

Omnibusenquête 2022

Met onderwerpen behorend bij het maatschappelijk domein:
sport, mantelzorg, eenzaamheid, inkomen en meer

Rapport

Omnibusenquête 2022

met onderwerpen behorend bij het maatschappelijk domein
sport, mantelzorg, eenzaamheid, inkomen en meer

Colofon

Uitgave van: Team Beleidsonderzoek en informatiemanagement
gemeente Purmerend
beleidsonderzoek@purmerend.nl

Digitale rapportage: www.purmerend.nl/stadsgegevens

Datum: september 2022

Inhoud

Samenvatting	5
Inleiding en verantwoording	11
1. Vrijwillige inzet	15
2. Bewegen	19
3. Sport	25
4. Invloed van coronacrisis op bewegen en/of sport	31
5. Contacten in de buurt	35
6. Mantelzorg	43
7. Gezondheid, geestelijk welbevinden en eenzaamheid	49
8. Betaald werk	61
9. Rondkomen en schulden	67
10. Discriminatie	73
11. Samenvattende tabel	77
Bijlage: Wijken/gebieden Purmerend	81

Samenvatting

Samenvatting op twee plekken

In deze rapportage zijn samenvattingen op twee plekken opgenomen. Elk hoofdstuk bevat een samenvatting. Al deze hoofdstuksamenvattingen zijn achter elkaar opgenomen in onderhavig hoofdstuk. Als u slechts een hoofdstuk wilt lezen, vindt u daar de betreffende samenvatting. Wilt u een totaaloverzicht, dan leest u de samenvatting hier.

Inleiding en verantwoording

Sinds 1990 houdt de gemeente Purmerend de omnibusenquête. In een omnibusenquête worden meerdere onderwerpen aan de inwoners voorgelegd. Afwisselend is de omnibusenquête het ene jaar gericht op onderwerpen behorend bij het Maatschappelijk domein en het andere jaar gericht op onderwerpen behorend bij het Ruimtelijk domein en domein Bedrijfsvoering en Diensten. Omnibusenquête 2022 is gericht op het Maatschappelijk domein.

Nieuwe gemeente Purmerend

Op 1 januari 2022 zijn de gemeenten Beemster en Purmerend gefuseerd. De resultaten in dit onderzoek hebben betrekking op de nieuwe gemeente. Vergelijking met het verleden is alleen mogelijk voor de voormalige gemeente Purmerend.

65% respons

De enquête is in maart/april 2022 afgenomen via het internetpanel. 2136 panelleden hebben de enquête ingevuld; een respons van 65%. Voor een zo goed mogelijk representatief beeld zijn de resultaten gewogen naar geslacht, leeftijd en wijk. Ten tijde van het veldwerk waren net nagenoeg alle regels rondom Covid19 opgeheven.

1. Vrijwillige inzet

Twee op de vijf zetten zich vrijwillig in voor de maatschappij; ouderen meer dan jongeren

Twee op de vijf inwoners zetten zich vrijwillig in voor de maatschappij. Over het algemeen geldt dat met de leeftijd de vrijwillige inzet toeneemt. Onder de jongere leeftijdsgroepen is wel meer bereidheid om zich vrijwillig in te zetten. Men zet zich vooral in voor sport- of hobbyverenigingen (35%) en voor zorg voor familie of vrienden (niet eigen gezin zijnde) (25%). Daarnaast zijn het meest genoemd: inzet voor burenhulpbehoevenden (16%), voor school (15%), voor hulp en ondersteuning van een organisatie (12%) en inzet voor de buurt (12%).

Een financiële prikkel zal vooral jongeren mogelijk stimuleren tot het doen van vrijwillige inzet

Voor 14% van degenen die zich *niet* vrijwillig inzetten voor de maatschappij, zou een kleine financiële vergoeding een stimulans zijn dit wel te gaan doen. Voor 19% zou het afhangen van de hoogte van de vergoeding. Voor het merendeel (67%) zou een vergoeding niet uitmaken. Vooral voor 18 t/m 29 jarigen speelt de hoogte van de vergoeding mee (45%). Bij de 18 t/m 29 jarigen en 30 t/m 49 jarigen zou (mogelijk) een financiële prikkel het meest stimulerend zijn.

Voor voormalig gemeente Purmerend geldt dat ten opzichte van 2020 minder inwoners zich vrijwillig inzetten: 42% tegenover 37% in 2022. Waarvoor men zich vrijwillig inzet, is niet veranderd.

2. Bewegen

Driekwart van de inwoners vindt bewegen belangrijk

De meeste inwoners vinden bewegen belangrijk. Op een schaal van 1 t/m 10 geeft men gemiddeld een 8,2. Driekwart van de inwoners geeft een 8 of hoger. Tussen de leeftijdsgroepen is er nagenoeg geen verschil.

Twee derde voldoet aan beweegrichtlijn van minimaal 2,5 uur matig intensief bewegen

Twee derde van de inwoners voldoet aan de landelijke beweegrichtlijn van de Gezondheidsraad om minimaal 2,5 uur per week matig intensief te bewegen. Ouderen voldoen hier meer aan dan de jongere leeftijdsgroepen. 65 t/m 74 jarigen voldoen het meest aan de richtlijn (74%). Het aandeel inwoners dat voldoet aan de beweegnorm is iets afgenomen van 69% in 2020 naar 65% in 2022 (voor voormalig gemeente Purmerend).

Circa de helft is bekend met advies krachtoefeningen te doen; 17% heeft er iets van gehoord

Er is ook een landelijk advies om minstens 2x per week krachtoefeningen te doen. Circa de helft (47%) van de inwoners is bekend met dit advies; 17% heeft er iets van gehoord. De bekendheid is ten opzichte van 2020 toegenomen (was voor voormalig gemeente Purmerend 36% in 2020 en 47% in 2022). Van de inwoners voldoet 38% aan het genoemde advies om minimaal 2x per week krachtoefeningen te doen. Tussen de leeftijdsgroepen is er nagenoeg geen verschil. Mannen voldoen iets vaker aan dit advies dan vrouwen.

10% vindt openbare ruimte niet uitnodigend om te bewegen; 25% deels

10% van de inwoners vindt de openbare ruimte van zijn/haar woonplaats *niet* uitnodigend om te bewegen; 25% vindt dit deels. De meerderheid (59%) vindt deze *wel* voldoende uitnodigend. Hoe ouder men is, hoe meer men de openbare ruimte voldoende uitnodigend vindt: bij 18 t/m 29 jarigen is dit 40%. Dit loopt op tot 74% bij 75-plussers.

3. Sport

56% inwoners sport minstens een keer per week; dit is minder dan in 2020

Ruim de helft van de inwoners (56%) sport wekelijks; jongeren meer dan ouderen. Bekijken we de ontwikkelingen (van voormalig gemeente Purmerend), dan is het percentage sporters afgenomen van 62% in 2020 naar 55% in 2022.

Men sport vooral niet-georganiseerd of via sportschool; vooral sport in Purmerend of Beemster

Men sport vooral individueel/niet georganiseerd (51%) en via een abonnement bij een sportschool (38%). Een kwart is lid van een sportvereniging. Dit is sinds 2020 niet veranderd.

Driekwart van de sporters (78%) sport meestal uitsluitend in Purmerend of Beemster. Dat kan ook thuis zijn. 12% sport uitsluitend elders en 10% sport zowel in Purmerend of Beemster als elders. Bijna alle sporters sporten voor hun gezondheid en om zich fit te voelen (90%). Ruim de helft (55%) sport voor de ontspanning en omdat ze het leuk vinden. Ruim een derde (36%) sport om af te vallen of om gewicht te blijven.

10% van de niet-sporters. sport niet om financiële redenen

Degenen die niet of weinig sporten, noemen hiervoor als reden dat zij al genoeg op andere manieren bewegen (37%). Daarna volgt: geen tijd of andere prioriteiten (32%), lichamelijke of gezondheidsredenen (27%) en geen interesse (20%). Een klein deel sport niet vanwege financiële redenen (10%) of omdat er geen passend aanbod is (6%). 18 t/m 49 jarigen sporten vooral niet omdat ze geen tijd hebben/andere prioriteiten hebben. 65-plussers sporten vooral niet omdat ze op andere manieren bewegen of vanwege gezondheidsredenen.

4. Invloed van coronacrisis op bewegen en/of sport

Voor kwart nu nog invloed van coronacrisis op mate van bewegen en/of sporten

Voor een kwart van de inwoners heeft de afgelopen coronacrisis nu (april 2022) nog invloed op de mate waarin ze bewegen en/of sporten: 11% beweegt en/of sport nu meer en 15% minder dan vóór de coronacrisis. De balans slaat dus licht negatief uit. Vooral bij de jongere leeftijdsgroepen is het effect van de coronacrisis nog aanwezig. Van de 18 t/m 29 jarigen beweegt en/of sport nu 19% meer en 23% minder dan vóór de coronacrisis. Bij 30 t/m 49 jarigen is dit 13% meer en 19% minder. Bij 65-plussers heeft de coronacrisis minder invloed op de mate waarin zij nu bewegen en/of sporten.

Tijdens coronacrisis vooral wandelen populair

Tijdens de coronacrisis heeft een derde van de inwoners gekozen voor een andere manier van bewegen en/of sporten. Zij gingen vooral wandelen (52%), fietsen (17%) en thuis bewegen en/of sporten (16%). Van hen geeft 69% aan deze andere manier van bewegen en/of sporten te blijven doen.

5. Contacten in de buurt

Index sociale cohesie in de buurt: 6,1; veruit het hoogst in de Beemster: 7,2

De index sociale cohesie is een graadmeter voor de sociale samenhang in de buurt. De index loopt van 0 tot en met 10. Hoe hoger de score, hoe hoger de sociale samenhang. Purmerend heeft een indexscore van 6,1. Van de wijken/gebieden heeft de Beemster veruit de hoogste score (7,2). Centrum volgt daarop met 6,3. De laagste score is een 5,8 voor Wheermolen, Weidevenne en Purmer-Noord. De index voor de voormalige gemeente Purmerend schommelt al jaren rond de 6. In 2020 was de index voor Purmerend totaal en voor vier wijken hoger. Dit is zeer waarschijnlijk een effect van de uitbraak van de coronacrisis destijds.

De index is gebaseerd op vier uitspraken. Het meest positief reageert men op de uitspraak 'in deze buurt gaat men op een prettige manier met elkaar om'. Zeven op de tien inwoners (71%) zijn het hier mee eens. Ruim de helft (55%) is het eens met de uitspraak 'ik voel me thuis bij de mensen in deze buurt'. Op de uitspraak 'ik woon in een gezellige buurt, met veel saamhorigheid' is een meer verdeelde reactie: 36% is het hier mee eens en 22% is hiermee oneens. Met de uitspraak 'de mensen kennen elkaar in deze buurt nauwelijks' is krap de helft (45%) het oneens en 26% het eens. Inwoners van de Beemster reageren het meest positief op de uitspraken.

In de Beemster kent men het meest veel mensen in de buurt

Bijna twee op de vijf inwoners (37%) kennen veel buurtbewoners. 6% kent weinig of geen buurtbewoners. Met de leeftijd en met woonduur neemt het aandeel dat veel buurtbewoners kent, toe. In de Beemster is het aandeel dat veel buurtbewoners kent veruit het grootst: 59%. Ten opzichte van 2020 kennen in de voormalige gemeente Purmerend iets minder inwoners veel

mensen in de buurt: toen 37% en in 2022 is dit 34%. Van de wijken valt Overwhere op. Sinds 2018 daalt het percentage wijkbewoners dat veel mensen kent flink: van 45% in 2018 naar 29% in 2022.

Een derde deel voelt zich bij veel buurtgenoten betrokken

Een derde deel van de inwoners (31%) voelt zich bij bijna iedereen of de meesten in de buurt betrokken. Opvallend is dat de betrokkenheid geen relatie heeft met de woonduur. Ook hier valt de Beemster op: het betreffende percentage is hier 51%.

6. Mantelzorg

19% volwassen inwoners geeft mantelzorg; de helft voelt zich hierdoor sterk belast

Een op de vijf volwassen inwoners geeft mantelzorg; 6 % doet dit nu niet maar heeft dit recent gedaan. Vooral de 50-plussers geven mantelzorg. Van de mantelzorgers geeft 30% gemiddeld 8 uur of meer mantelzorg per week; 70% geeft minder uren mantelzorg. De helft van de mantelzorgers geeft aan zich door de mantelzorg sterk belast te voelen; zij geven een cijfer 6 of hoger voor de mate van belasting. Mantelzorgers voelen zich door de zorg vooral beperkt in de dingen die ze willen doen (47%). Daarnaast heeft 16% hun baan of werk moeten aanpassen; vindt 16% de mantelzorg lichamelijk zwaar en leeft 7% door de mantelzorg onder financiële druk.

Een op de vijf mantelzorgers staat geregistreerd bij loket Wmo; 7% niet, maar wil dit wel

Een op de vijf mantelzorgers staat als zodanig geregistreerd bij loket Wmo. 7% staat niet geregistreerd, maar wil dit wel. Een op de tien mantelzorgers heeft behoefte aan (meer) ondersteuning. Zij willen vooral advies en informatie en financiële ondersteuning.

6% van de volwassen inwoners geven minimaal 8 uur per week mantelzorg

Bekijken we wat bovenstaande betekent voor alle inwoners van de gemeente Purmerend, dan geeft 6% van de volwassen inwoners minimaal 8 uur per week mantelzorg en 13% doet dit voor minder uren. Een op de tien inwoners ervaart sterke belasting (6 t/m 10) door het geven van mantelzorg.

7. Gezondheid, geestelijk welbevinden en eenzaamheid

8% beoordeelt de eigen gezondheid met onvoldoende; 7% geeft het eigen geestelijk welbevinden een onvoldoende

Gemiddeld geven inwoners een 7,4 voor hun eigen gezondheid. Hun geestelijk welbevinden geven zij een iets hoger cijfer: 7,6. Acht procent beoordeelt hun eigen gezondheid met een onvoldoende. Zeven procent beoordeelt het geestelijk welbevinden als onvoldoende. Bij gezondheid voelen de jongere leeftijdsgroepen zich gezonder dan de oudere. Bij geestelijk welbevinden is het omgekeerd: 18 t/m 29 jarigen geven hiervoor het laagste cijfer (7,3) en 65-plussers het hoogste (7,9). Zowel de beoordeling van de gezondheid als het geestelijk welbevinden is lager dan vóór de aanvang van de coronacrisis. Dit betreft de voormalige gemeente Purmerend.

20% verwacht (waarschijnlijk) onvoldoende hulp bij langdurige ziekte en hulpbehoevendheid

Bij mogelijke ziekte, hulpbehoevendheid of handicap verwacht 20% van de inwoners dat er 'waarschijnlijk niet' of 'zeker niet' voldoende mensen om zich heen zullen zijn die kunnen helpen. Bij mensen met een slechte gezondheid is dit aandeel veel hoger, namelijk 46%.

10% van 75-plussers en 18% van 65 t/m 74 jarigen vinden huidige woning niet geschikt om in oud te worden.

65% van de inwoners vindt de huidige woning geschikt om oud in te worden. De antwoorden verschillen sterk per leeftijdsgroep. Deze vraag is logischerwijs het meest belangrijk voor de oudere leeftijdsgroepen: 10% van de 75-plussers en 18% van de 65 t/m 74 jarigen vinden de huidige woning *niet* geschikt om oud in te worden.

Bijna een op de tien voelt zich (zeer) ernstig eenzaam; dit sluit aan bij het landelijke beeld

Volgens de eenzaamheidsschaal van De Jong Gierveld voelt 9% van de inwoners zich (zeer) ernstig eenzaam. Bij 75-plussers is dit hoger: 15%. Dit sluit aan bij het landelijke beeld. 38% van de inwoners is matig eenzaam. Bij de eenzaamheidsschaal wordt onderscheid gemaakt naar emotionele en sociale eenzaamheid. Van de inwoners is volgens deze berekening 31% emotioneel eenzaam. Het gaat dan om het gemis aan intieme relaties met bijvoorbeeld partner of vriend(in). 50% is sociaal eenzaam. Hierbij gaat het om een gemis aan een betekenisvolle relatie met een bredere groep mensen.

18 t/m 29 jarigen, en in mindere mate 75-plussers, voelen zich vaker emotioneel eenzaam dan de andere leeftijdsgroepen. 18 t/m 29 jarigen voelen zich het minst sociaal eenzaam (36%); 75-plussers het meest (60%). Mensen die aan hun eigen gezondheid en/of geestelijk welbevinden een onvoldoende geven, voelen zich vaker (zeer) sterk eenzaam dan mensen met een goede gezondheid. Dit is zowel emotioneel als sociaal. Ten opzichte van 2020 (bij aanvang van de coronacrisis) is het aandeel dat zich eenzaam voelt gelijk gebleven.

8. Betaald werk

Arbeidsparticipatie: 70% van de volwassenen tot 75 jaar

Van de inwoners van 18 t/m 74 jaar heeft 72% betaald werk (minstens 1 uur per week). Van de 18 t/m 39 jarigen heeft 89% betaald werk, van de 40 t/m 64 jarigen 86%. Bij de 65 t/m 74 jarigen is dit gedaald naar 17%. De arbeidsparticipatie (12 uur of meer werkzaam per week) is in totaal 70%. Deze neemt af met de leeftijd: onder 18 t/m 39 jarigen is deze 86%, onder 40 t/m 64 jarigen 84% en onder 65 t/m 74 jarigen 15%. In Weidevenne is de arbeidsparticipatie hoger dan gemiddeld: 80%. Tussen de overige wijken is er geen verschil. De arbeidsparticipatie onder mannen is zoals altijd iets hoger dan die onder vrouwen (75% respectievelijk 67%). Mannen werken bovendien twee keer zo vaak fulltime (32 uur of meer) dan vrouwen: 67% om 34%.

Sinds 2021 is de arbeidsparticipatie van de beroepsbevolking (18 t/m 74 jaar) licht gestegen: van 67% naar 70% (voormalige gemeente Purmerend). Dit wordt veroorzaakt door de toename van de arbeidsparticipatie van de 65+ bevolking. En dat komt weer doordat de pensioenleeftijd stapsgewijs opschuift.

Merendeel (78%) is in loondienst; 18-29 jarigen minder (57%); ook 65-74 jarigen minder (61%)

Het merendeel (78%) van de werkende inwoners is in loondienst; 18 t/m 29 jarigen zijn minder vaak in loondienst (57%). Ook 65 t/m 74 jarigen zijn minder in loondienst (61%). De jongste groep (tot 30 jaar) heeft veel vaker een tijdelijk contract (33% tegen 11% totaal). In de groep 65 t/m 74 jaar zijn relatief veel mensen zzp-er (18% om 8% totaal). Mannen zijn vaker zzp-er dan vrouwen (11% tegen 6%). In Beemster zijn twee keer zo veel zelfstandig ondernemers (6% om 3%) en bijna twee keer zoveel zzp'ers (14% om 8%) als in de Purmerendse wijken.

Amsterdam en omgeving belangrijkste werklocatie (39%); gevolgd door Purmerend (33%)

Amsterdam en omgeving is net als eerdere jaren de belangrijkste werklocatie: 39% werkt hier. 33% werkt in Purmerend (incl. Beemster). Vrouwen en parttimers werken vaker in Purmerend: respectievelijk 44% en 49%. Dit wordt deels verklaard doordat vrouwen vaker parttime werken dan mannen, maar ook fulltime werkende vrouwen werken vaker in Purmerend dan mannen. Jonge parttimers (tot 30 jaar) werken vaker in Amsterdam en omgeving: 35% versus 26% van alle parttimers.

9. Rondkomen en schulden

Het merendeel van de inwoners kan (vrij) makkelijk rondkomen; 17% heeft (enigszins) moeite met rondkomen

17% van de inwoners heeft (enigszins) moeite met rondkomen van het huishoudinkomen. Dit geldt veel sterker voor alleenstaande ouders (34%) en alleenwonenden (25%). Van de wijken valt Purmer-Noord op, waar 22% (enigszins) moeite heeft met rondkomen. In 2022 is de mate waarin men kan rondkomen iets minder goed dan in 2021.

13% kan minder goed rondkomen door de coronacrisis

Sinds 2021 is het percentage dat *als gevolg van de coronacrisis* moeilijker kan rondkomen, gestegen. 13% kan in 2022 minder goed rondkomen door de coronacrisis; in 2021 was dit 9%.

Bij mensen die niet (zo) makkelijk kunnen rondkomen is dit voor een ongeveer een derde verslechterd als gevolg van de coronacrisis.

9% van de inwoners kwam afgelopen jaar wel eens in financiële problemen waardoor hij/zij niet kon meedoen in de maatschappij. Er is hierin nauwelijks verschil met eerdere peiljaren.

0,3% maakt gebruik van schuldhulpverlening

0,3% maakt gebruik maken van instanties die helpen bij schulden. Het percentage dat hiervan gebruik maakt, is niet veranderd de afgelopen jaren. 1% gebruikt de hulp niet, maar vindt dit eigenlijk wel nodig. Van de mensen die moeilijk rond kunnen komen (3% van alle Purmerenders) gebruikt 9% hulp bij het oplossen van schulden.

10. Discriminatie

10% voelde zich het afgelopen jaar gediscrimineerd

Tien procent van de inwoners voelde zich het afgelopen jaar gediscrimineerd. Dit is gelijk aan 2015. Vrouwen voelden zich meer gediscrimineerd dan mannen (8 om 12%). Men voelde zich vooral gediscrimineerd vanwege huidskleur, etniciteit of afkomst (27%) en/of vanwege hun leeftijd (25%). 14% voelde zich gediscrimineerd op basis van geslacht (vooral vrouwen). Een groot aandeel noemde uit zichzelf een andere reden: deze was vooral corona-gerelateerd. Maar ook zich achtergesteld voelen bij het krijgen van (financiële) hulp. Opvallend is dat vooral 18 t/m 29 jarigen aangeven zich gediscrimineerd te voelen vanwege huidskleur, etniciteit of afkomst (60%) en/of geslacht (40%).

Vooral gediscrimineerd gevoeld door de politiek

Degenen die zich gediscrimineerd voelden, voelden dit vooral 'door de politiek' (39%), gevolgd door 'op het werk' (30%), 'door media/op sociale media' (29%) en 'op straat in het openbaar' (28%). Op plek vier en vijf staan 'in een winkel' (20%) en door de gemeente (19%).

Inleiding en verantwoording

Inleiding

Sinds 1990 houdt de gemeente Purmerend de omnibusenquête. In een omnibusenquête worden meerdere onderwerpen aan de inwoners voorgelegd. Door de bundeling van onderwerpen is het een efficiënte manier van onderzoek doen. Daarnaast kunnen door herhaling van vragen ontwikkelingen in beeld worden gebracht. Afwisselend is de omnibusenquête het ene jaar gericht op onderwerpen behorend bij het Maatschappelijk domein en het andere jaar gericht op onderwerpen behorend bij het Ruimtelijk domein en het domein Bedrijfsvoering en Diensten. Omnibusenquête 2022 is gericht op het Maatschappelijk domein. Sinds 2011 nemen we de enquête af via het internetpanel. De panelleden zijn representatief verdeeld over geslacht, leeftijd en wijk.

Proces en respons

Nieuwe gemeente Purmerend

Begin 2022 is aan beleidsmedewerkers en managers gevraagd welke vraagstelling zij in de omnibusenquête wilden opnemen. De meesten wilden graag de vraagstellingen uit eerdere jaren herhalen om trends en ontwikkelingen te kunnen meten. De situatie is echter veranderd. Per 1 januari 2022 zijn de gemeenten Beemster en Purmerend gefuseerd. Als gevolg hiervan zijn de internetpanels van Purmerend en Beemster samengevoegd. De rapportage gaat over de nieuwe gemeente Purmerend. Waar mogelijk wordt voor gemeente Purmerend van vóór de fusie (dus zonder Beemster) een vergelijking gemaakt met voorgaande jaren om zo toch ontwikkelingen te kunnen volgen.

De voormalige gemeente Beemster is nu de achtste wijk/gebied van Purmerend. Resultaten voor de Beemster zijn te vinden in de tabellen naar wijk. Een enkele keer is er een vergelijking gemaakt tussen de beide voormalige gemeenten.

Effecten van coronacrisis

Het onderzoek vond plaats in maart/april 2022. Op dat moment waren, twee jaar na aanvang, net nagenoeg alle regels rondom Covid19 opgeheven. In de vragenlijst zijn nog wel enkele vragen gewijd aan de effecten van de coronacrisis. De vorige keer dat de omnibusenquête Maatschappelijk domein werd gehouden, was tijdens de eerste lockdown in 2020. De resultaten van dat onderzoek werden bij een aantal onderwerpen hierdoor sterk beïnvloed. Vergelijkingen met 2020 zijn mede daardoor enigszins lastig. Waar reden is om aan te nemen dat verschillen door de coronacrisis worden veroorzaakt, wordt dit vermeld.

Het onderzoek

Op 24 maart 2022 kregen 3.336 panelleden het verzoek om de vragenlijst in te vullen; bij 26 panelleden kon de e-mail niet worden 'afgeleverd'. 2136 panelleden ofwel 65% vulden de enquête in.

Respons omnibussenquête 2022, aantal en %

respons	aantal en %
verzonden enquêtes	3.336
niet 'afgeleverd'	26
enquête ingevuld	2.136
netto respons	65%

Weging

B&I heeft het bestand gewogen. Hierdoor is de verdeling naar geslacht, leeftijdsgroepen en de wijken gelijk aan die in de bevolking. Op deze wijze geven de uitkomsten een goed (representatief) beeld van de inwoners van Purmerend.

Interpretatie van verschillen

In dit onderzoek worden uitspraken gedaan over *alle* inwoners van 18 jaar en ouder van de gemeente Purmerend op basis van de mening van *een deel* van deze inwoners (= steekproefpopulatie).

De kans bestaat dat de mening van de steekproefpopulatie niet volledig overeenkomt met die van de totale onderzoeksgroep. Bij elke gevonden waarde hoort daarom een bepaalde *betrouwbaarheidsmarge*. Deze marge is afhankelijk van het aantal ondervraagde personen. De werkelijke waarde in de hele populatie zal met een waarschijnlijkheid van 95% tussen de *gevonden waarde minus de marge* en de *waarde plus die marge* liggen. Deze waarden vormen samen het *betrouwbaarheidsinterval*.

Deze betrouwbaarheidsintervallen zijn vooral van belang bij het maken van vergelijkingen, bijvoorbeeld tussen wijken of leeftijdsgroepen. Hoewel uitkomsten verschillend zijn, kan het zijn dat er in werkelijkheid geen verschil is. Dit is het geval als de ene uitkomst binnen het betrouwbaarheidsinterval van de andere uitkomst ligt.

Stel dat men in Purmerend in 2022 gemiddeld een 7,1 geeft terwijl dit in 2020 een 7,0 was. Het lijkt of het rapportcijfer met 0,1 is gestegen, maar we kunnen dit niet met zekerheid zeggen. Het interval waarbinnen de uitkomst in 2022 werkelijk ligt, loopt van 7,0 t/m 7,2 en die van 2020 van 6,9 t/m 7,1. Deze intervallen overlappen elkaar. Ook percentages kennen een betrouwbaarheidsmarge. Als de intervallen elkaar niet overlappen, noemen we het verschil *significant*. Dat betekent dat het verschil niet op toeval berust.

De betrouwbaarheidsmarges nemen toe naarmate de (deel)populatie minder personen telt. Een verschil van 0,1 of 1% is overigens vrijwel nooit significant. Of er sprake is van een significant verschil, bepaalt B&I aan de hand van verschillende statistische toetsen. Om de leesbaarheid van het rapport te bevorderen, vermelden we de toetsen niet in de tekst. Alleen als er een statistisch significant verschil is nemen we dit op in de rapportage.

Leeswijzer

- Als we **vergelijken** met voorgaande jaren, is dat alleen mogelijk voor de voormalige gemeente Purmerend, dus van vóór de fusie. In de voormalige gemeente Beemster bestond nog geen internetpanel. Er werden wel omnibussenquêtes gehouden, maar de vragen daarin en de methode waren verschillend. Er zijn dus geen vergelijkbare cijfers.
- In het rapport zijn percentages **afgerond**. Wanneer we percentages met cijfers achter de komma presenteren, suggereren we een nauwkeurigheid die er in werkelijkheid niet is.

- Bij een aantal vragen kon de respondent **meer dan één antwoord** aankruisen. Als dit het geval is, staat dit vermeld in de tabelkop. De optelsom van de percentages is dan doorgaans hoger dan 100%. Dit komt doordat de antwoorden zijn gepercenteerd op het aantal respondenten en niet op het aantal gegeven antwoorden.
- In de vragenlijst stonden ook '**open vragen**'. Hier was de respondent vrij zelf een antwoord te formuleren. Ook dit staat in het rapport aangegeven.
- Bij **beoordelingen in cijfers** kon de respondent alleen een geheel getal geven.
- Het onderzoek is gebaseerd op 2.136 respondenten. Als we rapporteren over een **gedeelte van de respondenten** (bijvoorbeeld omdat de vraag niet voor iedereen van toepassing is) noemen we dat in de tabel.
- Door de omvang van het internetpanel en de weging geeft het onderzoek een representatief beeld van de inwoners van Purmerend. In de rapportage spreken we dan ook over '**de inwoners**'. Dit komt tevens de leesbaarheid ten goede. In enkele gevallen wordt gesproken over 'de respondent', bijvoorbeeld in de zin 'de respondent is een aantal uitspraken voorgelegd'.
- De **samenvatting** van de hoofdstukken staat op twee plekken: aan het begin van het hoofdstuk en in hoofdstuk Samenvatting. Als u slechts een hoofdstuk wilt lezen, vindt u in het begin van het hoofdstuk de samenvatting. Wilt u een totaaloverzicht, dan leest u het hoofdstuk Samenvatting.

1. Vrijwillige inzet

Samenvatting

Twee op de vijf inwoners zetten zich vrijwillig in voor de maatschappij. Over het algemeen geldt dat met de leeftijd de vrijwillige inzet toeneemt. Onder de jongere leeftijdsgroepen is wel meer bereidheid om zich vrijwillig in te zetten. Men zet zich vooral in voor sport- of hobbyverenigingen (35%) en voor zorg voor familie of vrienden (niet eigen gezin zijnde) (25%). Daarnaast zijn het meest genoemd: inzet voor burenhulpbehoevenden (16%), voor school (15%), voor hulp en ondersteuning van een organisatie (12%) en inzet voor de buurt (12%).

Voor 14% van degenen die zich *niet* vrijwillig inzetten voor de maatschappij, zou een kleine financiële vergoeding een stimulans zijn dit wel te gaan doen. Voor 19% zou het afhangen van de hoogte van de vergoeding. Voor het merendeel (67%) zou een vergoeding niet uitmaken. Vooral voor 18 t/m 29 jarigen speelt de hoogte van de vergoeding mee (45%). Bij de 18 t/m 29 jarigen en 30 t/m 49 jarigen zou (mogelijk) een financiële prikkel het meest stimulerend zijn.

Voor de voormalige gemeente Purmerend geldt dat ten opzichte van 2020 minder inwoners zich vrijwillig inzetten: 42% tegenover 37% in 2022. Waarvoor men zich vrijwillig inzet, is niet veranderd.

Inleiding

In dit hoofdstuk komt aan de orde:

- of men zich vrijwillig inzet voor anderen of de maatschappij (niet het eigen gezin)
- zo ja, waarvoor men zich vrijwillig inzet
- zo nee, of men dit voor een kleine financiële vergoeding wel bereid is te doen.

In het hoofdstuk 6. Mantelzorg komt specifiek mantelzorg aan de orde. Mantelzorg wordt beleidsmatig niet gezien als vrijwilligerswerk.

Als we vergelijken met 2020 dan gaat het om gegevens van vóór de start van de coronacrisis

Ontwikkeling

Waar vergeleken wordt met eerdere peiljaren betreft het gegevens van voormalig gemeente Purmerend. Voor de voormalige gemeente Beemster zijn deze namelijk niet beschikbaar. Als we vergelijken met 2020 dan gaat het om gegevens van vóór de start van de coronacrisis.

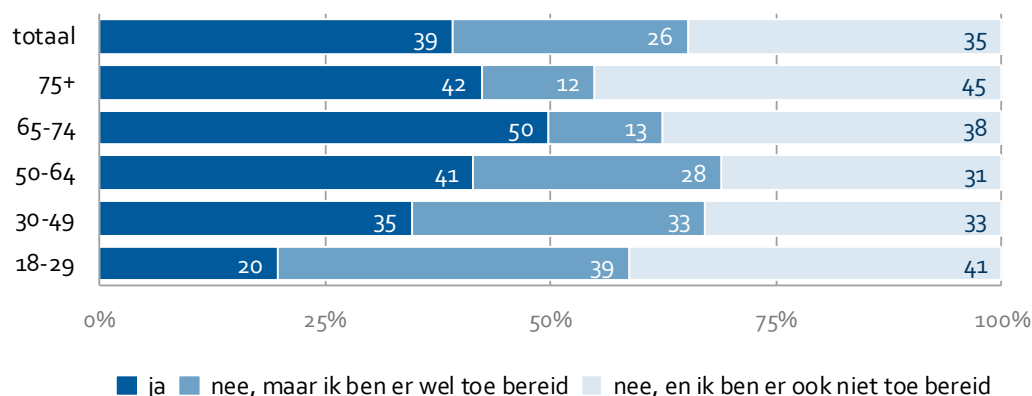
Vrijwillige inzet

Twee op de vijf zetten zich vrijwillig in voor de maatschappij; ouderen meer dan jongeren

Twee op de vijf inwoners (39%) zetten zich vrijwillig in voor de maatschappij, zie Figuur 1.1. Dit kan zijn voor de buurt, een vereniging of organisatie, een school of een naaste (niet uit eigen gezin). Per leeftijdsgroep wisselt de inzet. Over het algemeen geldt hoe ouder, hoe meer mensen zich vrijwillig inzetten. Van de 18 t/m 29 jarigen zet 20% zich vrijwillig in; bij de 65 t/m 74 jarigen is dit 50%. Bij de 75-plussers is het percentage weer wat lager (42%). Onder de jongere leeftijdsgroepen is wel meer bereidheid om zich vrijwillig in te zetten. Bij de 18 t/m 29 jarigen is dit met 39% het hoogst.

Tussen mannen en vrouwen is er nagenoeg geen verschil.

Figuur 1.1. Zet u zich vrijwillig in voor de buurt, een vereniging of organisatie, een school, een naaste (niet uit eigen gezin), etc.?, naar leeftijd, %, 2022

Vooraf vrijwillige inzet voor sport- en hobbyvereniging en voor zorg voor familie of vrienden

Vrijwillige inzet gebeurt vooral voor een sport- of hobbyvereniging (35%) en voor zorg voor familie en vrienden (25%). Bij deze laatste gaat het niet om hulp aan het eigen gezin. (Dat komt aan de orde in het hoofdstuk Mantelzorg). Verder zet men zich vrijwillig in voor burens en/of hulpbehoevenden (16%) of een school (15%). Voor hulp en ondersteuning van een organisatie - zoals de Zonnebloem, een verpleeg- of ziekenhuis - zet 12% zich in. Ook voor de buurt zet 12% zich in, bijvoorbeeld voor buurtevenementen en wijk- en buurtcentra. Onder 'anders' zijn uiteenlopende zaken genoemd. Het merendeel van de antwoorden valt onder de genoemde categorieën.

Figuur 1.2. Waarvoor men zich vrijwillig inzet, %, 2022
gaat om 39% van de inwoners

Geslacht

Over het algemeen zetten mannen en vrouwen zich voor dezelfde zaken in. Alleen zetten mannen zich verhoudingsgewijs vaker in voor een sport- of hobbyvereniging en de politiek. Vrouwen zetten zich vaker in voor zorg voor familie of vrienden en voor school.

Figuur 1.3. Verschil tussen mannen en vrouwen waarvoor men zich vrijwillig inzet, %, 2022

vrijwillige inzet	mannen	vrouwen	totaal
voor een sport- of hobbyvereniging	44	27	35
zorg voor familie/vrienden (niet eigen gezin)	19	31	25
voor een school	10	19	15
voor de politiek	5	2	3

Leeftijd

Per leeftijdsgroep zijn er verschillen in de dingen waarvoor men zich vrijwillig inzet. In de volgende tabel zijn deze aangegeven. Voor sport- en hobbyverenigingen zetten 30 t/m 49 jarigen zich relatief veel in (47%). Bij zorg voor familie of vrienden doen de 50 t/m 64 jarigen dit het meest (36%).

75-plussers zetten zich verhoudingsgewijs het meest in voor burens of hulpbehoevenden (25%), dit geldt ook voor 18 t/m 29 jarigen (23%).

Voor school zetten met name 30 t/m 49 jarigen zich in (39%). Dit is logisch aangezien deze vaak schoolgaande kinderen hebben. De vrijwillige inzet voor de kerk neemt met de leeftijd toe: 75-plussers doen dit het meest in (16%). Opvallend is dat bij hulp en ondersteuning via een organisatie de 18 t/m 29 jarigen zich relatief veruit het meest vrijwillig inzetten (40%). Voor hen staat dit ook op nummer een.

Figuur 1.4. Verschil tussen leeftijdsgroepen waarvoor men zich vrijwillig inzet, %, 2022

vrijwillige inzet	18-29	30-49	50-64	65-74	75+	totaal
voor een sport- of hobbyvereniging	33	47	32	28	22	35
zorg voor familie/vrienden (niet eigen gezin)	16	19	36	24	13	25
voor burens/hulpbehoevenden	23	11	19	15	25	16
voor een school	0	39	5	3	3	15
voor een kerk	0	2	8	11	16	7
hulp en ondersteuning via een organisatie	40	4	14	15	15	12

in cursief vet is het hoogste percentage per rij aangegeven

Ontwikkelingen

Het percentage inwoners dat zich vrijwillig inzet voor de maatschappij is ten opzichte van 2020 afgenomen van 42% naar 37% in 2022. Waarvoor men zich vrijwillig inzet, is tussen de twee jaren verhoudingsgewijs niet veranderd. Deze gegevens hebben betrekking op de voormalige gemeente Purmerend en de gegevens van 2020 zijn van vóór de coronacrisis.

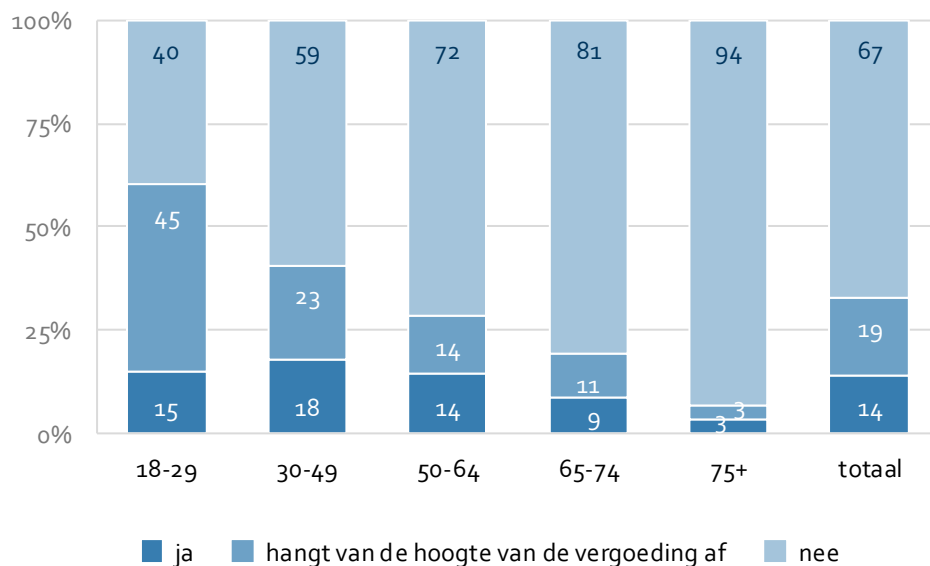
Een financiële prikkel zal vooral jongeren stimuleren tot het doen van vrijwillige inzet

Aan de inwoners die zich momenteel niet vrijwillig inzetten voor de maatschappij, is gevraagd of ze daartoe wel (of sterker) bereid zouden zijn als er een kleine financiële vergoeding tegenover zou staan. Voor 14% zou dit het geval zijn. Voor 19% zou het afhangen van de hoogte van de vergoeding. Voor het merendeel (67%) zou dit niet uitmaken.

De antwoorden verschillen per leeftijdsgroep, zie Figuur 1.5. Hoe jonger en is, hoe meer een financiële prikkel mogelijk zou kunnen leiden tot (meer) vrijwillige inzet. Het hangt dan wel af van de hoogte van de vergoeding. Voor de 18 t/m 29 jarigen geldt de hoogte van de vergoeding het meest

(45%). De financiële prikkel is het minst een stimulans voor 75-plussers: voor 3% van hen zou het een stimulans zijn om zich (meer) vrijwillig in te zetten en voor 3% is dit afhankelijk van de hoogte.

Figuur 1.5. Zou u wel (of sterker) bereid zijn als er een kleine financiële vergoeding tegenover zou staan?, naar leeftijd, %, 2022

gaat om 61% van de inwoners

Ontwikkelingen

Ten opzichte van 2020 is het percentage voor wie de hoogte van de vergoeding meeweegt, gestegen van 15% naar 19% in 2022.

2. Bewegen

Samenvatting

De meeste inwoners vinden bewegen belangrijk. Op een schaal van 1 t/m 10 geeft men gemiddeld een 8,2. Driekwart van de inwoners geeft een 8 of hoger. Tussen de leeftijdsgroepen is er nagenoeg geen verschil.

Twee derde van de inwoners voldoet aan de landelijke beweegrichtlijn van de Gezondheidsraad om minimaal 2,5 uur per week matig intensief te bewegen. Ouderen voldoen hier meer aan dan de jongere leeftijdsgroepen. 65 t/m 74 jarigen voldoen het meest aan de richtlijn (74%). Het aandeel inwoners dat voldoet aan de beweegnorm is iets afgenomen van 69% in 2020 naar 65% in 2022 (voor de voormalig gemeente Purmerend).

Er is ook een landelijk advies om minstens 2x per week krachtoefeningen te doen. Circa de helft (47%) van de inwoners is bekend met dit advies; 17% heeft er iets van gehoord. De bekendheid is ten opzichte van 2020 toegenomen (was voor de voormalige gemeente Purmerend 36% in 2020 en 47% in 2022). Van de inwoners voldoet 38% aan het genoemde advies om minimaal 2x per week krachtoefeningen te doen. Tussen de leeftijdsgroepen is er nagenoeg geen verschil. Mannen voldoen iets vaker aan dit advies dan vrouwen.

10% van de inwoners vindt de openbare ruimte van zijn/haar woonplaats *niet* uitnodigend om te bewegen; 25% vindt dit deels. De meerderheid (59%) vindt deze *wel* voldoende uitnodigend. Hoe ouder men is, hoe meer men de openbare ruimte voldoende uitnodigend vindt: bij 18 t/m 29 jarigen is dit 40%. Dit loopt op tot 74% bij 75-plussers.

Inleiding

In dit hoofdstuk komt aan de orde:

- het belang dat men hecht aan bewegen
- of men voldoet aan het landelijke advies om 2,5 uur matig intensief te bewegen
- of men bekend is met het landelijke advies krachtoefeningen te doen en of men dit ook doet
- of men de openbare ruimte voldoende uitnodigend vindt om in te bewegen.

In afzonderlijke hoofdstukken komen sporten en de invloed van de coronacrisis op bewegen en sporten aan de orde.

Ontwikkeling

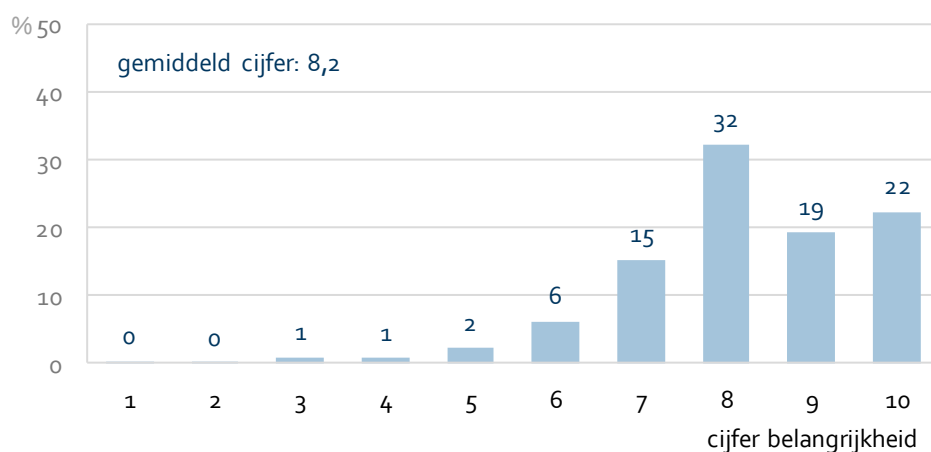
Waar vergeleken wordt met eerdere peiljaren betreft het gegevens van voormalig gemeente Purmerend. Voor de voormalige gemeente Beemster zijn deze namelijk niet beschikbaar.

Belang van bewegen

Driekwart van de inwoners vindt bewegen belangrijk

Voor veel inwoners is bewegen belangrijk. Gevraagd is het belang uit te drukken in een cijfer van een tot en met tien, waarbij tien zeer belangrijk is. Gemiddeld geeft men een 8,2 aan het belang van bewegen. Driekwart van de inwoners (74%) geeft een cijfer 8 of hoger. 4% geeft een 5 of lager. 22% geeft een 6 of 7. Tussen de leeftijdsgroepen is er nagenoeg geen verschil.

Figuur 2.1. Hoe belangrijk bewegen is, %, 2022
1 = zeer onbelangrijk, 10 is zeer belangrijk

Ontwikkelingen

Er lijkt een toenemende trend te zijn in de mate waarin inwoners belang hechten aan bewegen: in 2018 was dit 7,9, in 2020 8,1 en in 2022 8,2.

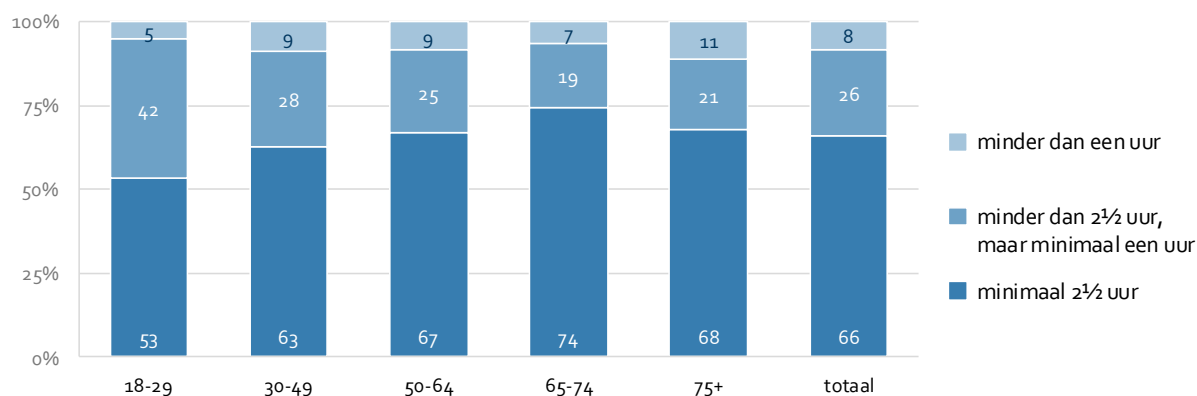
Landelijke richtlijnen

Twée derde voldoet aan beweegrichtlijn van minimaal 2,5 uur matig intensief bewegen

Ter bevordering van de gezondheid zijn door de Gezondheidsraad landelijke beweegrichtlijnen opgesteld. Het advies voor volwassenen is om minstens 150 minuten per week aan matig intensieve inspanning te doen, verspreid over diverse dagen. Daarnaast is het advies minstens 2x per week spier- en botversterkende activiteiten te ondernemen; voor ouderen gecombineerd met balansoefeningen. Voor kinderen liggen de richtlijnen hoger.

In een 'normale week' voldoet twee derde (66%) van de volwassen inwoners aan de beweegrichtlijn van minimaal 2,5 uur per week matig intensief bewegen. Een kwart (26%) beweegt tussen de 1 en 2,5 uur en 8% beweegt minder dan een uur per week matig intensief. Een klein percentage (2%) weet niet hoeveel zij bewegen. Zij zijn buiten beschouwing gelaten.

Figuur 2.2. Hoeveel tijd men in een normale week matig intensief heeft bewogen, naar leeftijd, %, 2022

Leeftijd

18 t/m 29 jarigen voldoen het minst aan de beweegrichtlijn (53%); 65 t/m 74 jarigen het meest (74%).

Ontwikkelingen

Het aandeel inwoners dat voldoet aan de beweegnorm is iets afgenomen van 69% in 2020 naar 65% in 2022. Dit betreft de voormalige gemeente Purmerend.

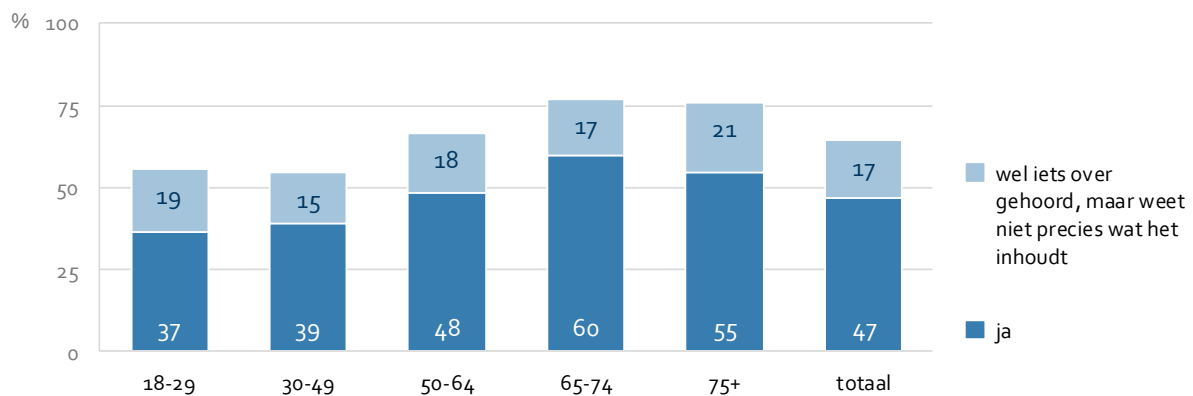
Circa de helft is bekend met advies krachtoefeningen te doen; 17% heeft er iets van gehoord

Met het advies van de Gezondheidsraad om minstens 2x per week spier- en botversterkende activiteiten te doen, is circa de helft (47%) van de inwoners bekend. Voor ouderen geldt daarnaast het advies om ook balansoefeningen te doen. 17% heeft wel iets over het advies gehoord, maar weet niet precies wat het inhoudt.

Leeftijd

Meer ouderen dan jongeren kennen het advies. 65 t/m 74 jarigen zijn het meest bekend hiermee: 60% kent het.

Figuur 2.3. Bent u bekend met het landelijke advies krachtoefeningen te doen en voor ouderen ook balansoefeningen? naar leeftijd, %, 2022

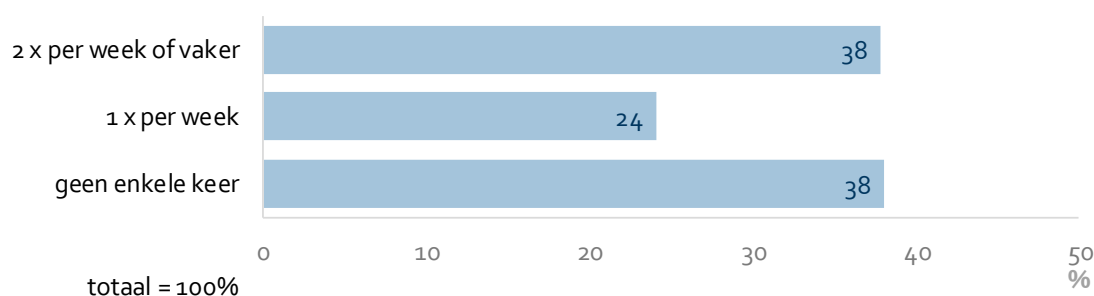
Ontwikkelingen

Ten opzichte van 2020 zijn meer mensen bekend met het advies om bot- en spierversterkende activiteiten te doen, 36% in 2020 en 47% in 2022. Dit betreft de voormalige gemeente Purmerend. Naar het daadwerkelijk doen van de activiteiten is in 2020 niet gevraagd.

Bijna twee op de vijf voldoen aan richtlijn 2x per week krachtoefeningen te doen

Van de inwoners doet 38% in een 'normale week' bot- en spierversterkende activiteiten. Zij voldoen hiermee aan het landelijke advies. Een kwart (24%) doet deze activiteiten een keer per week. 38% heeft deze activiteiten niet ondernomen. 5% wist het niet (meer). Deze laatsten zijn buiten beschouwing gelaten.

Figuur 2.4. Hoeveel keer men in een normale week bot- en spierversterkende activiteiten heeft gedaan, %, 2022

Leeftijd en geslacht

Tussen de leeftijdsgroepen is geen verschil. Mannen doen iets vaker spierversterkende activiteiten: 41% doen deze twee keer per week of vaker, bij vrouwen is dit 35%.

Openbare ruimte

10% vindt openbare ruimte niet uitnodigend om te bewegen; 25% deels

'Vindt u dat de openbare ruimte van uw woonplaats voldoende uitnodigend is om te bewegen?' De meerderheid (59%) vindt dit het geval, zie Figuur 2.5. Een kwart van de inwoners vindt de openbare ruimte deels voldoende uitnodigend. Een op de tien (10%) vindt dat de openbare ruimte niet voldoende uitnodigend is.

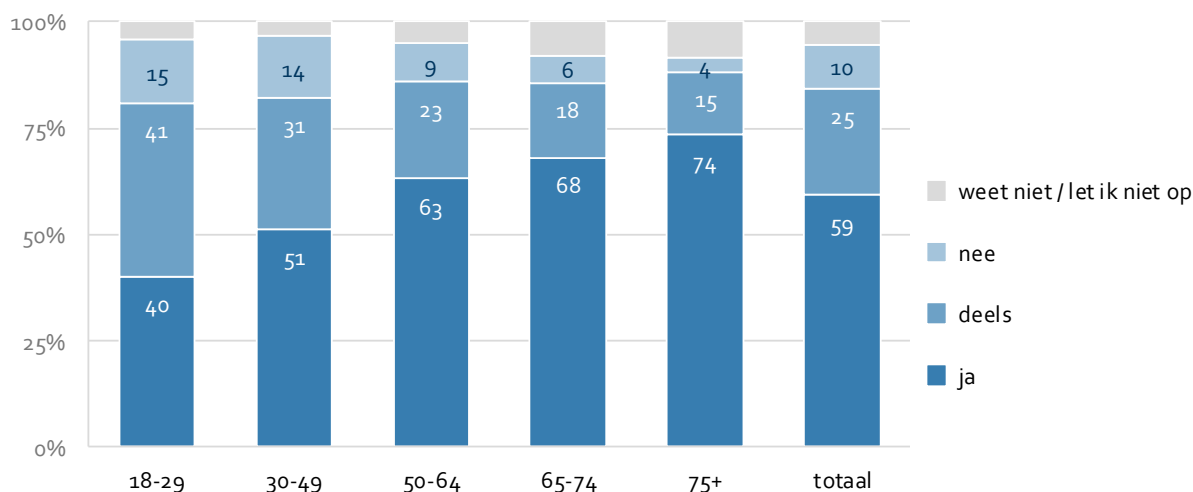
Men kon desgewenst toelichting geven bij het antwoord: 18% heeft dit gedaan. Hieronder zijn ook inwoners die vinden dat de openbare ruimte voldoende uitnodigend is. Selecteren we alleen de antwoorden van degenen die de openbare ruimte deels of niet voldoende uitnodigend vinden (55% van de antwoorden), dan gaan deze vooral over:

- slecht onderhoud fietspaden en/of trottoirs
- geen veilige wandelpaden en/of fietspaden (afwezig of te smal)
- te weinig groen; te weinig of geen parken
- wens voor meer openbare fitnessstoestellen / buitensportlocaties
- wens voor aantrekkelijk hardloopparcours / bewegingscircuits
- beperkte mogelijkheden om ommetje te maken (vooral in de Beemster)
- te weinig bankjes
- overlast honden
- te druk, te veel volgebouwd, te veel auto's/scooters

Leeftijd

Hoe ouder men is, hoe meer mensen vinden dat de openbare ruimte in de woonplaats voldoende uitnodigend is om te bewegen. Bij de 18 t/m 29 jarigen vindt 40% dit, bij 75-plussers is dit toegenomen tot 74%. De jongere leeftijdsgroepen vinden de openbare vaker deels of niet voldoende uitnodigend. Voor 18 t/m 29 jarigen geldt dit het meest: 41% vindt de openbare ruimte deels uitnodigend en 15% vindt deze niet voldoende uitnodigend om te bewegen.

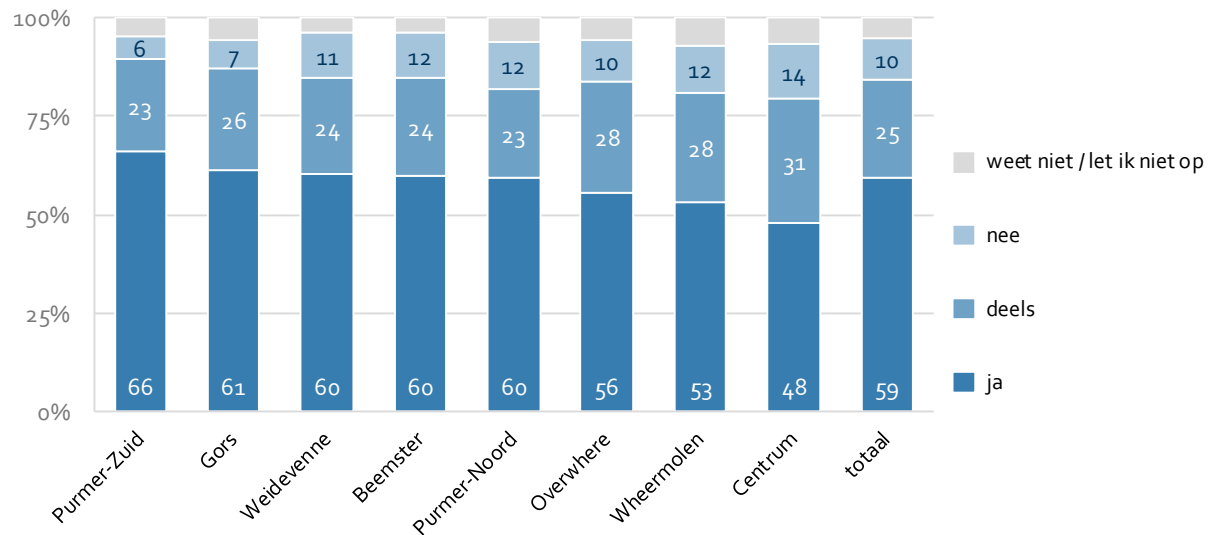
Figuur 2.5. Vindt u de openbare ruimte van uw woonplaats voldoende uitnodigend is om te bewegen?, naar leeftijd, %, 2022

Wijk

Hoewel de vraag ging over of de *woonplaats* voldoende uitnodigend is om te bewegen, is gekeken of er verschil in reactie is per wijk/gebied. Mogelijk dat de woonwijk of gebied het antwoord heeft beïnvloed. Er blijken tussen de meeste wijken weinig verschillen te zijn. In Purmer-Zuid vinden de bewoners het vaakst dat de openbare ruimte in de woonplaats uitnodigt tot bewegen (66%), in Centrum het minst (48%).

Figuur 2.6. Vindt u de openbare ruimte van uw woonplaats voldoende uitnodigend is om te bewegen?, naar wijk/gebied, %, 2022
aflopend gesorteerd op 'ja'

3. Sport

Samenvatting

Ruim de helft van de inwoners (56%) sport wekelijks; jongeren meer dan ouderen. Bekijken we de ontwikkelingen (van voormalig Purmerend), dan is het percentage sporters afgenomen van 62% in 2020 naar 55% in 2022.

Men sport vooral individueel/niet georganiseerd (51%) en via een abonnement bij een sportschool (38%). Een kwart is lid van een sportvereniging. Dit is sinds 2020 niet veranderd.

Driekwart van de sporters (78%) sport meestal uitsluitend in Purmerend of Beemster. Dat kan ook thuis zijn. 12% sport uitsluitend elders en 10% sport zowel in Purmerend of Beemster als elders. Bijna alle sporters sporten voor hun gezondheid en om zich fit te voelen (90%). Ruim de helft (55%) sport voor de ontspanning en omdat ze het leuk vinden. Ruim een derde (36%) sport om af te vallen of om gewicht te blijven.

Degenen die niet of weinig sporten, noemen hiervoor als reden dat zij al genoeg op andere manieren bewegen (37%). Daarna volgt: geen tijd of andere prioriteiten (32%), lichamelijke of gezondheidsredenen (27%) en geen interesse (20%). Een kleiner deel sport niet vanwege financiële redenen (10%) of omdat er geen passend aanbod is (6%). 18 t/m 49 jarigen sporten vooral niet omdat ze geen tijd hebben/andere prioriteiten hebben. 65-plussers sporten vooral niet omdat ze op andere manieren bewegen of vanwege gezondheidsredenen.

Inleiding

In dit hoofdstuk komt aan de orde:

- of men sport; hoe en waar, en waarom men sport
- als men niet sport, waarom men dit niet doet

Aan dit hoofdstuk zijn verwant hoofdstuk 2. Bewegen en hoofdstuk 4. Invloed van coronacrisis op bewegen en sport.

Ontwikkeling

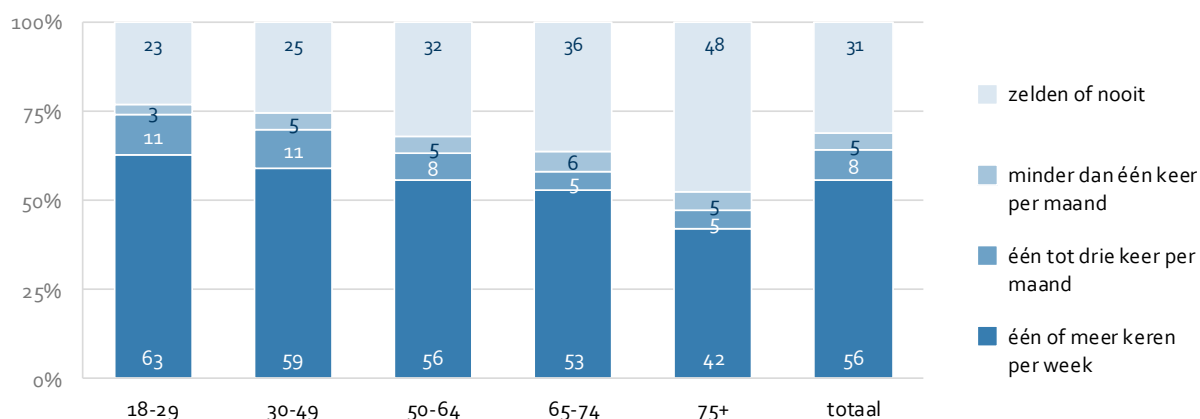
Waar vergeleken wordt met eerdere peiljaren betreft het gegevens van voormalig gemeente Purmerend. Voor de voormalige gemeente Beemster zijn deze namelijk niet beschikbaar. Als we vergelijken met 2020 dan gaat het om gegevens van vóór de start van de coronacrisis.

Sporters

56% inwoners sport minstens een keer per week; dit is minder dan in 2020

Van de inwoners doet twee derde deel (64%) minstens een keer per maand aan sport; 56% doet dit minstens een keer per week. Met de leeftijd neemt de frequentie van sporten af: van de 18 t/m 29 jarigen sport 63% elke week, bij 75-plussers is dit 42%

Figuur 3.1. Frequentie van sportbeoefening, naar leeftijd, % 2022

Ontwikkelingen

Het percentage inwoners dat wekelijks sport, is afgenomen. Sportte in 2020 62% wekelijks, in 2022 is dit 55%. Het percentage dat zelden of nooit sport, is toegenomen van 25% naar 32%. Ook in 2018 lag de sportfrequentie hoger dan in 2022. Deze gegevens hebben betrekking op voormalig Purmerend.

Figuur 3.2. Ontwikkeling sportfrequentie, voormalig Purmerend, %, 2018-2022

sportfrequentie	2018	2020 ¹	2022
één of meer keren per week	59	62	↓ 55
één tot drie keer per maand	7	9	8
minder dan één keer per maand	6	4	5
zelden of nooit	28	25	↑ 32
totaal	100	100	100

↓ geeft daling en ↑ geeft stijging aan ten opzichte van voorgaande peiljaar.

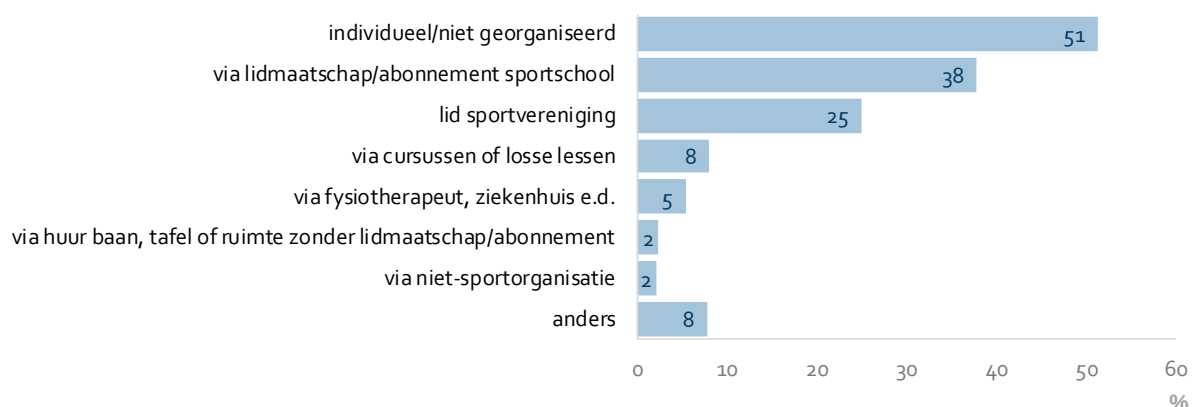
¹ situatie vóór het begin van coronacrisis

Men sport vooral individueel/niet georganiseerd of via abonnement sportschool

Aan de mensen die minimaal een keer per maand sporten, zijn een aantal vragen gesteld: hoe beoefenen zij de sport, waar en waarom.

De helft van de sporters (51%) beoefent de sport individueel/niet georganiseerd, zie Figuur 3.3. Krap twee op de vijf (38%) doet dit via een abonnement bij de sportschool. Een kwart (25%) is lid van een sportvereniging. Andere manieren komen bij minder dan 10% van de sporters voor. De antwoorden gegeven bij 'anders' zijn grotendeels onder te brengen bij individueel/niet georganiseerd.

Figuur 3.3. Hoe sporters hun sport voornamelijk beoefenen, %, 2022
meer dan een antwoord mogelijk, 64% van de inwoners

Leeftijd

Bij alle leeftijdsgroepen staat individueel sporten op de eerste plaats. Een uitzondering zijn 18 t/m 29 jarigen. Zij sporten het meest via een lidmaatschap of een abonnement bij een sportschool en dergelijke (55%). Sporten via een sportschool is het sterkst leeftijdsgebonden: hoe ouder men is, hoe minder mensen dit doen. Van de 75-plussers sport nog slechts 15% via een sportschool. 75-plussers sporten van alle leeftijdsgroepen het meest via een niet-sportorganisatie zoals een buurthuis of personeelsvereniging (11%). 65-plussers sporten vaker via een fysiotherapeut of ziekenhuis (9%). De leeftijdsgroep 30 t/m 49 jaar sport verhoudingsgewijs iets meer als lid van een sportvereniging en via cursussen en losse lessen.

Figuur 3.4. Hoe sporters hun sport voornamelijk beoefenen, naar leeftijd, %, 2022
meer dan een antwoord mogelijk, 64% van de inwoners, gesorteerd op totaal

wijze van sporten	18-29	30-49	50-64	65-74	75+	totaal
individueel/niet georganiseerd	45	52	57	46	44	51
via lidmaatschap/abonnement sportschool	55	41	40	28	15	38
als lid van sportvereniging	17	30	21	26	19	25
via cursussen of losse lessen	10	12	5	6	3	8
via fysiotherapeut, ziekenhuis e.d.	3	4	5	9	9	5
via huur baan, tafel of ruimte zonder lidmaatschap/of abonnement	2	2	2	3	1	2
via niet-sportorganisatie	2	1	1	4	11	2
anders	5	6	9	10	14	8

cijfers blauw gearceerd: reden komt meer dan gemiddeld voor

Ontwikkelingen

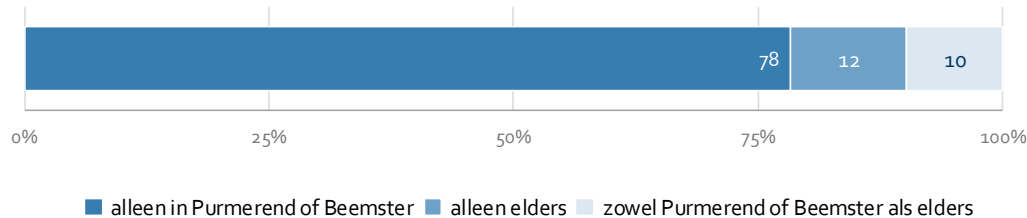
De manier waarop inwoners sporten verschilt weinig van die in 2020 en 2018. Alleen sporten via cursussen of losse lessen is licht toegenomen van 5% in 2020 naar 8% in 2022. Deze gegevens hebben betrekking op de voormalige gemeente Purmerend.

Vier op de vijf sporten in Purmerend of Beemster; 22% sport (ook) thuis

'Waar beoefent u uw sport(en) meestal?' Men kon meerdere antwoorden geven. Het meest sport men in Purmerend of Beemster (78%); 22% sport (ook) thuis of bij iemand anders. Een op de vijf (22%) sport buiten Purmerend of Beemster. Tussen de leeftijdsgroepen zijn geen opvallende verschillen.

Voorgaande betekent dat 78% meestal alleen in Purmerend of Beemster sport. Dit is inclusief thuis sporten. 12% sport alleen elders en 10% sport meestal zowel in Purmerend of Beemster als elders. Tussen de leeftijdsgroepen zijn geen opvallende verschillen.

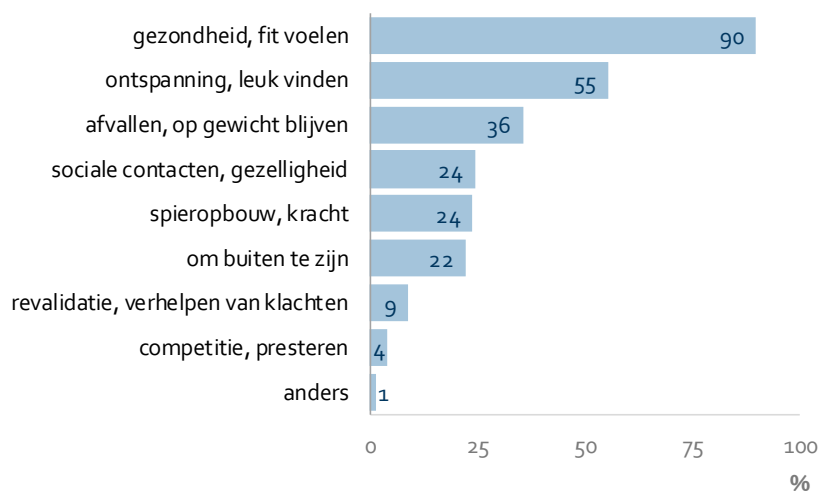
Figuur 3.5. Waar men meestal de sport(en) beoefent, %, 2022
64% van de inwoners

Vooraf sporten voor gezondheid en ontspanning

Bijna alle sporters doen aan sport voor hun gezondheid en om zich fit te voelen (90%). Ruim de helft (55%) sport voor de ontspanning en omdat ze het leuk vinden. Ruim een derde (36%) sport om af te vallen of om gewicht te blijven. Andere redenen zijn door minder dan een kwart van de sporters genoemd. Noot: men mocht maximaal drie redenen noemen.

Figuur 3.6. Belangrijkste redenen om te sporten, %, 2022
maximaal 3 redenen; 64% van de inwoners

Leeftijd

Er zijn enkele verschillen tussen de leeftijdsgroepen. In figuur 3.7 staan de redenen die bovengemiddeld vaak genoemd zijn, omkaderd. Bij alle leeftijdsgroepen is de belangrijkste reden om te sporten gezondheid en fit voelen.

- Door 18 t/m 29 jarigen is 'ontspanning en leuk vinden' bovengemiddeld vaak genoemd (66%) en 'spieropbouw, kracht' (45%).
- Door 65 t/m 74 jarigen en 75-plussers is sociale 'contacten en gezelligheid' bovengemiddeld vaak genoemd (33% en 34%) en 'revalidatie en verhelpen van klachten' (13% en 15%) .
- Door 30 t/m 49 jarigen is 'competitie en presteren' bovengemiddeld genoemd (7%).

Figuur 3.7. Belangrijkste redenen om te sporten, %, 2022
maximaal 3 redenen mogelijk, 64% van de inwoners, gesorteerd op totaal

redenen sporten	18-29	30-49	50-64	65-74	75+	totaal
gezondheid, fit voelen	88	91	92	84	85	90
ontspanning, leuk vinden	66	56	56	49	50	55
afvallen, op gewicht blijven	35	39	38	30	20	36
sociale contacten, gezelligheid	20	23	20	33	34	24
spieropbouw, kracht	45	26	21	18	14	24
om buiten te zijn	18	20	24	26	26	22
revalidatie, verhelpen van klachten	4	8	8	13	15	9
competitie, presteren	5	7	2	1	2	4
anders	0	1	2	2	2	1

cijfers blauw gearceerd: reden komt meer dan gemiddeld voor

Ontwikkelingen

De redenen om te sporten zijn nagenoeg gelijk gebleven ten opzichte van 2020. Twee redenen zijn in 2022 vaker genoemd. 'Ontspanning, leuk vinden' werd in 2020 door 50% genoemd en in 2022 door 55%. 'Spieropbouw en kracht' werd in 2020 door 18% genoemd en in 2022 door 25%. Deze gegevens hebben betrekking op de voormalige gemeente Purmerend.

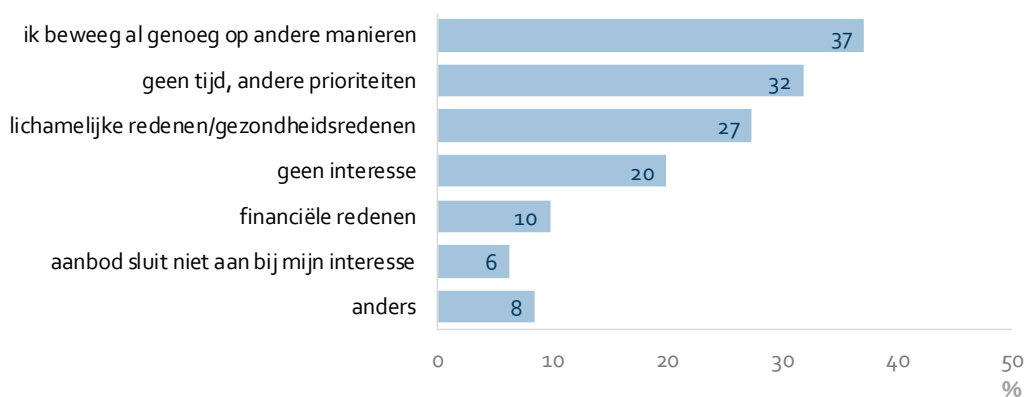
Niet-sporters

Bij degenen die niet sporten is dit bij 10% om financiële redenen

Aan degenen die niet of weinig sporten - minder dan 1x per maand - is gevraagd wat hiervoor de reden is. Het meest genoemd is dat zij vinden dat ze al genoeg op andere manieren bewegen (37%). Daarna volgt geen tijd of andere prioriteiten (32%), lichamelijke of gezondheidsredenen (27%) en geen interesse (20%). Een klein percentage sport niet vanwege financiële redenen (10%) of omdat er geen passend aanbod is (6%).

De categorie 'anders' bestaat voornamelijk uit antwoorden die onder te brengen zijn bij de genoemde redenen, vooral door lichamelijke redenen en gezondheidsredenen. Bij 16% van de antwoorden bij 'anders' had de reden van niet sporten te maken met covid19: sindsdien is men zelf met sporten gestopt of is de activiteit gestopt. Een aantal wil het sporten weer gaan oppakken.

Figuur 3.8. Redenen waarom men niet of weinig sport, %, 2022
meer dan een antwoord mogelijk, 36% van de inwoners

Leeftijd

Per leeftijdsgroep wisselen de redenen om niet of weinig te sporten sterk, zie Figuur 3.9.

- ik beweeg al genoeg op andere manieren: met toenemende leeftijd neemt deze reden in belang toe, van 17% bij 18 t/m 29 jarigen tot circa 46% bij 65-plussers
- geen tijd, andere prioriteiten: dit speelt vooral bij 18 t/m 29 en 30 t/m 49 jarigen (53% en 59%)
- lichamelijke redenen/gezondheidsredenen: dit speelt vooral bij 65-plussers (41% en 36%)
- geen interesse: 18 t/m 29 jarigen noemen dit veruit het meest (53%)
- financiële redenen: 30 t/m 49 jarigen noemen dit bovengemiddeld (15%)
- aanbod sluit niet bij mijn interesse: 18 t/m 29 jarigen en 30 t/m 49 jarigen noemen dit bovengemiddeld (10% en 12%)
- anders: 75-plussers geven het vaakst aan de reden 'anders'.

Figuur 3.9. Redenen waarom men niet of weinig sport, naar leeftijd, %, 2022
meer dan een antwoord mogelijk, 36% van de inwoners, gesorteerd op totaal

redenen niet sporten	18-29 ¹	30-49	50-64	65-74	75+	totaal
ik beweeg al genoeg op andere manieren	17	30	37	46	47	37
geen tijd, andere prioriteiten	53	59	33	6	2	32
lichamelijke redenen/gezondheidsredenen	19	13	29	41	36	27
geen interesse	53	22	21	12	12	20
financiële redenen	6	15	10	8	2	10
aanbod sluit niet aan bij mijn interesse	10	12	5	2	2	6
anders	0	7	7	9	18	8

cijfers blauw gearceerd: reden komt meer dan gemiddeld voor

¹ indicatief vanwege kleine aantal respondenten (21)

4. Invloed van coronacrisis op bewegen en/of sport

Samenvatting

Voor een kwart van de inwoners heeft de afgelopen coronacrisis nu (april 2022) nog invloed op de mate waarin ze bewegen en/of sporten: 11% beweegt en/of sport nu meer en 15% minder dan vóór de coronacrisis. De balans slaat dus licht negatief uit. Vooral bij de jongere leeftijdsgroepen is het effect van de coronacrisis nog aanwezig. Van de 18 t/m 29 jarigen beweegt en/of sport nu 19% meer en 23% minder dan vóór de coronacrisis. Bij 30 t/m 49 jarigen is dit 13% meer en 19% minder. Bij 65-plussers heeft de coronacrisis minder invloed op de mate waarin zij nu bewegen en/of sporten.

Tijdens de coronacrisis heeft een derde van de inwoners gekozen voor een andere manier van bewegen en/of sporten. Zij gingen vooral wandelen (52%), fietsen (17%) en thuis bewegen en/of sporten (16%). Van hen geeft 69% aan deze andere manier van bewegen en/of sporten te blijven doen.

Inleiding

In dit hoofdstuk komt aan de orde:

- in welke mate de coronacrisis nu nog invloed heeft op de mate waarin men beweegt en/of sport
- of men tijdens de coronacrisis gekozen heeft voor een andere manier van bewegen en/of sporten
- of men denkt deze andere manier van bewegen en/of sporten te blijven doen

Dit hoofdstuk heeft een relatie met de hoofdstukken 3. Bewegen en 4. Sport.

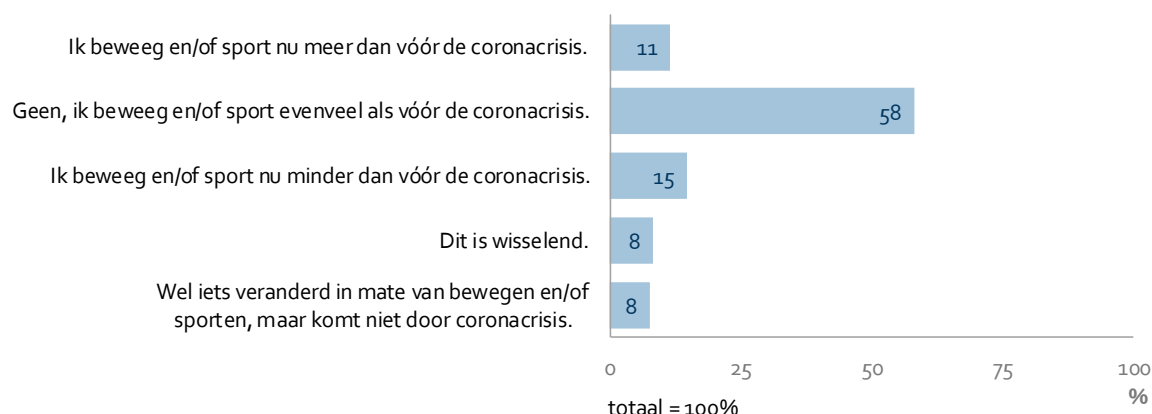
Invloed coronacrisis op bewegen en sport

Voor kwart nu nog invloed van coronacrisis op mate van bewegen en/of sporten

'De coronacrisis heeft veel invloed gehad op het leven, ook op de mogelijkheid om te bewegen en te sporten. In welke mate heeft de coronacrisis nu nog invloed op de mate waarin u beweegt en sport?'

Voor de meerderheid (58%) is er geen invloed (meer). Zij bewegen evenveel als vóór de coronacrisis. Voor een kwart is er nu nog invloed van de coronacrisis op de mate waarin zij bewegen en/of sporten: een op de tien (11%) beweegt en/of sport nu meer en 15% minder dan vóór de coronacrisis. De balans slaat dus licht negatief uit. Voor 8% wisselt de invloed van de coronacrisis op de mate waarin zij bewegen en/of sporten. Voor eveneens 8% is er in de mate van bewegen wel iets veranderd, maar dit komt niet door de coronacrisis. Een klein percentage (3%) wist het niet meer; zij zijn buiten beschouwing gelaten.

Figuur 4.1. In welke mate heeft de coronacrisis nu nog invloed op de mate waarin u beweegt en/of sport?, %, 2022

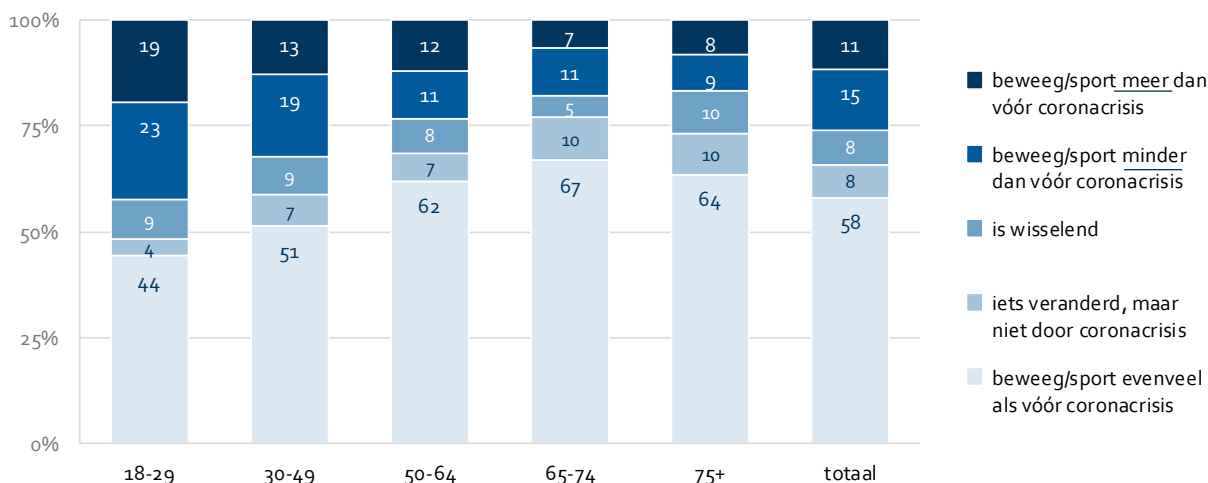

Coronacrisis vooral nog invloed op mate van bewegen/sporten bij jongere leeftijdsgroepen

Vooral bij de jongere leeftijdsgroepen is er nu nog effect van de coronacrisis op de mate waarin zij bewegen en/of sporten: dit doen zij zowel meer als minder dan in de oudere leeftijdsgroepen. Van de 18 t/m 29 jarigen beweegt en/of sport nu 19% meer en 23% minder dan vóór de coronacrisis. Bij 30 t/m 49 jarigen is dit 13% meer en 19% minder. Bij 65-plussers is er minder invloed: circa 7% beweegt en/of sport meer en circa 10% minder dan vóór de coronacrisis. Van hen beweegt en/of sport twee derde deel evenveel; bij 18 t/m 29 jarigen is dit flink minder (44%).

Bij 18 t/m 29 jarigen, 30 t/m 49 jarigen en 65 t/m 74 jarigen is de balans negatief: het percentage dat minder sport is hoger dan het percentage dat meer sport als gevolg van de coronacrisis. Bij 50 t/m 64 jarigen en 75-plussers zijn de percentages gelijk aan elkaar.

Figuur 4.2. In welke mate heeft de coronacrisis nu nog invloed op de mate waarin u beweegt en/of sport?, naar leeftijd, % 2022

Tijdens coronacrisis vooral wandelen populair

Een derde van de inwoners (33%) heeft *tijdens* de coronacrisis gekozen voor een andere manier van bewegen en/of sporten. In een open vraag gaf het merendeel aan (52%) dat zij destijds meer zijn gaan wandelen. Verder werd vooral genoemd: meer gaan fietsen (17%) en thuis bewegen en/of sporten (16%). Dit laatste deed men bijvoorbeeld door lessen te volgen online of op tv of sporten via apparaten thuis. Hardlopen werd destijds door 4% (meer) gedaan. Buiten zijn is door 11% genoemd;

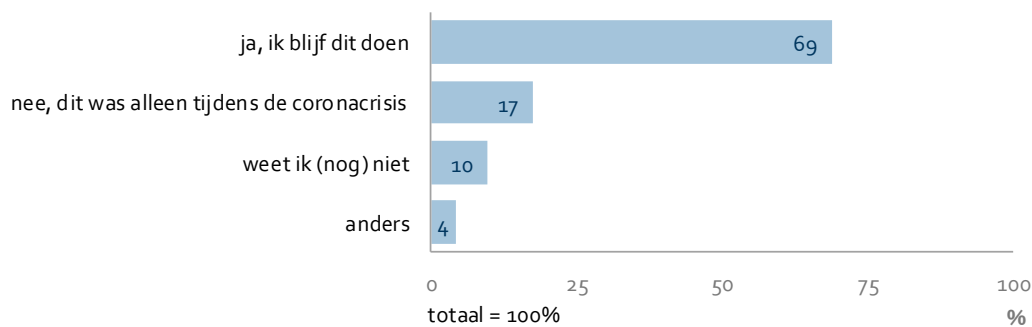
maar dit heeft veel overlap met wandelen en fietsen. Ook buiten sporten bij de sportschool en tuinieren zijn genoemd.

Naar leeftijd is er geen verschil.

Merendeel blijft andere manier van bewegen/sporten ook na de coronacrisis doen

Het merendeel (69%) van degenen die tijdens de coronacrisis op een andere manier zijn gaan bewegen en/of sporten, zijn van plan dit te blijven doen. Voor 17% was dit alleen tijdelijk tijdens de coronacrisis. 10% weet nog niet of ze de andere manier van bewegen en/of sporten blijven doen.

Figuur 4.3. Denkt u dat u deze andere manier van bewegen en/of sporten blijft doen? %, 2022
gaat om 33% van de inwoners

Leeftijd

65-plussers geven het vaakst aan dat ze de andere manier van bewegen en/of sporten blijven doen (74%). Hoe jonger, hoe lager het percentage. Bij 18 t/m 29 jarigen is dit het minst (58%).

5. Contacten in de buurt

Samenvatting

De index sociale cohesie is een graadmeter voor de sociale samenhang in de buurt. De index loopt van 0 tot en met 10. Hoe hoger de score, hoe hoger de sociale samenhang. Purmerend heeft een indexscore van 6,1. Van de wijken/gebieden heeft de Beemster veruit de hoogste score (7,2). Centrum volgt daarop met 6,3. De laagste score is een 5,8 voor Wheermolen, Weidevenne en Purmer-Noord. De index voor de voormalige gemeente Purmerend schommelt al jaren rond de 6. In 2020 was de index voor Purmerend totaal en voor vier wijken hoger. Dit is zeer waarschijnlijk een effect van de uitbraak van de coronacrisis destijds.

De index is gebaseerd op vier uitspraken. Het meest positief reageert men op de uitspraak 'in deze buurt gaat men op een prettige manier met elkaar om'. Zeven op de tien inwoners (71%) zijn het hier mee eens. Ruim de helft (55%) is het eens met de uitspraak 'ik voel me thuis bij de mensen in deze buurt'. Op de uitspraak 'ik woon in een gezellige buurt, met veel saamhorigheid' is een meer verdeelde reactie: 36% is het hier mee eens en 22% is hiermee oneens. Met de uitspraak 'de mensen kennen elkaar in deze buurt nauwelijks' is krap de helft (45%) het oneens en 26% het eens. Inwoners van de Beemster reageren het meest positief op de uitspraken.

Bijna twee op de vijf inwoners (37%) kennen veel buurtbewoners. 6% kent weinig of geen buurtbewoners. Met de leeftijd en met woonduur neemt het aandeel dat veel buurtbewoners kent, toe. In de Beemster is het aandeel dat veel buurtbewoners kent veruit het grootst: 59%. Ten opzichte van 2020 kennen in de voormalige gemeente Purmerend iets minder inwoners veel mensen in de buurt: toen 37% en in 2022 is dit 34%. Van de wijken valt Overwhere op. Sinds 2018 daalt het percentage wijkbewoners dat veel mensen kent flink: van 45% in 2018 naar 29% in 2022.

Een derde deel (31%) voelt zich bij bijna iedereen of de meesten in de buurt betrokken. Opvallend is dat de betrokkenheid geen relatie heeft met de woonduur. Ook hier valt de Beemster op: het betreffende percentage is hier 51%.

Inleiding

In dit hoofdstuk komt aan de orde:

- reactie op uitspraken over de sociale samenhang in de buurt
- score op de index sociale cohesie
- of men burenen of mensen in de buurt kent
- of men zich betrokken voelt bij de buurtbewoners

Ontwikkeling

Waar vergeleken wordt met eerdere peiljaren betreft het gegevens van voormalig gemeente Purmerend. Voor de voormalige gemeente Beemster zijn deze namelijk niet beschikbaar.

Index sociale cohesie in de buurt

Index sociale cohesie in de buurt: 6,1

De index sociale cohesie is een graadmeter voor de sociale samenhang in de buurt. Deze wordt berekend op basis van vier uitspraken waarmee men het in meer of mindere mate eens kan zijn: 'de mensen kennen elkaar in deze buurt nauwelijks', 'in deze buurt gaat men op een prettige manier met elkaar om', 'ik woon in een gezellige buurt, met veel saamhorigheid', en 'ik voel me thuis bij de mensen in deze buurt'. Het indexcijfer is ingedeeld op een schaal van 0 tot en met 10, waarbij een hoger cijfer wijst op meer sociale samenhang. In de volgende tabel is ook een uitspraak opgenomen die niet tot de index sociale cohesie behoort. Het gaat om de uitspraak 'de mensen in deze buurt delen dezelfde normen en waarden'.

In de tabel en bijbehorende grafieken is te zien dat meer mensen positief dan negatief op de uitspraken reageren. Het meest positief reageert men op de uitspraak *'in deze buurt gaat men op een prettige manier met elkaar om'*. 71% is het er (helemaal) mee eens, terwijl 6% het er niet (helemaal) mee eens is. Ook op de uitspraak *'ik voel me thuis bij de mensen in deze buurt'* reageren inwoners positief; 55% is het hier (helemaal) mee eens; 12% is het er (helemaal) niet mee eens.

Bij de andere drie uitspraken reageren meer inwoners negatief: 17% tot 26%. Wel is het aandeel dat positief reageert groter. De meeste verdeeldheid is bij de uitspraak *'ik woon in een gezellige buurt, met veel saamhorigheid'*: 36% is het hier (helemaal) mee eens en 22% is het hier mee oneens.

De uitspraak 'de mensen kennen elkaar nauwelijks' is negatief geformuleerd. Hier is (helemaal) oneens dus een positieve reactie. 45% is het (helemaal) eens met de uitspraak en 26% is het hiermee (helemaal) oneens.

Op basis van de vier uitspraken is de sociale index voor Purmerend 6,1.

Figuur 5.1. Sociale cohesie in de buurt: reactie op de uitspraken, %, 2022

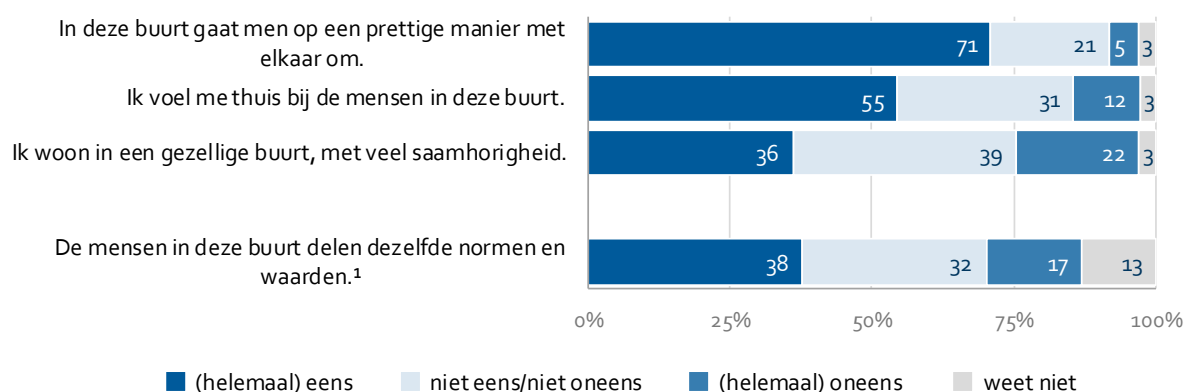
	helemaal mee eens	mee eens	niet eens/ niet oneens	mee oneens	helemaal mee oneens	weet niet	totaal
uitspraken sociale cohesie							
De mensen kennen elkaar in deze buurt nauwelijks. ¹	4	22	26	33	12	3	100
In deze buurt gaat men op een prettige manier met elkaar om.	11	60	21	4	2	3	100
Ik woon in een gezellige buurt, met veel saamhorigheid.	6	30	39	17	5	3	100
Ik voel me thuis bij de mensen in deze buurt.	8	47	31	9	3	3	100
De mensen in deze buurt delen dezelfde normen en waarden. ²	4	34	32	12	5	13	100

De vet/cursieve getallen in de tabel zijn positieve antwoorden.

¹ *In tegenstelling tot de andere vier uitspraken is deze uitspraak negatief geformuleerd. De antwoorden '(helemaal) mee oneens' zijn dan als positief te zien en (helemaal) mee eens als negatief. De vette getallen in de tabel zijn positieve antwoorden.*

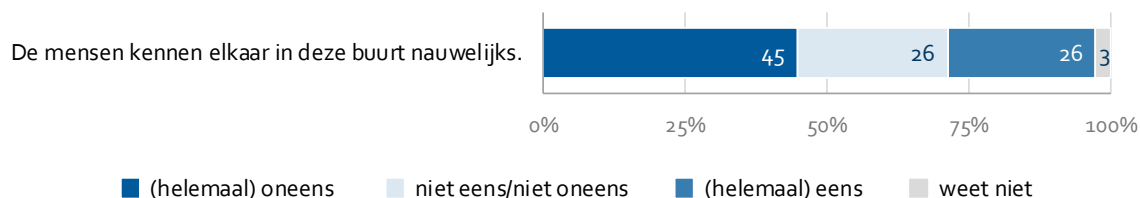
² *Uitspraak behoort niet tot de index sociale cohesie.*

Figuur 5.2. Sociale cohesie in de buurt: reactie op de positief geformuleerde uitspraken, %, 2022
samenvatting van voorgaande tabel, gesorteerd

¹ Uitspraak behoort niet tot de index sociale cohesie.

Figuur 5.3. Sociale cohesie in de buurt: reactie op de negatief geformuleerde uitspraak, %, 2022
samenvatting van voorgaande tabel

Ontwikkelingen

Bij drie uitspraken verschilt de reactie ten opzichte van 2020 en zijn de resultaten vergelijkbaar met 2018, zie Figuur 5.4. In 2020 is gepeild net na het uitbreken van de coronacrisis. Men reageerde toen over het algemeen positiever op de uitspraken dan in 2018. Er was destijds een bijzondere situatie, waarbij er meer sociale cohesie was. Nu, twee jaar later, lijkt de reactie weer op die van vóór de coronacrisis in 2018.

Figuur 5.4. Sociale cohesie in de buurt: verschil in positieve en negatieve reactie op uitspraken, voormalige gemeente Purmerend, %, 2018- 2022

uitspraken sociale cohesie	positieve reactie			negatieve reactie		
	2018	2020	2022	2018	2020	2022
De mensen kennen elkaar in deze buurt nauwelijks. (% oneens ¹)	45	↑ 51	↓ 41	28	↓ 22	↑ 28
Ik woon in een gezellige buurt, met veel saamhorigheid. (% eens)	34	↑ 39	↓ 33	23	↓ 19	↑ 23
Ik voel me thuis bij de mensen in deze buurt. (% eens)	53	↑ 56	↓ 52	14	11	13

↓ geeft daling en ↑ geeft stijging aan ten opzichte van voorgaande peiljaar.

Voorgaande geldt ook voor de index sociale cohesie: de toename van 2022 bleek tijdelijk te zijn en hoogstwaarschijnlijk toe de wijzen aan de start van de coronacrisis. De index van 2022 is weer gelijk aan die van 2018. De resultaten in de volgende tabel hebben betrekking op Purmerend vóór de fusie.

Figuur 5.5. Ontwikkeling index sociale cohesie, voormalige gemeente Purmerend, 2018-2022

index	2018	2020	2022
index sociale cohesie	5,9	↑ 6,2	↓ 5,9

↓ geeft daling en ↑ geeft stijging aan ten opzichte van voorgaande peiljaar.

Index sociale cohesie het hoogst voor de Beemster: 7,2

Tussen de wijken/gebieden zijn over het algemeen geen significante verschillen. Bij drie wijken zijn er wel enkele verschillen. Twee wijken/gebieden vallen positief op. De inwoners van de Beemster reageren veruit het meest positief op de vier uitspraken behorende bij de index sociale veiligheid. De score op de index is met 7,2 het hoogst, zie figuren 6.6 en 6.7.

In Centrum reageert men bovengemiddeld positief op twee uitspraken: 'in deze buurt gaat men op een prettige manier met elkaar om' (77% eens) en 'ik woon in een gezellige buurt met veel saamhorigheid' (48% eens). De score op de index is met 6,3 iets bovengemiddeld.

Wheermolen valt in negatieve zin op bij de uitspraak 'in deze buurt gaat men op een prettige manier met elkaar om'. Met 62% 'eens' scoort de wijk hiermee beneden gemiddeld. Op de index sociale cohesie scoort de wijk met een 5,8 het laagst, tezamen met de wijken Weidevenne en Purmer-Noord.

Figuur 5.6. Sociale cohesie in de buurt: positieve reactie op uitspraken behorende bij de index, naar wijk/gebied, %, 2022

(uitspraken: hoe hoger de percentages des te gunstiger)

uitspraken index sociale cohesie	Centrum	Overwhere	Wheermolen	Gors	Purmer-Noord	Purmer-Zuid	Weidevenne	Beemster	totaal
De mensen kennen elkaar in deze buurt nauwelijks. ¹ (% oneens)	48	41	38	43	45	43	37	71	45
In deze buurt gaat men op een prettige manier met elkaar om. (% eens)	77	72	62	70	64	72	69	86	71
Ik woon in een gezellige buurt, met veel saamhorigheid. (% eens)	48	30	34	37	31	34	30	59	36
Ik voel me thuis bij de mensen in deze buurt. (% eens)	50	54	46	51	46	59	53	75	55

blauw gearceerd: hoger dan gemiddeld; grijs gearceerd: lager dan gemiddeld

¹ In tegenstelling tot de andere vier uitspraken is deze uitspraak negatief geformuleerd. De antwoorden 'oneens' zijn dan als positief te zien.

Zoals gezegd is, naast de vier uitspraken behorend bij de index sociale cohesie, de inwoners een aanvullende uitspraak voorgelegd. We zagen al dat bijna twee op de vijf (38%) inwoners het eens is met de uitspraak 'de mensen in deze buurt delen dezelfde normen en waarden'. Ook hier reageert men in de Beemster beduidend positiever dan gemiddeld: 58% is het eens met de uitspraak. In Wheermolen is dit percentage het laagst: 22% is het eens met de uitspraak.

Figuur 5.7. Sociale cohesie in de buurt: reactie op aanvullende uitspraak, naar wijk/gebied, %, 2022
(uitspraken: hoe hoger de percentages des te gunstiger)

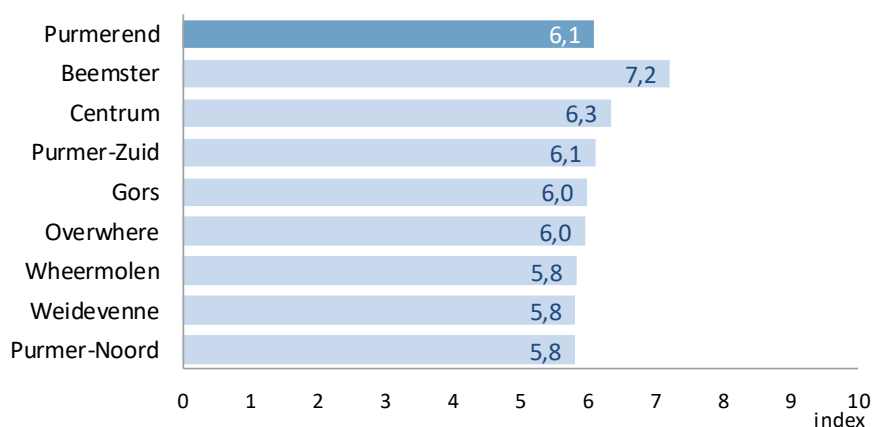
aanvullende uitspraak sociale cohesie	Centrum	Overwhere	Wheermolen	Gors	Purmer-Noord	Purmer-Zuid	Weidevenne	Beemster	totaal
De mensen in deze buurt delen dezelfde normen en waarden. (% eens)	35	34	22	34	34	44	36	58	38

blauw gearceerd: hoger dan gemiddeld; grijs gearceerd: lager dan gemiddeld

Index sociale cohesie veruit het hoogst in de Beemster

Tussen de wijken zijn nagenoeg geen verschillen in de mate waarop ze scoren op de index sociale veiligheid. Alleen Beemster steekt met een 7,2 flink boven de andere wijken uit.

Figuur 5.8. Index sociale cohesie in de buurt, naar wijk/gebied, %, 2022
index loopt van 0 t/m 10; hoe hoger het cijfer, hoe meer samenhang

Ontwikkelingen

Sinds 2011 ligt het indexcijfer sociale cohesie in alle wijken rond de 6, zie figuur 5.9. In 2020 was in vijf wijken een relatief opvallende toename in de sociale samenhang. Het gaat om de wijken Centrum, Gors, Purmer-Zuid en Weidevenne. Met uitzondering van Gors blijkt dit een tijdelijke toename. De index komt weer overeen met die van 2018. De toename in 2020 is hoogst waarschijnlijk veroorzaakt door de uitbraak van de coronacrisis.

Figuur 5.9. Ontwikkeling Index sociale cohesie in de buurt, naar wijk, voormalige gemeente Purmerend, 2011-2022
index loopt van 0 t/m 10; hoe hoger het cijfer, hoe meer samenhang

index sociale cohesie	2011	2013	2015	2018	2020	2022
Centrum	6,5	6,4	6,4	6,4	6,8	↓ 6,3
Overwhere	6,1	5,7	5,9	6,2	6,3	↓ 6,0
Wheermolen	5,8	5,9	6,0	5,9	5,9	5,8
Gors	6,0	6,1	5,8	5,6	6,1	6,0
Purmer-Noord	5,7	5,5	5,5	5,8	6,0	5,8
Purmer-Zuid	6,0	6,0	6,1	6,1	6,5	↓ 6,1
Weidevenne	5,9	5,6	5,6	5,7	6,3	↓ 5,8
Purmerend	6,0	5,8	5,8	5,9	6,2	↓ 5,9

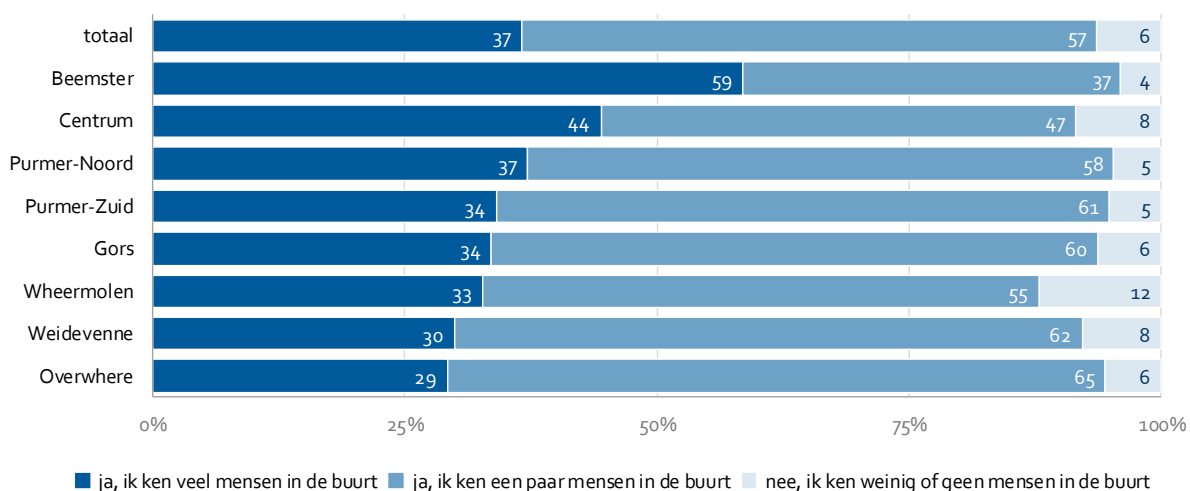
↓ geeft daling aan ten opzichte van voorgaande peiljaar.

Bekendheid met buurtbewoners

In de Beemster kent men het meest veel mensen in de buurt

In aanvulling op de index sociale cohesie zijn nog enkele vragen over contacten in de buurt gesteld: of men buurtbewoners kent en hoe betrokken men zich bij hen voelt. Bijna twee op de vijf inwoners (37%) geven aan veel mensen in de buurt te kennen. Bijna drie op de vijf inwoners (57%) kennen een paar buurtbewoners. 6% kent weinig of geen buurtbewoners. Van de wijken/gebieden springt de Beemster eruit. Hier geeft 59% aan veel mensen in de buurt te kennen. Centrum volgt met 44%. De overige wijken verschillen niet veel van elkaar. In Wheermolen is het percentage inwoners dat geen of weinig mensen in de buurt kent iets hoger dan in de andere wijken (12%).

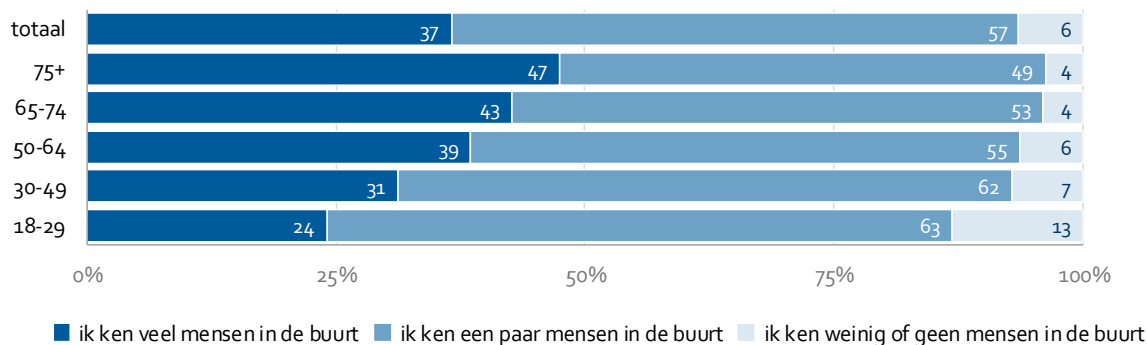
Figuur 5.10. Kent u uw burens en/of mensen in de buurt?, naar wijk/gebied, %, 2022

Leeftijd

Of men veel buurtbewoners kent, hangt onder meer samen met de leeftijd. Hoe ouder men is, hoe groter het aandeel dat veel buurtbewoners kent: van de 18 t/m 29 jarigen kent 24% veel buurtbewoners, bij 75-plussers is dit 47%. Het percentage dat weinig of geen mensen in de buurt kent, varieert van 4% bij 75-plussers tot 13% bij 18 t/m 29 jarigen.

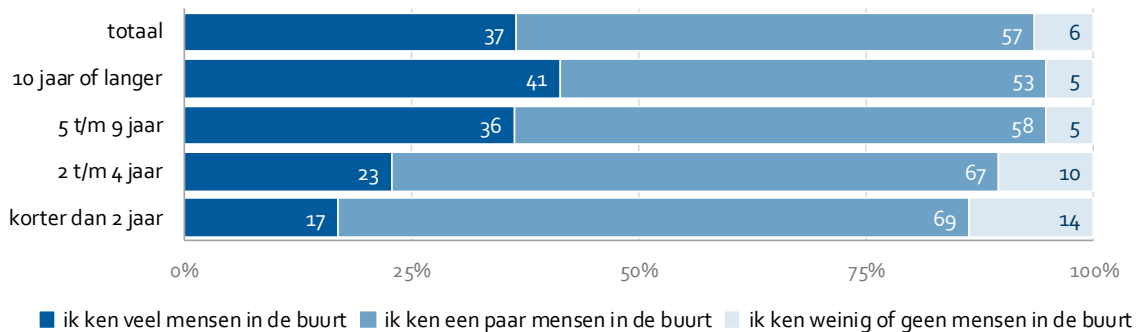
Figuur 5.11. Kent u uw burens en/of mensen in de buurt?, naar leeftijd, %, 2022

Woonduur

Ook de woonduur in de buurt is van invloed. Over het algemeen geldt: hoe langer men in de buurt woont, des te meer men veel buurtbewoners kent. Van de inwoners die korter dan twee jaar in de buurt wonen kent 17% veel buurtbewoners; van de mensen die er tien jaar of langer wonen is dit 41%.

Figuur 5.12. Kent u uw buren en/of mensen in de buurt?, naar woonduur, %, 2022

Ontwikkelingen

Ten opzichte van 2020 kennen iets minder inwoners veel mensen in de buurt: in 2020 37%, in 2022 34%. Deze gegevens hebben betrekking op de voormalige gemeente Purmerend. In de meeste wijken is er weinig opvallends veranderd. Wel in Overwhere. Daar is het percentage wijkbewoners dat veel mensen kent gedaald. Deze daling is al ingezet in 2018. Toen kende 45% veel mensen in de buurt, in 2022 is dit 29%. Het aandeel dat een paar mensen in de buurt kent steeg van 52% in 2018 naar 65% in 2022.

Figuur 5.13. Ontwikkeling van categorie 'ik ken veel mensen in de buurt', Overwhere, %, 2018-2022

mensen kennen in Overwhere	2018	2020	2022
ik ken veel mensen in de buurt	45	↓ 38	↓ 29
ik ken een paar mensen in de buurt	52	↑ 56	↑ 65
ik ken weinig of geen mensen in de buurt	3	6	6
totaal	100	100	100

↓ geeft daling en ↑ geeft stijging aan ten opzichte van voorgaande peiljaar.

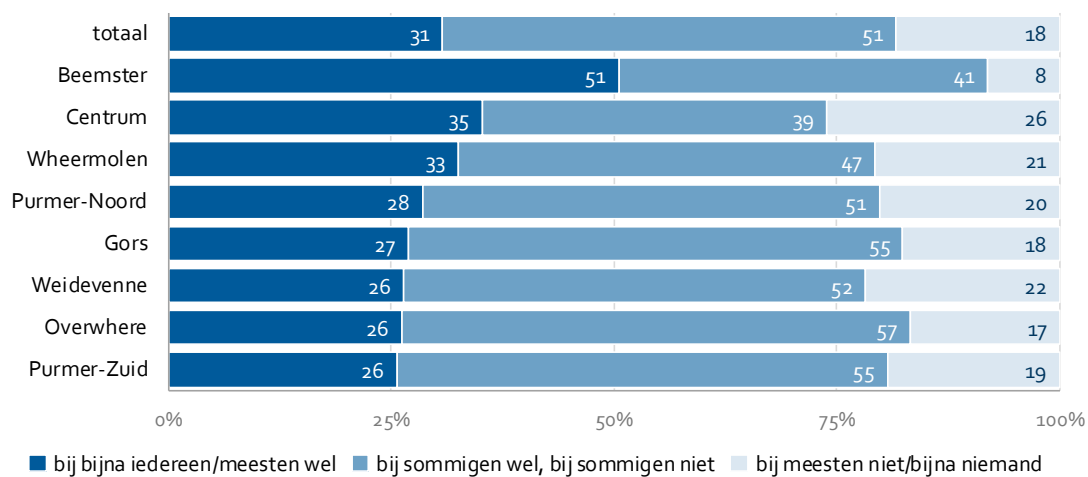
Betrokkenheid bij buurtbewoners

Een derde voelt zich bij veel buurtgenoten betrokken

'Voelt u zich betrokken bij de mensen die in uw buurt wonen?' Een derde van de inwoners (31%) voelt zich bij iedereen of bij de meesten betrokken. De helft (51%) voelt zich bij sommigen betrokken en 18% voelt zich bij de meesten niet betrokken of bij bijna niemand.

De Beemster valt ook hier in positieve zin op. In de Beemster voelt de helft (51%) zich betrokken bij 'bijna iedereen of bij de meesten' en maar 8% bij 'bijna niemand of de meesten niet'. Bij de overige wijken varieert het percentage bij 'bijna iedereen of bij de meesten' van 35% tot 26%. Het percentage 'bijna niemand of de meesten niet' varieert bij deze wijken van 17% tot 26%.

Figuur 5.14. Voelt u zich betrokken bij de mensen die in uw buurt wonen, naar wijk/gebied, %, 2022

Woonduur

Opvallend is dat de woonduur niet van invloed is op de mate waarin men zich bij de buurtbewoners betrokken voelt.

Ontwikkeling

De mate waarin men zich betrokken voelt bij de mensen in de buurt is ten opzichte van 2020 niet gewijzigd.

6. Mantelzorg

Samenvatting

Een op de vijf volwassen inwoners geeft mantelzorg; 6 % doet dit nu niet maar heeft dit recent gedaan. Vooral de 50-plussers geven mantelzorg. Van de mantelzorgers geeft 30% gemiddeld 8 uur of meer mantelzorg per week; 70% geeft minder uren mantelzorg. De helft van de mantelzorgers geeft aan zich door de mantelzorg sterk belast te voelen; zij geven een cijfer 6 of hoger voor de mate van belasting. Mantelzorgers voelen zich door de zorg vooral beperkt in de dingen die ze willen doen (47%). Daarnaast heeft 16% hun baan of werk moeten aanpassen; vindt 16% de mantelzorg lichamelijk zwaar en leeft 7% door de mantelzorg onder financiële druk.

Een op de vijf mantelzorgers staat geregistreerd bij loket Wmo; 7% niet maar wil dit wel. Een op de tien mantelzorgers heeft behoefte aan (meer) ondersteuning. Zij willen vooral advies en informatie en financiële ondersteuning.

Bekijken we wat bovenstaande betekent voor alle inwoners van de gemeente Purmerend, dan geeft 6% van de volwassen inwoners minimaal 8 uur per week mantelzorg en 13% doet dit voor minder uren. Een op de tien inwoners ervaart sterke belasting (6 t/m 10) door het geven van mantelzorg.

Mantelzorg geven

Mantelzorg is de zorg die men geeft aan een bekende zoals een partner, ouder, kind, buur of vriend als deze persoon voor langere tijd ziek, hulpbehoevend of gehandicapt is. Deze zorg kan bestaan uit het huishouden doen, wassen en aankleden, gezelschap houden, vervoer, geldzaken regelen, enzovoorts. Mantelzorg wordt niet betaald en bestaat uit meer dan de 'normale' zorg.

In dit hoofdstuk komt aan de orde:

- of mensen mantelzorg geven
- hoeveel uur men mantelzorg geeft en hoe belastend dit is
- of men als mantelzorger geregistreerd staat bij Loket Wmo
- of mantelzorgers behoefte hebben aan ondersteuning; zo ja, welke.

Ontwikkeling

Waar vergeleken wordt met eerdere peiljaren betreft het gegevens van voormalig gemeente Purmerend. Voor de voormalige gemeente Beemster zijn deze namelijk niet beschikbaar.

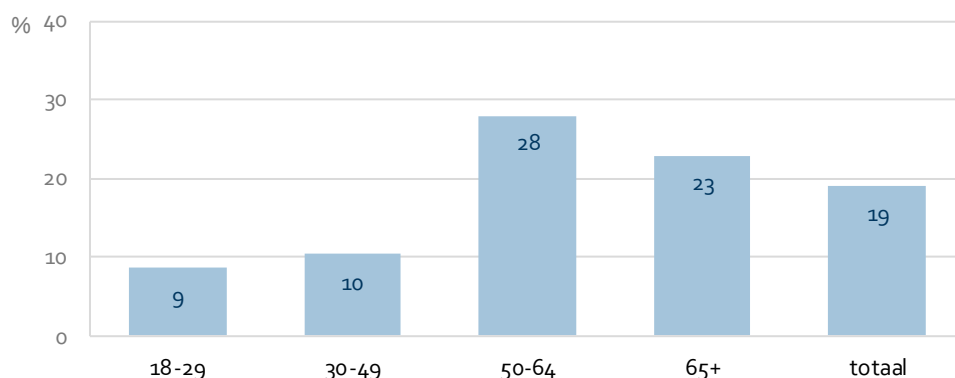
Een op de vijf volwassen inwoners geeft mantelzorg

Van de volwassen inwoners geeft een op de vijf (19%) mantelzorg. 6% heeft dit de afgelopen twaalf maanden wel gedaan, maar doet dat nu niet meer. Ouderen geven het vaakst mantelzorg: 50 t/m 64 jarigen 28% en 65-plussers 23%. Van 18 t/m 29 jarigen en 30 t/m 49 jarigen geeft 9% en 10% mantelzorg. Vrouwen geven iets vaker mantelzorg dan mannen: 21% om 17%.

Figuur 6.1. Geeft u momenteel mantelzorg of heeft u de afgelopen 12 maanden mantelzorg gegeven?, naar leeftijd en geslacht, %, 2022

mantelzorg geven?	leeftijd				geslacht		totaal
	18-29	30-49	50-64	65+	man	vrouw	
ja, ik geef die mantelzorg nog	9	10	28	23	17	21	19
ja, maar ik geef die mantelzorg niet meer	1	4	7	9	4	8	6
nee	90	86	65	68	79	71	75
totaal	100	100	100	100	100	100	100

Figuur 6.2. Aandeel inwoners dat momenteel mantelzorg geeft, naar leeftijd, %, 2022
selectie uit voorgaande tabel

6% inwoners geeft per week 8 uur of meer mantelzorg

Er zijn verschillende definities van mantelzorg. In veel definities wordt onderscheid gemaakt naar het aantal uren dat men mantelzorg geeft: tot 8 uur per week of 8 uur of meer. In deze rapportage doen we dit daarom ook.

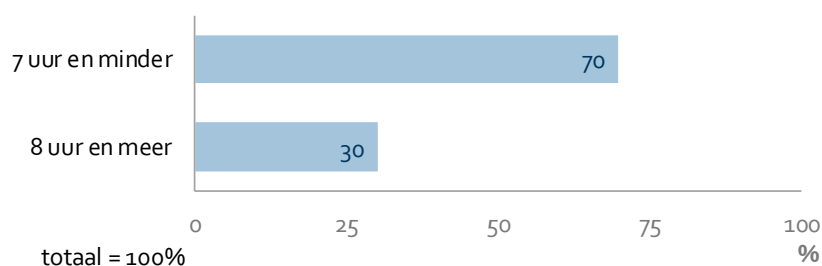
Van de volwassen inwoners geeft 6% gemiddeld 8 uur of meer mantelzorg in de week. 50-plussers geven meer uren mantelzorg dan de jongere leeftijdsgroepen: 7% tot 9% geeft minimaal 8 uur mantelzorg per week tegen 1% tot 3% bij de jongere leeftijdsgroepen. Mannen en vrouwen geven even vaak minstens 8 uur mantelzorg (5% of 6%). 13% van de volwassen inwoners geeft gemiddeld minder dan 8 uur per week mantelzorg.

Figuur 6.3. Gemiddeld aantal uur per week dat men mantelzorg geeft, naar leeftijd en geslacht, als aandeel van het totaal aantal volwassen inwoners, %, 2022

uren mantelzorg	leeftijd				geslacht		totaal
	18-29	30-49	50-64	65+	man	vrouw	
mantelzorg: 1 t/m 7 uur per week	8	8	21	14	11	15	13
mantelzorg: 8 uur of meer per week	1	3	7	9	5	6	6
subtotaal dat nu mantelzorg geeft	9	10	28	23	17	21	19
geeft nu geen mantelzorg	91	90	72	77	83	79	81
totaal	100	100	100	100	100	100	100

Selecteren we alleen de mantelzorgers (19% van de volwassen inwoners), dan geeft 70% van hen tot 8 uur per week mantelzorg. 30% van hen geeft 8 uur of meer mantelzorg per week.

Figuur 6.4. Gemiddeld aantal uur per week dat mantelzorgers mantelzorg geven, %, 2022

Ontwikkelingen

Het percentage dat mantelzorg geeft, is de afgelopen jaren ongeveer gelijk gebleven (vanaf peiljaar 2013). Ook het aantal uren dat men gemiddeld mantelzorg geeft, is niet veranderd. Het betreft hier resultaten van de voormalige gemeente Purmerend.

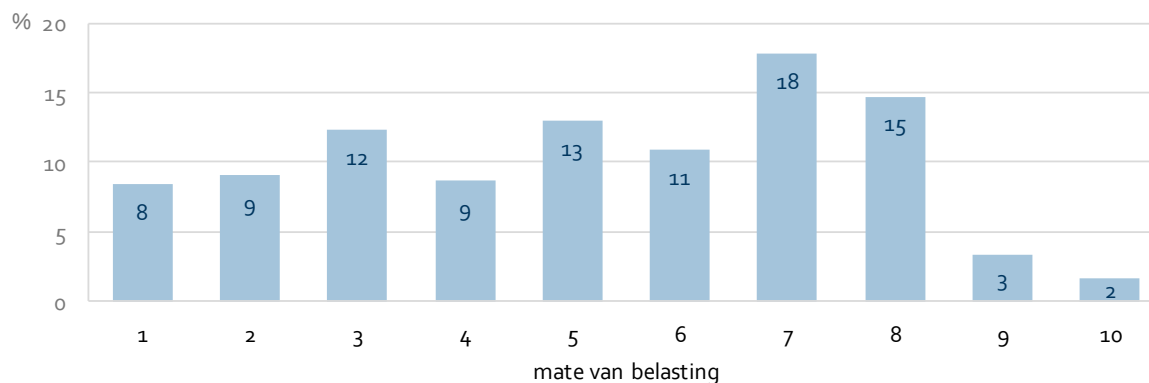
Helft mantelzorgers sterk belast door zorg

Aan de mensen die mantelzorg geven (ongeacht het aantal uren) is gevraagd hoe belast zij zich voelen door het geven van de mantelzorg. De belasting is uitgedrukt in een cijfer van 1 tot en met 10, waarbij 1 staat voor helemaal niet belastend en 10 voor zeer sterk belastend.

Bijna de helft (49%) van de mantelzorgers geeft aan de belasting sterk te vinden; zij geven een cijfer 6 of hoger.

Figuur 6.5. Hoe belast mantelzorgers zich voelen door het geven van mantelzorg, %, 2022

1 = helemaal niet belast en 10 = zeer sterk belast

Een op de tien volwassen inwoners voelt zich sterk belast door het geven van mantelzorg

Om zicht te krijgen op welk aandeel deze mantelzorgers uitmaken van de Purmerendse bevolking hebben we dit omgerekend. Dan blijkt dat bijna 1 op de 10 volwassen inwoners (9%) een sterke belasting (6 of hoger) ervaart door het geven van mantelzorg.

De 50 t/m 64 jarigen (13%) en 65-plussers (12%) voelen zich meer belast door de mantelzorg dan jongere leeftijdsgroepen (2% tot 6%). Mannen en vrouwen voelen zich even sterk belast.

Figuur 6.6. Hoe belast mantelzorgers zich voelen door het geven van mantelzorg, naar leeftijd en geslacht, als aandeel van het totaal aantal volwassen inwoners, %, 2022

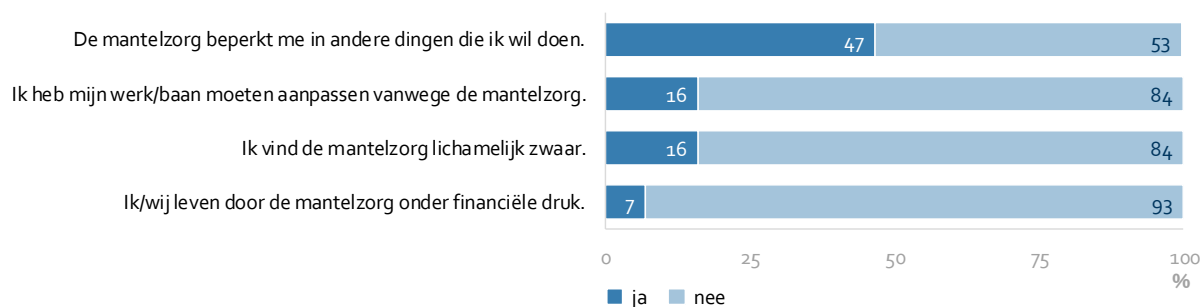
mate van belasting	leeftijd				geslacht		totaal
	18-29	30-49	50-64	65+	man	vrouw	
mantelzorg: mate van belasting 1 t/m 5	7	5	15	11	9	11	10
mantelzorg: mate van belasting 6 t/m 10	2	6	13	12	8	10	9
subtotaal dat nu mantelzorg geeft	9	10	28	23	17	21	19
geeft nu geen mantelzorg	91	90	72	77	83	79	81
totaal	100	100	100	100	100	100	100

7% van mantelzorgers leeft door mantelzorg onder financiële druk

Door middel van vier uitspraken is nogmaals naar de mate van belasting van mantelzorgers gekeken. Bijna de helft van de mantelzorgers (47%) geeft aan dat de mantelzorg hen beperkt in andere dingen die ze willen doen. Een op de zes (16%) heeft de baan of het werk moeten aanpassen aan de situatie. Eveneens een op de zes (16%) vindt de mantelzorg lichamelijk zwaar. 7% geeft aan door de mantelzorg onder financiële druk te leven.

Figuur 6.7. Is vanwege de mantelzorg het volgende op u van toepassing? %, 2022

Gaat om 19% van de inwoners.

Ontwikkelingen

De mate waarin mantelzorgers belasting ervaren, is door het geven van mantelzorg door de jaren heen nagenoeg hetzelfde gebleven (vanaf peiljaar 2013). De reactie op de vier uitspraken over in hoeverre de mantelzorg het leven beïnvloedt, is ten opzichte van 2020 evenmin veranderd. Het betreft hier resultaten van de voormalige gemeente Purmerend.

Registratie bij loket Wmo en behoefte aan ondersteuning

De gemeente biedt mantelzorgers ondersteuning aan. Ook kunnen mantelzorgers zich laten registreren bij Loket Wmo. De geregistreerde mantelzorger wordt dan op de hoogte gehouden van de activiteiten die voor mantelzorgers worden georganiseerd. Men ontvangt tevens een mantelzorgcompliment.

Een op de vijf mantelzorgers staat geregistreerd bij loket Wmo; 7% niet, maar wil dit wel

Van de mantelzorgers staat 19% geregistreerd bij het Loket Wmo van de gemeente. Mantelzorgers die minstens 8 uur mantelzorg geven staan vaker geregistreerd dan degenen die dit minder uren doen: 42% om 10%.

Figuur 6.8. Bent u bij het loket Wmo geregistreerd als mantelzorger of wilt u zich laten registreren? naar aantal uur mantelzorg en mate van ervaren belasting door geven van mantelzorg, %, 2022

Het gaat om 19% van de inwoners.

registratie	aantal uur mantelzorg		mate van belasting door mantelzorg		totaal
	1 t/m 7 uur	8 uur of meer	1 t/m 5	6 t/m 10	
ja, ik sta geregistreerd als mantelzorger	10	42	15	24	19
nee, ik sta niet geregistreerd maar ik wil het wel	5	11	4	10	7
nee, ik sta niet geregistreerd en wil het ook niet	59	22	55	39	47
nee, ik sta niet geregistreerd en ik weet nog niet of ik me wil registreren	25	20	24	24	24
weet ik niet (meer)	2	6	2	3	3
totaal	100	100	100	100	100

Mantelzorgers die de mantelzorg belastend vinden (zwaarte 6 t/m 10) staan vaker geregistreerd dan zij die dit minder ervaren: 24% tegenover 15%.

Van alle mantelzorgers staat 7% niet geregistreerd bij loket Wmo, maar wil dit wel. 24% weet nog niet of ze zich willen registreren.

Ontwikkelingen

Het percentage mantelzorgers dat bij Loket Wmo geregistreerd staat, is gelijk aan dat in 2020. De groei van voorgaande jaren lijkt daarmee afgevlakt. Het percentage dat niet geregistreerd staat, maar dit wel wil, is lager dan in 2020: 13% in 2020 en 6% in 2022. Het betreft hier resultaten van de voormalige gemeente Purmerend.

Figuur 6.9. Ontwikkeling registratie bij loket Wmo als mantelzorger, voormalig gemeente Purmerend, %, 2013 - 2022

registratie	2013	2018	2020	2022
ja, ik sta geregistreerd als mantelzorger	11	16	22	21
nee, ik sta niet geregistreerd maar ik wil het wel	11	9	13	6

Een op de tien mantelzorgers heeft behoefte aan (meer) ondersteuning

Aan de mantelzorgers is gevraagd of ze behoefte hebben aan ondersteuning bij hun inzet als mantelzorger, zie Figuur 6.10. Het merendeel (70%) heeft daar geen behoefte aan. 18% krijgt al ondersteuning en vindt die voldoende; 3% krijgt ondersteuning maar heeft behoefte aan meer. Bijna een op de tien mantelzorgers (8%) krijgt nog geen ondersteuning, maar heeft daar wel behoefte aan. In totaal heeft dus 11% van de mantelzorgers behoefte aan (meer) ondersteuning.

Figuur 6.10. Heeft u behoefte aan ondersteuning bij uw inzet als mantelzorger? naar aantal uur mantelzorg en mate van ervaren belasting door geven van mantelzorg, %, 2022

19% van de inwoners

behoefte ondersteuning	aantal uur mantelzorg		mate van belasting door mantelzorg		totaal
	1 t/m 7 uur	8 uur of meer	1 t/m 5	6 t/m 10	
nee, ik krijg al ondersteuning en dat is voldoende	15	26	15	22	18
ja, ik krijg al ondersteuning maar heb behoefte aan meer	2	6	1	5	3
ja, maar ik krijg deze ondersteuning nog niet	3	20	3	13	8
nee, geen behoefte aan	80	48	80	60	70
totaal	100	100	100	100	100

Inwoners die 8 uur of meer mantelzorg geven, krijgen vaker ondersteuning (26%) en hebben hieraan vaker (meer) behoefte (26%), dan inwoners tot 8 uur mantelzorg geven. Hetzelfde geldt voor inwoners die het geven van mantelzorg belastend vinden (cijfer 6 t/m 10). Zij krijgen vaker ondersteuning (22%) en hebben hier vaker (meer) behoefte aan (18%) dan inwoners die aangeven de mantelzorg minder zwaar te vinden.

Vooraf behoefte aan advies en informatie en financiële ondersteuning

Mantelzorgers die (meer) ondersteuning wensen, hebben vooral behoefte aan advies en informatie (43%) en aan financiële ondersteuning (34%). Omdat maar een klein percentage behoefte heeft aan (meer) ondersteuning, zijn de gegeven antwoorden indicatief. Andere wensen zijn: mentale ondersteuning (24%) en hulp bij het eigen huishouden (24%). Ruim een op de tien (12%) wil graag vaker of meer uren ondersteuning.

Figuur 6.11. Aan welke vorm van ondersteuning men behoefte heeft, %, 2022¹

meer dan een antwoord mogelijk; 11% van de mantelzorgers

gewenste ondersteuning	%
advies en informatie	43
financiële ondersteuning	34
mentale ondersteuning	24
hulp bij het eigen huishouden, boodschappen e.d.	24
vaker of meer uren ondersteuning	12
anders	17

¹ wegens kleine aantallen indicatief (44 respondenten)

Ontwikkelingen

In 2022 krijgt ongeveer een even groot percentage mantelzorgers ondersteuning als in 2020. Het percentage mantelzorgers dat nog geen ondersteuning krijgt maar hier wel behoefte aan heeft, is toegenomen van 1% naar 8%. In totaal in het percentage mantelzorgers dat ondersteuning heeft en/of (meer) wil, toegenomen van 21% naar 29%. Het betreft hier resultaten van de voormalige gemeente Purmerend.

7. Gezondheid, geestelijk welbevinden en eenzaamheid

Samenvatting

Gemiddeld geven inwoners een 7,4 voor hun eigen gezondheid. Hun geestelijk welbevinden geven zij een iets hoger cijfer (7,6). Acht procent beoordeelt hun eigen gezondheid met een onvoldoende. Zeven procent beoordeelt het geestelijk welbevinden als onvoldoende. Bij gezondheid voelen de jongere leeftijdsgroepen zich gezonder dan de oudere. Bij geestelijk welbevinden is het omgekeerd: 18 t/m 29 jarigen geven hiervoor het laagste cijfer (7,3) en 65-plussers het hoogste (7,9). Zowel de beoordeling van de gezondheid als het geestelijk welbevinden is lager dan vóór de aanvang van de coronacrisis. Dit betreft de voormalige gemeente Purmerend.

Bij mogelijke ziekte, hulpbehoevendheid of handicap verwacht 20% van de inwoners dat er waarschijnlijk niet of zeker niet voldoende mensen om zich heen zullen zijn die kunnen helpen. Bij mensen met een slechte gezondheid is dit aandeel veel hoger, namelijk 46%.

65% van de inwoners vindt de huidige woning geschikt om oud in te worden. De antwoorden verschillen sterk per leeftijdsgroep. Deze vraag is logischerwijs het meest belangrijk voor de oudere leeftijdsgroepen: 10% van de 75-plussers en 18% van de 65 t/m 74 jarigen vinden de huidige woning *niet* geschikt om oud in te worden.

Volgens de eenzaamheidsschaal van De Jong Gierveld voelt 9% van de inwoners zich (zeer) ernstig eenzaam. Bij 75-plussers is dit hoger: 15%. Dit sluit aan bij het landelijke beeld. 38% van de inwoners is matig eenzaam. Bij de eenzaamheidsschaal wordt onderscheid gemaakt naar emotionele en sociale eenzaamheid. Van de inwoners is volgens deze berekening 31% emotioneel eenzaam. Het gaat dan om het gemis aan intieme relaties met bijvoorbeeld partner of vriend(in). 50% is sociaal eenzaam. Hierbij gaat het om een gemis aan een betekenisvolle relatie met een bredere groep mensen.

18 t/m 29 jarigen, en in mindere mate 75-plussers, voelen zich vaker emotioneel eenzaam dan de andere leeftijdsgroepen. 18 t/m 29 jarigen voelen zich het minst sociaal eenzaam (36%); 75-plussers het meest (60%). Mensen die aan hun eigen gezondheid en/of geestelijk welbevinden een onvoldoende geven, voelen zich vaker (zeer) sterk eenzaam dan mensen met een goede gezondheid. Dit is zowel emotioneel als sociaal. Ten opzichte van 2020 (bij aanvang van de coronacrisis) is het aandeel dat zich eenzaam voelt gelijk gebleven. Dit betreft de voormalige gemeente Purmerend.

Inleiding

In dit hoofdstuk komt aan de orde:

- beoordeling eigen gezondheid en het mentale/geestelijke welbevinden (in de rapportage aangeduid als geestelijk welbevinden)
- of men denkt voldoende hulp te krijgen bij langdurige ziekte
- of men de huidige woning geschikt vindt om oud in te worden
- mate van eenzaamheid, volgens de definitie van De Jong Gierveld
- mate van sociale en emotionele eenzaamheid, volgens de definitie van De Jong Gierveld

Ontwikkeling

Waar vergeleken wordt met eerdere peiljaren betreft het gegevens van voormalig gemeente Purmerend. Voor de voormalige gemeente Beemster zijn deze namelijk niet beschikbaar.

Gezondheid en geestelijk welbevinden

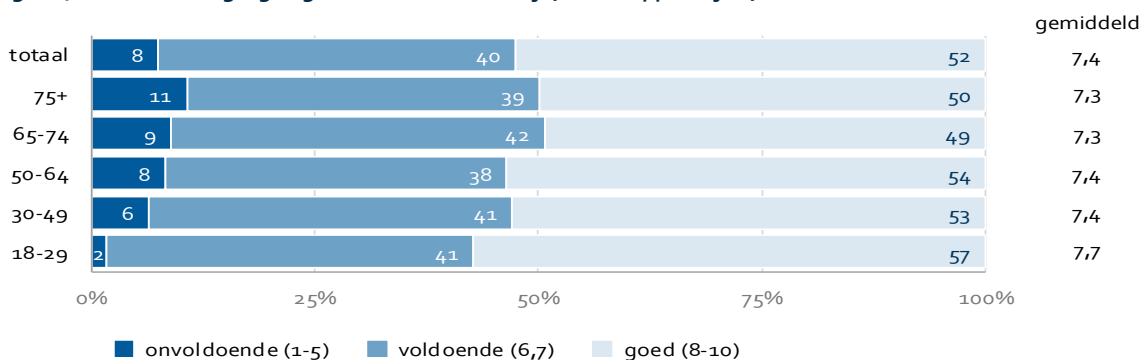
Gevraagd is de eigen gezondheid en het geestelijk welbevinden uit te drukken in een cijfer op een schaal van 1 t/m 10, waarbij 1 staat voor zeer slecht en 10 voor zeer goed.

Inwoners beoordelen eigen gezondheid met 7,4; 8% geeft zichzelf hiervoor onvoldoende

Inwoners beoordelen hun eigen gezondheid gemiddeld met een 7,4. Ruim de helft (52%) geeft de eigen gezondheid een 8 of hoger. Vier op de tien (40%) beoordelen de eigen gezondheid met een 6 of 7. Bijna een op de tien (8%) geeft de eigen gezondheid een onvoldoende (5 of lager).

Tussen de leeftijdsgroepen zijn er nagenoeg geen verschillen. Een uitzondering vormen de 18 t/m 29 jarigen. Zij geven aan hun gezondheid een hoger cijfer: 7,7. Het percentage dat bij hen een onvoldoende aan de eigen gezondheid geeft, is met 2% het laagst. Bij 75-plussers is dit 11% het hoogst.

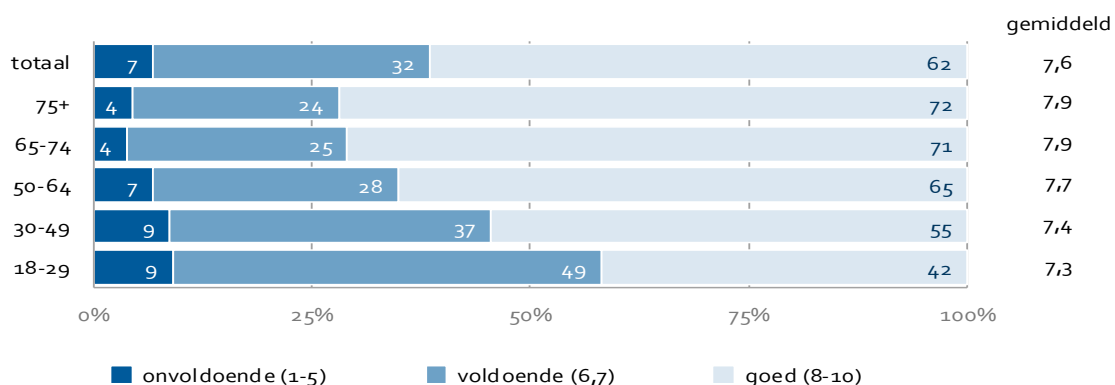
Figuur 7.1. Beoordeling eigen gezondheid naar leeftijd, % en rapportcijfer, 2022

Inwoners beoordelen eigen geestelijk welbevinden met 7,6; 7% geeft zichzelf een onvoldoende

Inwoners beoordelen het eigen geestelijk welzijn gemiddeld met een 7,6. Dit is iets hoger dan de beoordeling van de eigen gezondheid (7,4). Het merendeel (62%) geeft het eigen geestelijk welzijn een 8 of hoger. Een derde deel (32%) geeft een 6 of een 7. 7% beoordeelt het eigen geestelijk welzijn met een onvoldoende; 5 of lager.

Figuur 7.2. Beoordeling eigen geestelijk welbevinden, % en rapportcijfer, 2022

Leeftijd

18 t/m 29 jarigen (7,3) en 30 t/m 49 jarigen (7,4) beoordelen het eigen geestelijk welzijn lager dan 50-plussers (7,7 of 7,9). Hoe ouder men is, hoe vaker men het eigen geestelijk welzijn beoordeelt met een 8 of hoger. Bij 18 t/m 29 jarigen is dit 42% en bij 65 t/m 74 jarigen en 75-plussers is dit 71% en 72%. Van de 18 t/m 29 jarigen en 30 t/m 49 jarigen geeft 9% het eigen geestelijk welzijn een onvoldoende; 5 of lager.

Wijken

Zowel bij de beoordeling van de eigen gezondheid als bij de beoordeling van het eigen geestelijk welbevinden is er geen verschil tussen de wijken.

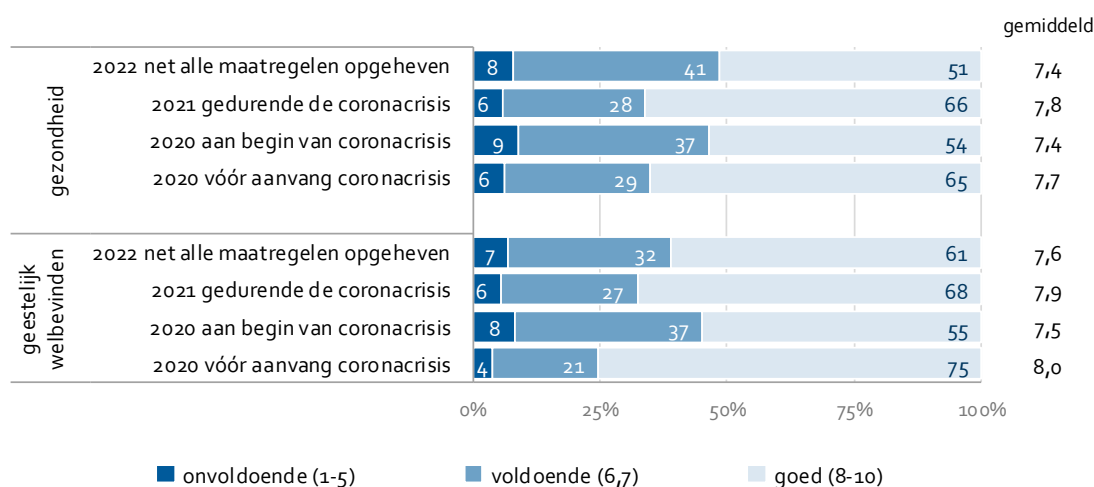
Geslacht

Tussen mannen en vrouwen is geen verschil in beoordeling van de eigen gezondheid. Bij de beoordeling van het eigen geestelijk welbevinden geven vrouwen een iets lager cijfer dan mannen: 7,5 om 7,8.

Ontwikkeling gezondheid

Ten opzichte van 2021 is het cijfer dat men geeft aan de eigen gezondheid gedaald van 7,8 naar 7,4. Het is daarmee gelijk aan het cijfer dat men gaf bij aanvang van de coronacrisis in 2020. Het percentage dat een 8 of hoger geeft is gedaald van 66% in 2021 naar 51% in 2022. Het percentage dat een 6 of 7 geeft is toegenomen van 28% in 2021 naar 41% in 2022. Het percentage onvoldoende is nagenoeg gelijk gebleven. De resultaten betreffen de voormalige gemeente Purmerend.

Figuur 7.3. Hoe inwoners hun eigen gezondheid en geestelijk welbevinden beoordelen, voormalig gemeente Purmerend, % en gemiddeld, 2020-2022

In alle leeftijdsgroepen is de beoordeling van de eigen gezondheid gedaald ten opzichte van 2021, zie Figuur 7.4. De beoordeling is ook lager dan 2020 vóór aanvang van de coronacrisis. Een uitzondering vormen de 75-plussers. Bij hen is de beoordeling van de gezondheid gelijk gebleven.

Zowel mannen als vrouwen beoordelen hun eigen gezondheid lager dan in 2021. De resultaten betreffen de voormalige gemeente Purmerend.

Figuur 7.4. Beoordeling eigen gezondheid in een rapportcijfer, naar leeftijd en geslacht, voormalig gemeente Purmerend 2020-2022

periode	leeftijd					geslacht		totaal
	18-29	30-49	50-64	65-74	75+	man	vrouw	
2022 net na afschaffen maatregelen	7,6	7,4	7,4	7,3	7,3	7,4	7,3	7,4
2021 gedurende coronacrisis	8,0	8,0	7,7	7,5	7,4	7,8	7,7	7,8
2020 aan begin coronacrisis	7,6	7,5	7,4	7,3	7,1	7,5	7,4	7,4
2020 vóór aanvang coronacrisis	7,9	7,8	7,7	7,6	7,4	7,7	7,7	7,7

grijs gearceerd: lager dan in peiljaar 2021

Ontwikkeling geestelijk welbevinden

Ook het cijfer dat men geeft aan het eigen geestelijk welbevinden is ten opzichte van 2021 gedaald: van 7,9 naar 7,6 (zie Figuur 7.3). Ook dit cijfer is daarmee gelijk aan het cijfer dat men gaf bij aanvang van de coronacrisis in 2020 (7,5). Het percentage dat een 8 of hoger geeft is licht gedaald van 68% in 2021 naar 61% in 2022. Het percentage dat een 6 of 7 geeft is licht toegenomen van 27% in 2021 naar 32% in 2022. Het percentage onvoldoende is nagenoeg gelijk gebleven. De resultaten betreffen de voormalige gemeente Purmerend.

In alle leeftijdsgroepen is de beoordeling van het eigen geestelijk welbevinden gedaald ten opzichte van 2021 (zie Figuur 7.5). Met uitzondering van 18 t/m 29 jarigen: bij hen is het cijfer gelijk gebleven. Deze groep beoordeelt het eigen geestelijk welbevinden wederom het laagst van alle leeftijdsgroepen: 7,2. Voor aanvang van de coronacrisis was dit 7,8. Ook de 30 t/m 49 jarigen beoordelen het eigen geestelijk welbevinden lager dan voor aanvang van de coronacrisis: 8,0 ervoor en nu in 2022 7,4. Bij de overige leeftijdsgroepen is de beoordeling ook lager, maar is het verschil beperkt.

Zowel mannen als vrouwen beoordelen het eigen geestelijk welbevinden lager dan in 2021 en lager dan voor aanvang van de coronacrisis. De resultaten betreffen de voormalige gemeente Purmerend

Figuur 7.5. Beoordeling eigen geestelijk welzijn in een rapportcijfer, naar leeftijd en geslacht, voormalig gemeente Purmerend 2020-2022

periode	leeftijd					geslacht		totaal
	18-29	30-49	50-64	65-74	75+	man	vrouw	
2022 net na afschaffen maatregelen	7,2	7,4	7,8	7,9	7,9	7,7	7,5	7,6
2021 gedurende coronacrisis	7,2	7,7	8,0	8,2	8,2	8,0	7,8	7,9
2020 aan begin coronacrisis	7,2	7,5	7,5	7,4	7,7	7,7	7,3	7,5
2020 vóór aanvang coronacrisis	7,8	8,0	8,0	8,0	8,1	8,1	7,9	8,0

grijs gearceerd: lager dan in peiljaar 2021

Hulp bij langdurige ziekte en hulpbehoevendheid

20% verwacht (waarschijnlijk) onvoldoende hulp bij langdurige ziekte en hulpbehoevendheid

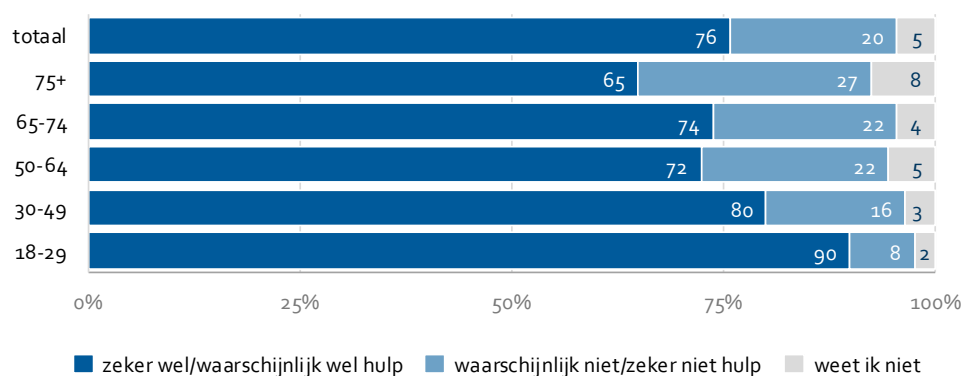
'Stel dat u voor langere tijd ziek, hulpbehoevend of gehandicapt zou zijn. Heeft u dan het idee dat er voldoende mensen (familie, vrienden, kennissen, burens) om u heen zijn die u kunnen helpen?'

Een kwart van de inwoners (26%) geeft aan 'zeker wel' voldoende mensen om zich heen te hebben die in dat geval hulp kunnen bieden. Bij 18 t/m 29 jarigen is deze overtuiging het grootst: 49% denkt dat. De helft van de inwoners denkt 'waarschijnlijk wel' voldoende hulp te krijgen mocht het nodig zijn. Een op de vijf inwoners denkt 'waarschijnlijk niet' (15%) of 'zeker niet' (5%) voldoende hulp te krijgen. Bij 75-plussers is dit aandeel het grootst.

Figuur 7.6. Stel dat u voor langere tijd ziek, hulpbehoevend of gehandicapt zou zijn. Heeft u dan het idee dat er voldoende mensen om u heen zijn die u kunnen helpen? naar leeftijd, %, 2022

denkt u hulp te krijgen	18-29	30-49	50-64	65-74	75+	totaal
zeker wel	49	27	22	23	24	26
waarschijnlijk wel	41	53	50	51	41	50
waarschijnlijk niet	7	12	17	16	18	15
zeker niet	1	5	5	6	9	5
weet ik niet	2	3	5	4	8	5
totaal	100	100	100	100	100	100

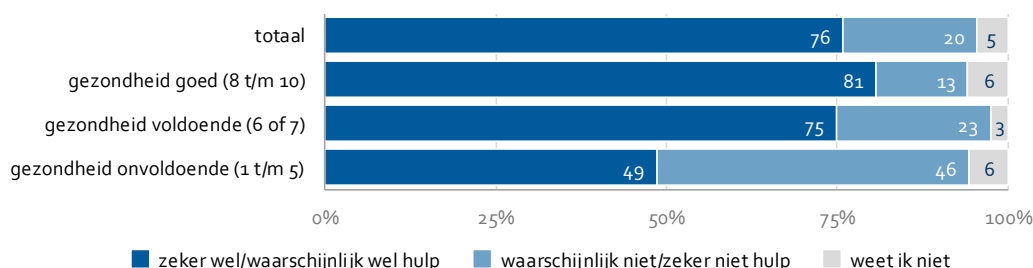
Figuur 7.7. Stel dat u voor langere tijd ziek, hulpbehoevend of gehandicapt zou zijn. Heeft u dan het idee dat er voldoende mensen om u heen zijn die u kunnen helpen? naar leeftijd, %, 2022
samenvatting voorgaande tabel

Helpt inwoners met slechte gezondheid verwacht (waarschijnlijk) onvoldoende hulp bij langdurige ziekte en hulpbehoevendheid

Inwoners die hun eigen gezondheid beoordelen als onvoldoende (5 of lager) hebben er het minst vertrouwen in dat er genoeg hulp zal zijn als daar behoefte aan zou zijn: 46% denkt dat de hulp er waarschijnlijk niet (31%) of zeker niet (15%) zal zijn, zie figuur 7.8. Dit is beduidend meer dan bij de inwoners die hun eigen gezondheid beoordelen als voldoende of goed. Van hen denkt respectievelijk 23% en 13% waarschijnlijk niet of zeker niet voldoende hulp te krijgen mocht dit nodig zijn.

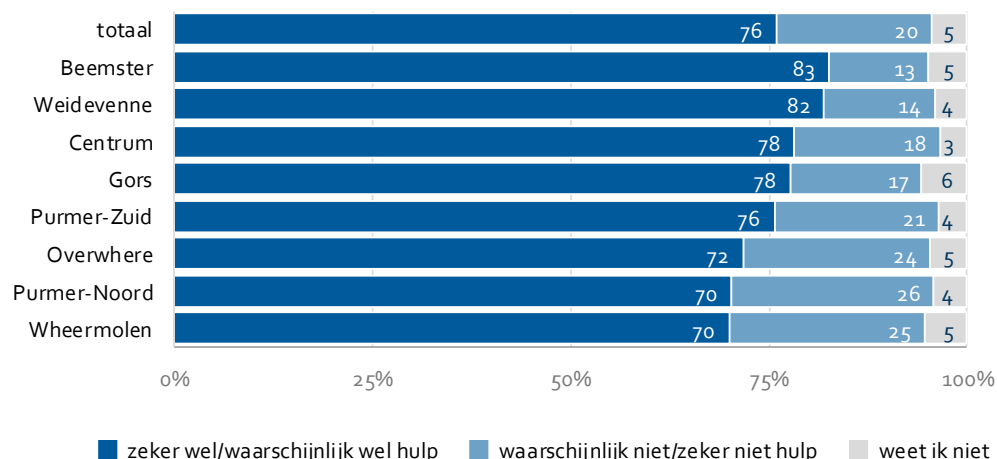
Figuur 7.8. Stel dat u voor langere tijd ziek, hulpbehoevend of gehandicapt zou zijn. Heeft u dan het idee dat er voldoende mensen om u heen zijn die u kunnen helpen? naar gezondheid, %, 2022

Wijken

Tussen de wijken/gebieden verschillen de verwachtingen ten aanzien van het verkrijgen van hulp bij langdurige ziekte en hulpbehoevendheid. In de Beemster en Weidevenne is men hier het meest positief over: 83% respectievelijk 82% verwacht dat hulp zeker wel of waarschijnlijk wel aanwezig zal zijn mocht het nodig zijn (zie Figuur 7.9). In Wheermolen (70%), Purmer-Noord (70%) en Overwhere (72%) verwacht men het minst de hulp. In deze wijken verwacht een kwart van de inwoners dat bij langdurige ziekte en hulpbehoevendheid er waarschijnlijk niet of zeker niet voldoende mensen om hen heen zullen zijn om te helpen.

Figuur 7.9. Stel dat u voor langere tijd ziek, hulpbehoevend of gehandicapt zou zijn. Heeft u dan het idee dat er voldoende mensen om u heen zijn die u kunnen helpen? naar wijk/gebied, %, 2022

Ontwikkelingen

Het vertrouwen dat men voldoende mensen om zich heen zal hebben, die hulp kunnen bieden bij langdurige ziekte en hulpbehoevendheid, is met 6% procentpunten gedaald. In 2020 verwachtte 81% deze hulp zeker of waarschijnlijk wel te krijgen als het nodig is; in 2022 75%. In 2020 verwachtte 15% deze hulp zeker niet of waarschijnlijk niet te krijgen, in 2022 is dit toegenomen naar 20%. De resultaten hebben betrekking op de voormalige gemeente Purmerend. In het geval van 2020 gaat het om de situatie vóór aanvang van de coronacrisis.

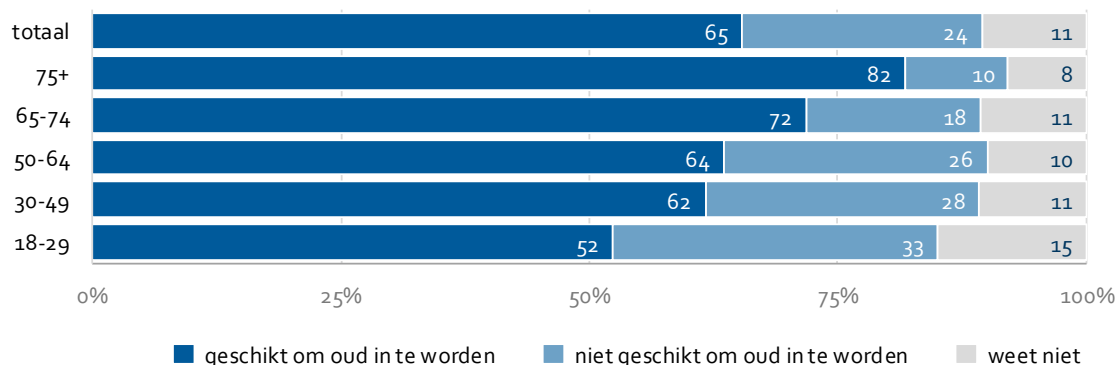
Geschiktheid woning om oud in te worden

10% van 75-plussers en 18% van 65 t/m 74 jarigen vindt huidige woning niet geschikt om oud in te worden

'*Vindt u uw huidige woning geschikt om oud in te worden?*' In totaal vindt 65% van de inwoners de huidige woning geschikt om in oud te worden. De antwoorden verschillen sterk per leeftijdsgroep, hetgeen niet verwonderlijk is aangezien jongeren zich over het algemeen niet met dit vraagstuk

bezig houden bij de woningkeuze. Van de 75-plussers vindt 82% de woning geschikt. Hoe jonger de leeftijdsgroep, hoe kleiner dit percentage. Van de 18 t/m 29 jarigen vind 52% de woning geschikt. Deze vraag is logischerwijs het meest belangrijk voor de oudere leeftijdsgroepen: 10% van de 75-plussers en 18% van de 65 t/m 74 jarigen vindt de huidige woning *niet* geschikt om in oud te worden.

Figuur 7.10. Vindt u uw huidige woning geschikt om in oud te worden?, naar leeftijd, %, 2022

Gevoelens van eenzaamheid

Alvorens de resultaten te presenteren eerst enige uitleg over het meten van eenzaamheid.

Wat is eenzaamheid?

Eenzaamheid is een persoonlijke subjectieve ervaring en moeilijk van buitenaf waar te nemen. Het is een negatieve situatie, gekenmerkt door gemis en teleurstelling. Eenzaamheid is iets anders dan alleen zijn, sociale isolatie en weinig steun krijgen van anderen. Alleen zijn wordt door diegene die alleen is niet altijd opgevat als iets negatiefs; eenzaamheid wel.

Eenzaamheid meten

In dit onderzoek werken we met de eenzaamheidsschaal van De Jong Gierveld. Dit is de meest bekende Nederlandse vragenlijst om eenzaamheid te meten. Onder andere de GGD werkt hier mee. Deze schaal bestaat uit elf uitspraken. Voorafgaand aan de uitspraken staat de vraag: 'Wilt u van elk van de volgende uitspraken aangeven in hoeverre die op u, zoals u de laatste tijd bent, van toepassing is?' Men kan antwoorden met *ja*, *min of meer* en *nee*. Iemand wordt gezien als eenzaam bij minstens drie ongunstige scores op de 11 items. Hierbinnen wordt onderscheid gemaakt tussen matig eenzaam (3 t/m 8 ongunstige scores) en (zeer) ernstig eenzaam (9 t/m 11 ongunstige scores).

Sociale en emotionele eenzaamheid

De eenzaamheidsschaal meet daarnaast ook twee soorten van eenzaamheid: sociale en emotionele eenzaamheid. **Sociale eenzaamheid** is het gemis aan een betekenisvolle relatie met een bredere groep mensen zoals kennissen, buurtgenoten en mensen met dezelfde belangstelling. Sociale eenzaamheid wordt gemeten met onder andere de uitspraak 'Wanneer ik daar behoefte aan heb, kan ik altijd bij mijn vrienden terecht.' Iemand wordt gezien als sociaal eenzaam als hij/zij op minstens twee van de vijf uitspraken scoort met 'nee' of 'min of meer'. **Emotionele eenzaamheid** is het gemis van een intieme relatie, een emotionele band met bijvoorbeeld een partner of een vriend(in). Een uitspraak voor het meten van emotionele eenzaamheid is bijvoorbeeld 'ik mis een echt goede vriend of vriendin'. Iemand wordt gezien als emotioneel eenzaam als hij/zij op minstens twee van de zes uitspraken scoort met 'ja' of 'min of meer'.

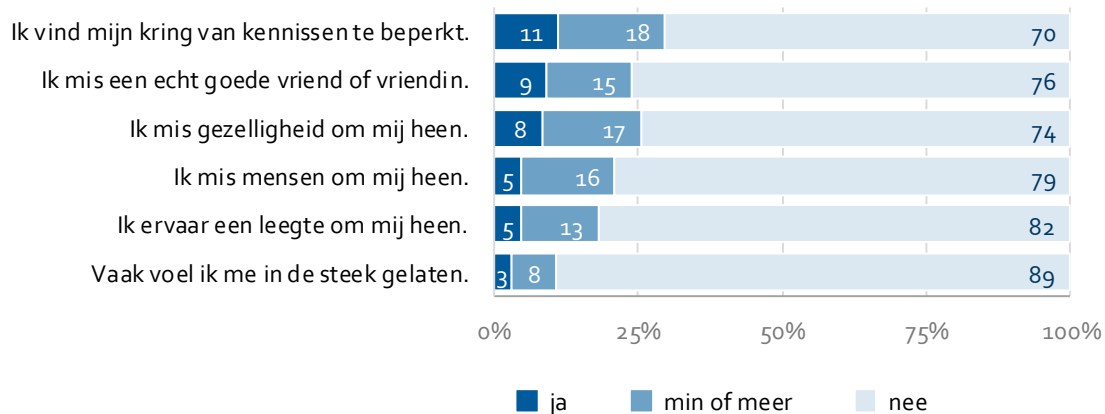
In de volgende twee grafieken staan de elf uitspraken behorende bij de eenzaamheidsschaal. Ze zijn gegroepeerd naar sociale eenzaamheid en emotionele eenzaamheid. In de vragenlijst stonden de uitspraken door elkaar.

Reactie op afzonderlijke uitspraken van de eenzaamheidsschaal

Bij de uitspraken behorend bij **emotionele eenzaamheid** gelden de antwoorden 'ja' en 'min of meer' als tekenen van emotionele eenzaamheid. Van de zes uitspraken wordt het meest bevestigend gereageerd op de uitspraak '*ik vind mijn kring van kennissen beperkt*'; 11% beaamt dit en 18% min of meer. De reactie op de andere uitspraken wijkt hier niet veel van af. Op de uitspraak '*vaak voel ik me in de steek gelaten*' zeggen de minste mensen ja (3%) of min of meer (8%).

Figuur 7.11. Reactie op uitspraken die betrekking hebben op emotionele eenzaamheid behorend bij de eenzaamheidsschaal, %, 2022

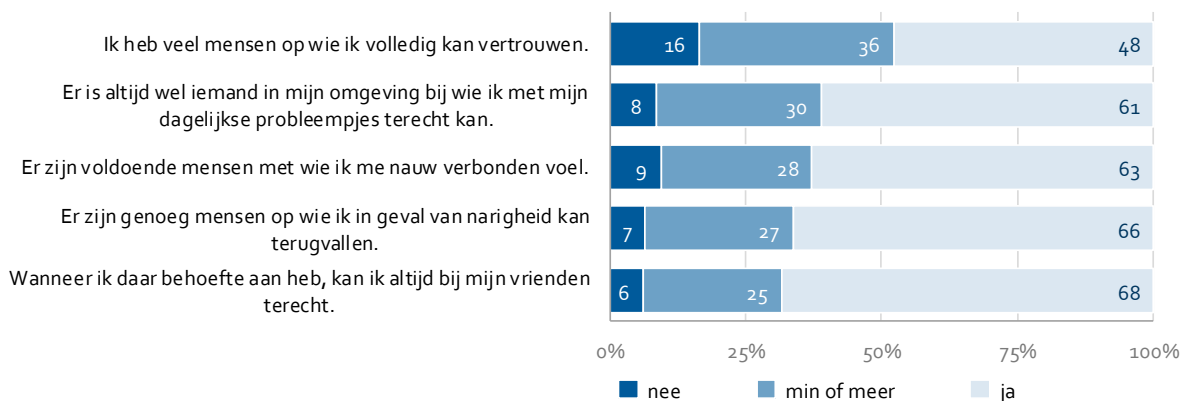
ja is negatief, nee is positief

Bij de uitspraken behorend bij **sociale eenzaamheid** gelden de antwoorden 'nee' en 'min of meer' als tekenen van emotionele eenzaamheid. Van de vijf uitspraken wordt het meest ontkennend gereageerd op '*Ik heb veel mensen op wie ik volledig kan vertrouwen*'; 16% nee en 36% min of meer. Op de overige vier uitspraken komt ongeveer een gelijke reactie: 6% tot 9% zegt 'nee' en 25% tot 30% zegt 'min of meer'.

Figuur 7.12. Reactie op uitspraken die betrekking hebben op sociale eenzaamheid behorend bij de eenzaamheidsschaal, %, 2022

nee is negatief en ja is positief

Ontwikkelingen

Bij zes van de elf uitspraken is er een verschil met 2020. Twee uitspraken, behorend bij de emotionele eenzaamheid, tonen een positieve ontwikkeling. Vier uitspraken behorend tot de sociale eenzaamheid tonen een negatieve ontwikkeling. De resultaten hebben betrekking op de voormalige gemeente Purmerend. In 2020 vond het onderzoek plaats net na aanvang van de coronacrisis.

Uitspraken met een positieve ontwikkeling; beide behorend bij emotionele eenzaamheid:

- *Ik mis gezelligheid om mij heen.* In 2020 gold dit voor 38%, in 2022 is dit gedaald naar 26%. In 2020, net na aanvang van de coronacrisis gaf men vaker aan gezelligheid te missen.
- *Ik mis mensen om mij heen.* In 2020 gold dit voor 35%; in 2022 is dit gedaald naar 21%. In 2020, net na aanvang van de coronacrisis gaf men vaker aan mensen te missen.

Uitspraken met een (lichte) negatieve ontwikkeling; alle vier behorend bij sociale eenzaamheid:

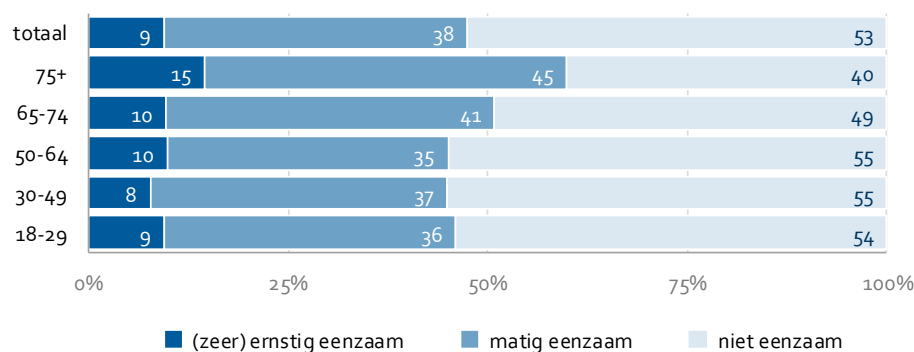
- *Er is altijd wel iemand in mijn omgeving bij wie ik met mijn dagelijkse probleempjes terecht kan.* In 2020 gold dit voor 68%; in 2022 is dit gedaald naar 60%.
- *Er zijn genoeg mensen op wie ik in geval van narigheid kan terugvallen.* In 2020 gold dit voor 69%; in 2022 is dit licht gedaald naar 65%.
- *Ik heb veel mensen op wie ik volledig kan vertrouwen.* In 2020 gold dit voor 52%; in 2022 is dit gedaald naar 46%.
- *Er zijn voldoende mensen met wie ik me nauw verbonden voel.* In 2020 gold dit voor 67%; in 2022 is dit gedaald naar 62%.

Bijna een op de tien voelt zich (zeer) ernstig eenzaam; dit sluit aan bij het landelijke beeld

De eenzaamheidsschaal berekent op basis van de elf uitspraken hoeveel mensen zich eenzaam voelen in totaal, dus zonder onderscheid naar emotionele of sociale eenzaamheid. Volgens de berekening uit de eenzaamheidsschaal heeft krap de helft (47%) van de inwoners gevoelens van eenzaamheid: 38% voelt zich matig eenzaam en 9% voelt zich (zeer) ernstig eenzaam. Deze 9% komt ongeveer overeen met het landelijke cijfer van 11%. Landelijk voelt ook 47% zich eenzaam. (Bron: Gezondheidsmonitor volwassenen 2020, GGD, CBS en RIVM.)

(Zeer) ernstige eenzaamheid komt bij alle leeftijdsgroepen ongeveer even vaak voor. Alleen bij 75-plussers ligt dit percentage hoger. Bij hen is 15% (zeer) ernstig eenzaam. Dit sluit aan bij het landelijke beeld.

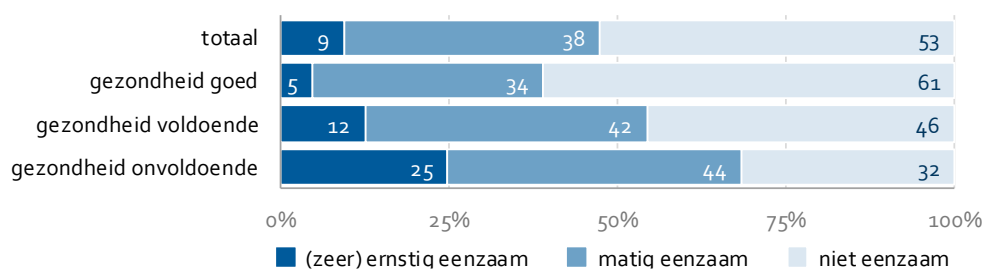
Figuur 7.13. Mate waarin inwoners zich eenzaam voelen, naar leeftijd, %, 2022

Mensen met een slechte gezondheid voelen zich beduidend vaker (zeer) ernstig eenzaam

Er is een relatie tussen de mate waarin men zich gezond voelt en de mate waarin men zich eenzaam voelt. In de volgende grafiek is te zien dat bij mensen die aan de eigen gezondheid een onvoldoende geven (cijfer 1 t/m 5), verhoudingsgewijs vijf keer zoveel mensen zich (zeer) ernstig eenzaam voelen: 25% tegenover 5% van de mensen zich gezond voelen (cijfer 8 t/m 10). Ook het percentage dat zich matig eenzaam voelt is bij niet gezonde mensen groter. In totaal is van de mensen die hun gezondheid als onvoldoende beoordelen volgens de eenzaamheidsschaal 68% matig tot zeer ernstig eenzaam; bij mensen die hun gezondheid als goed beoordelen, is dit veel lager (39%).

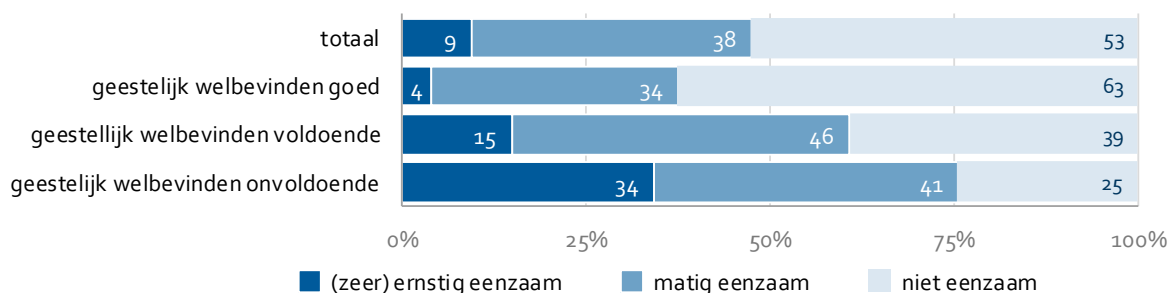
Figuur 7.14. Mate waarin inwoners zich eenzaam voelen, naar hoe zij hun gezondheid beoordelen, %, 2022
beoordeling gezondheid goed: cijfer 8 t/m 10, voldoende 6 of 7, onvoldoende 1 t/m 5

Mensen die geestelijk welbevinden met een onvoldoende beoordelen, voelen zich beduidend vaker (zeer) ernstig eenzaam

Hetzelfde geldt voor het geestelijk welbevinden, zij het sterker dan bij gezondheid. Mensen die hun geestelijk welbevinden beoordelen met een onvoldoende (cijfer 1 t/m 5) zijn volgens de eenzaamheidsschaal aanzienlijk vaker (zeer) ernstig eenzaam (34%) dan mensen die hun geestelijk welbevinden beoordelen met een goed cijfer (8 t/m 10). Van hen is 4% (zeer) ernstig eenzaam.

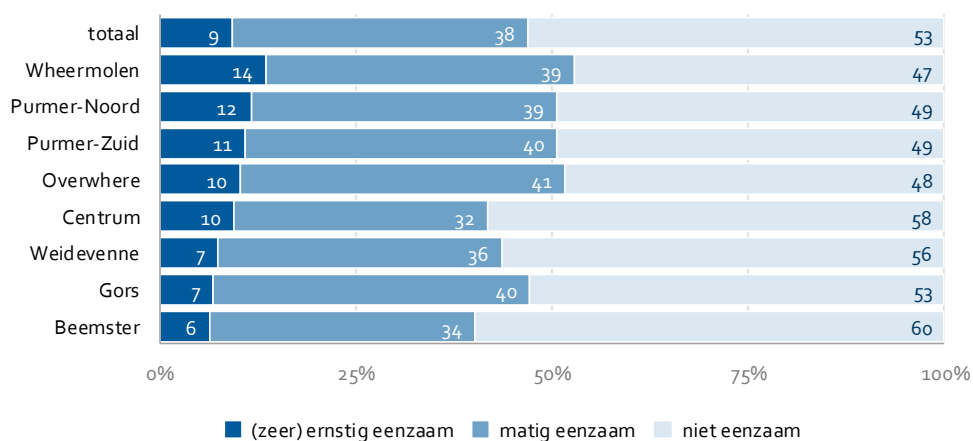
Figuur 7.15. Mate waarin inwoners zich eenzaam voelen, naar hoe zij hun geestelijk welbevinden beoordelen, %, 2022
beoordeling gezondheid goed: cijfer 8 t/m 10, voldoende 6 of 7, onvoldoende 1 t/m 5

Wijken

Per wijk/gebied zijn er geringe verschillen in de mate waarin inwoners zich eenzaam voelen. In Wheermolen wonen relatief de meeste inwoners die zich (zeer) ernstig eenzaam voelen: 14%. In de Beemster (6%), Gors (7%) en Weidevenne (7%) is dit het minst.

Figuur 7.16. Mate waarin inwoners zich eenzaam voelen, naar wijk/gebied, %, 2022
gesorteerd op (zeer) ernstig

Ontwikkelingen

De mate waarin inwoners zich eenzaam voelen, is gelijk aan 2020 (in het begin van de coronacrisis): 48% in 2022 en 49% in 2020. In 2015 voelden iets minder inwoners zich eenzaam (44%). Het percentage dat zich (zeer) ernstig eenzaam voelt, toont een licht opgaande tendens: 8% in 2015, 9% in 2020 en 10% in 2022. De resultaten hebben betrekking op de voormalige gemeente Purmerend.

Figuur 7.17. Ontwikkeling mate van eenzaamheid, voormalige gemeente Purmerend, %, 2015-2022

mate van eenzaamheid	2015	2020 ¹	2022
(zeer) ernstig eenzaam	8	9	10
matig eenzaam	36	40	39
niet eenzaam	56	51	52
totaal	100	100	100

¹ 2020 is in het begin van de coronacrisis

Emotionele en sociale eenzaamheid

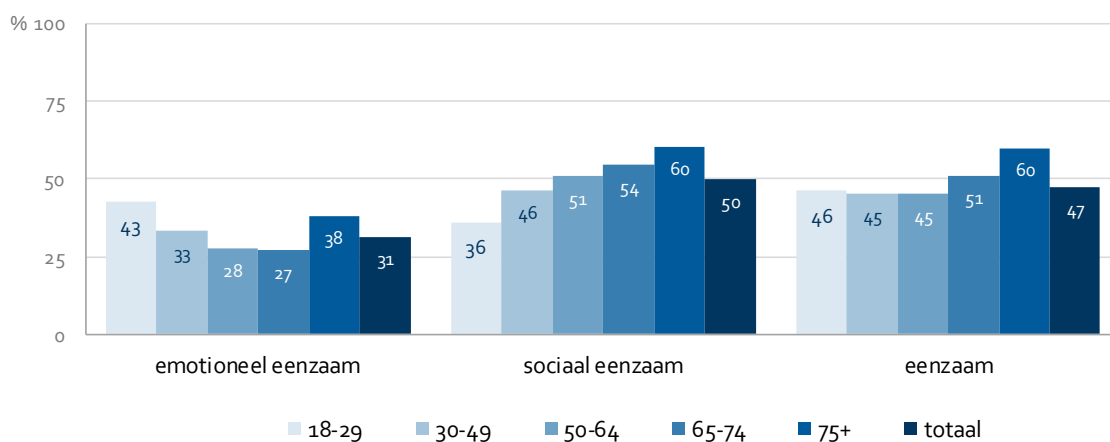
Zoals eerder aangegeven, onderscheidt de eenzaamheidsschaal twee soorten eenzaamheid: emotionele eenzaamheid en sociale eenzaamheid. Sociale eenzaamheid komt in Purmerend meer voor dan emotionele: 50% om 31% zie Figuur 7.18.

Emotionele eenzaamheid komt relatief vaker voor bij 18 t/m 29 jarigen: 43%. Bij de oudere leeftijdsgroepen ligt het percentage rond de 30. Bij 75-plussers is het hoger (38%). Bij emotionele eenzaamheid gaat het om het gemis van een intieme relatie, een emotionele band met bijvoorbeeld een partner of een vriend(in).

Sociale eenzaamheid neemt toe met de leeftijd. Bij 18 t/m 29 jarigen voelt 36% zich sociaal eenzaam. Dit loopt op tot 60% bij 75-plussers. Bij sociale eenzaamheid is er gemis aan een betekenisvolle relatie met een bredere groep mensen zoals kennissen, buurtgenoten en mensen met dezelfde belangstelling.

Zoals we eerder zagen voelen 75-plussers zich van de leeftijdsgroepen volgens de eenzaamheidsschaal het meest eenzaam (60%).

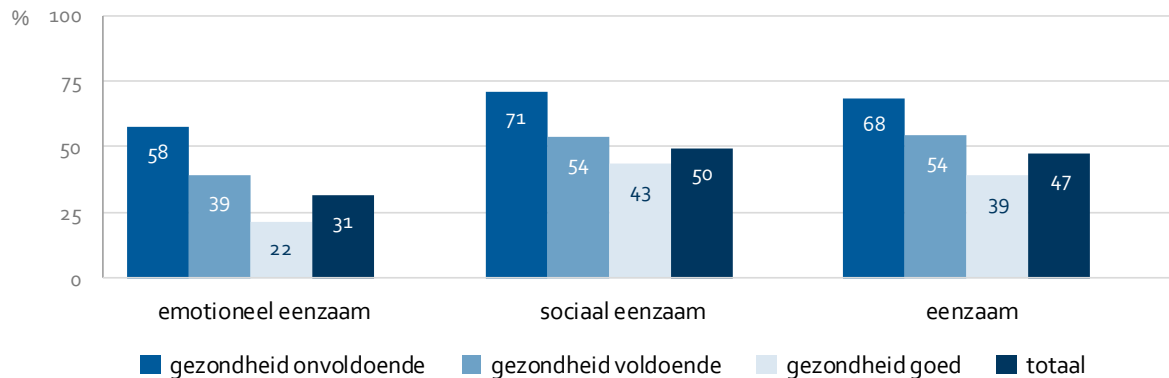
Figuur 7.18. Mate van emotionele en sociale eenzaamheid en eenzaamheid totaal, volgens eenzaamheidsschaal, naar leeftijd, %, 2022

Aansluitend bij de eerdere conclusie over eenzaamheid is het aandeel dat zich emotioneel en sociaal eenzaam voelt bij mensen die de eigen gezondheid met een onvoldoende beoordelen, groter dan bij

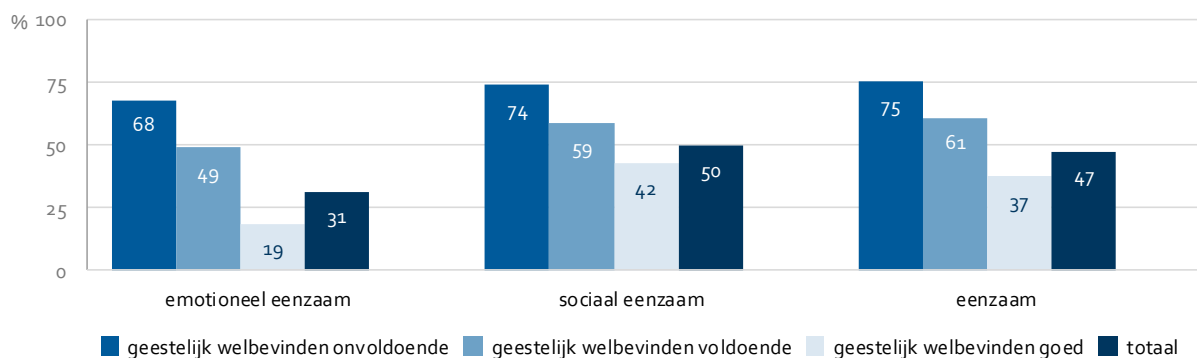
mensen de eigen gezondheid een 8 of hoger geven. Van de mensen die de eigen gezondheid als onvoldoende beoordelen, is volgens de eenzaamheidsschaal 58% emotioneel eenzaam en 71% sociaal eenzaam. Bij mensen die de eigen gezondheid als goed beoordelen, is dat respectievelijk 22% en 43%.

Figuur 7.19. Mate van emotionele en sociale eenzaamheid en eenzaamheid totaal, naar ervaren gezondheid, %, 2022
beoordeling gezondheid goed: cijfer 8 t/m 10, voldoende 6 of 7, onvoldoende 1 t/m 5

Hetzelfde geldt voor het geestelijk welbevinden, zij het sterker dan bij gezondheid. Mensen die hun geestelijk welbevinden beoordelen met onvoldoende (cijfer 1 t/m 5) zijn volgens de eenzaamheidsschaal aanzienlijk vaker emotioneel (68%) en sociaal eenzaam (74%) dan mensen die hun geestelijk welbevinden beoordelen met een goed cijfer (8 t/m 10). Van hen is 19% emotioneel eenzaam en 42% sociaal eenzaam.

Figuur 7.20. Mate van emotionele en sociale eenzaamheid en eenzaamheid totaal, naar ervaren geestelijk welbevinden, %, 2022
beoordeling gezondheid goed: cijfer 8 t/m 10, voldoende 6 of 7, onvoldoende 1 t/m 5

Ontwikkelingen

Het aandeel inwoners dat gevoelens van emotionele eenzaamheid ervaart, is licht gedaald van 40% in 2020 naar 36% in 2022. Het aandeel inwoners dat sociale eenzaamheid ervaart, is licht gestegen van 45% naar 48% in 2022. De resultaten betreffen de voormalige gemeente Purmerend.

Figuur 7.21. Ontwikkeling mate van eenzaamheid naar type, voormalige gemeente Purmerend, %, 2015-2022

type eenzaamheid	2020 ¹	2022
emotionele eenzaamheid	40	↓ 36
sociale eenzaamheid	45	↑ 48
eenzaamheid	49	49

Pijltjes geven daling of stijging aan ten opzichte van 2020

¹ 2020 is aan het begin van de coronacrisis onderzocht

8. Betaald werk

Samenvatting

Van de inwoners van 18 t/m 74 jaar heeft 72% betaald werk (minstens 1 uur per week). Van de 18 t/m 39 jarigen heeft 89% betaald werk, van de 40 t/m 64 jarigen 86%. Bij de 65 t/m 74 jarigen is dit gedaald naar 17%. De arbeidsparticipatie (12 uur of meer werkzaam per week) is in totaal 70%. Deze neemt af met de leeftijd: onder 18 t/m 39 jarigen is deze 86%, onder 40 t/m 64 jarigen 84% en onder 65 t/m 74 jarigen 15%. In Weidevenne is de arbeidsparticipatie hoger dan gemiddeld: 80%. Tussen de overige wijken is er geen verschil. De arbeidsparticipatie onder mannen is zoals altijd iets hoger dan die onder vrouwen (75% respectievelijk 67%). Mannen werken bovendien twee keer zo vaak fulltime (32 uur of meer) dan vrouwen: 67% om 34%.

Sinds 2021 is de arbeidsparticipatie van de beroepsbevolking (18 t/m 74 jaar) licht gestegen: van 67% naar 70% (voormalige gemeente Purmerend). Dit wordt veroorzaakt door de toename van de arbeidsparticipatie van de 65+ bevolking. En dat komt weer doordat de pensioenleeftijd stapsgewijs opschuift.

Het merendeel (78%) van de werkende inwoners is in loondienst; 18 t/m 29 jarigen zijn minder vaak in loondienst (57%). Ook 65 t/m 74 jarigen zijn minder in loondienst (61%). De jongste groep (tot 30 jaar) heeft veel vaker een tijdelijk contract (33% tegen 11% totaal). In de groep 65 t/m 74 jaar zijn relatief veel mensen zzp-er (18% om 8% totaal). Mannen zijn vaker zzp-er dan vrouwen (11% tegen 6%). In Beemster zijn twee keer zo veel zelfstandig ondernemers (6% om 3%) en bijna twee keer zoveel zzp'ers (14% om 8%) als in de Purmerendse wijken.

Amsterdam en omgeving is net als eerdere jaren de belangrijkste werklocatie: 39% werkt hier. 33% werkt in Purmerend (incl. Beemster). Vrouwen en parttimers werken vaker in Purmerend: respectievelijk 44% en 49%. Dit wordt deels verklaard doordat vrouwen vaker parttime werken dan mannen, maar ook fulltime werkende vrouwen werken vaker in Purmerend dan mannen. Jonge parttimers (tot 30 jaar) werken vaker in Amsterdam en omgeving: 35% versus 26% van alle parttimers.

Inleiding

In dit hoofdstuk komt aan de orde:

- arbeidsparticipatie, aantal uren dat men werkt en type dienstverband
- gemeente waar men werkt

Deze vragen worden uitgesplitst naar geslacht, leeftijdsgroep en wijk/gebied. Daarnaast wordt er vergeleken met omnibus 2021.

Ontwikkeling

Waar vergeleken wordt met eerdere peiljaren betreft het gegevens van de voormalige gemeente Purmerend. Voor de voormalige gemeente Beemster zijn deze namelijk niet beschikbaar.

Definitie Beroepsbevolking

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) berekent de beroepsbevolking over de 15 t/m 74 jarigen. Het CBS heeft de bovengrens een aantal jaar geleden verhoogd van 64 jaar naar 74 jaar, aansluitend bij de wens van de regering dat mensen langer doorwerken. In dit hoofdstuk hanteren we de CBS indeling, met uitzondering van de ondergrens. Omdat het internetpanel bestaat uit Purmerenders van 18 jaar en ouder, presenteren we hier de gegevens over de werkenden van 18 t/m 74 jaar.

Betaald werk

72% van de beroepsbevolking heeft betaald werk

Van de inwoners van 18 t/m 74 jaar heeft 72% betaald werk. Dit kan variëren van één uur per week (1 tot 12 uur 2%) tot 32 uur en meer (49%; het merendeel). Het aandeel werkenden daalt sterk in de leeftijdsgroep 65 t/m 74 jaar. Van de 18 t/m 39 jarigen heeft 89% betaald werk; van de 40 t/m 64 jarigen 86%. Bij de 65 t/m 74 jarigen is dit gedaald naar 17%. Van de 75-plussers werkt ook nog een klein deel betaald, namelijk 4%.

Figuur 8.1. Deelname aan arbeidsproces naar geslacht, leeftijd en aantal uur per week, %, 2022¹

categorieën	werkt niet	werkt, sub totaal	tot 12 uur	12 tot 32 uur	32 uur en meer	totaal	arbeids-participatie ^{1 2}
man 18-74	24	75	1	7	67	100	75
vrouw 18-74	30	70	3	33	34	100	67
18-39	11	89	3	22	64	100	86
40-64	14	86	2	26	58	100	84
65-74	83	17	2	9	6	100	15
totaal 18-74	28	72	2	21	49	100	70
75+	95	4	2	2	0	100	3

¹ CBS-definitie beroepsbevolking is 15-74 jaar, het internetpanel is vanaf 18 jaar.

² 12 uur of meer

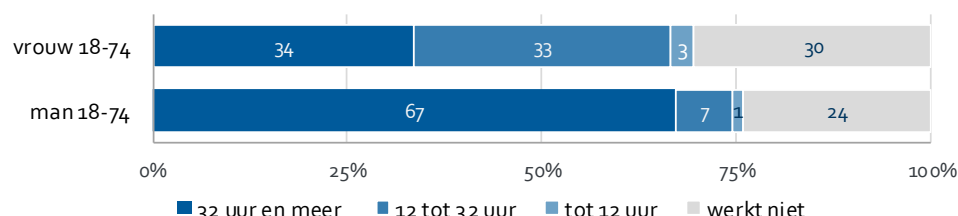
Arbeidsparticipatie: 70% van de volwassenen tot 75 jaar

Voor de berekening van de arbeidsparticipatie hanteren we -net als het CBS- de grens van minimaal 12 uur per week betaalde arbeid. Dan is de arbeidsparticipatie van de 18 t/m 74 jarigen in Purmerend 70%. Naar leeftijd en geslacht loopt de arbeidsparticipatie uiteen. Bij de 18 t/m 39 jarigen en 40 t/m 64 jarigen is de arbeidsparticipatie 86% en 84%. Bij de 65 t/m 74 jarigen is de arbeidsparticipatie veel lager: 15%.

Mannen werken twee keer zo vaak (bijna) fulltime (67%) als vrouwen (34%)

Al jarenlang is de arbeidsparticipatie onder mannen (iets) hoger dan onder vrouwen. Onder mannen van 18 t/m 74 jaar is de arbeidsparticipatie 75%, onder vrouwen 67%. Vrouwen werken bovendien vaker parttime. Van de mannen van 18 t/m 74 jaar werkt 67% fulltime (32 uur en meer), van de vrouwen is dat 34%.

Figuur 8.2. Aantal uur werk, vrouwen en mannen van 18 t/m 74 jaar, %, 2022
selectie voorgaande tabel

In Weidevenne hogere arbeidsparticipatie (80%)

Tussen de wijken zijn er bijna geen verschillen in arbeidsparticipatie. Alleen in Weidevenne is deze hoger dan gemiddeld; 80%. De arbeidsparticipatie in Beemster is 71%; ook dit verschilt niet van de meeste Purmerendse wijken.

Ontwikkeling

Sinds 2021 is de arbeidsparticipatie van de beroepsbevolking (18 t/m 74 jaar) licht gestegen van 67% naar 70%. In de leeftijdsgroep 65 t/m 74 jaar is de arbeidsparticipatie gestegen van 9% naar 16%. In de overige leeftijdsgroepen is de arbeidsparticipatie niet veranderd.

Figuur 8.3. Ontwikkeling arbeidsparticipatie in voormalig gemeente Purmerend: % van de 18 t/m 74-jarigen dat 12 uur of meer betaald werkt, 2017-2022¹

Purmerend	2017	2019	2020	2021	2022
Arbeidsparticipatie (12 uur en meer)	67	69	68	67	↑ 70

¹ CBS-definitie beroepsbevolking is 15-74 jaar, het internetpanel is vanaf 18 jaar.

↑ significante stijging ten opzichte van voorgaand peiljaar

Merendeel (78%) is in loondienst; 18-29 jarigen minder (57%); ook 65-74 jarigen minder (61%)

Aan alle personen met betaald werk, ongeacht leeftijd of aantal werkzame uren, is gevraagd naar de arbeidsrelatie(s) die zij hebben. Zie figuur 8.4. Het overgrote deel van de werkenden werkt in loondienst, namelijk 78%. 2% heeft een flexibele arbeidsrelatie, 11% heeft een tijdelijke arbeidsrelatie. 3% is zelfstandig ondernemer met personeel en 8% is zelfstandige zonder personeel of freelancer. Een klein percentage (5%) heeft een combinatie van twee of meer arbeidsrelaties.

Leeftijd

18 t/m 29 jarigen hebben veel vaker een tijdelijke arbeidsrelatie (33%) dan de andere leeftijdsgroepen. In mindere mate geldt dit ook voor de 30 t/m 39 jarigen (15%). Ook heeft de jongste groep vaker een flexibel contract (13%). Dit geldt ook voor de 65-74-jarigen (8%). In de jongste groep heeft ook een veel hoger percentage meer dan één arbeidsrelatie: 12%. Inwoners tussen 65 en 74 jaar werken relatief vaker als zzp'er (18%). Ook het percentage ondernemers is hoger boven de 40 jaar dan eronder.

Figuur 8.4. Arbeidsrelaties van werkenden, naar leeftijd, %, 2022
meer dan één antwoord mogelijk

arbeidsrelatie	18-29	30-39	40-64	65-74	totaal werkenden ¹
ik heb een vaste arbeidsrelatie (contract zonder einddatum)	57	80	82	61	78
ik heb een flexibele arbeidsrelatie (uitzend-, oproepkracht, invaller etc.)	13	2	1	8	2
ik heb een tijdelijke arbeidsrelatie (bijvoorbeeld een jaarcontract)	33	15	7	9	11
ik ben zelfstandige/ondernemer met personeel	1	1	4	5	3
ik ben zelfstandige zonder personeel (zzp'er/freelancer)	4	7	9	18	8
anders	8	1	2	4	2
gemiddeld aantal arbeidsrelaties	1,16	1,05	1,03	1,05	1,05
% met meer dan 1 arbeidsrelatie	12	5	3	5	5

¹ inclusief werkenden ouder dan 75 jaar. Dit zijn te weinig respondenten om in de tabel apart weer te geven.

Tussen werkende mannen en vrouwen zijn er twee verschillen. Mannen werken vaker als zzp'er dan vrouwen (11% om 6%). Vrouwen hebben iets vaker een vast contract (80% om 75%).

In Beemster zijn twee keer zo veel zelfstandig ondernemers (6% om 3%) en bijna twee keer zoveel zzp-ers (14% om 8%) dan in de Purmerendse wijken. Tussen de Purmerendse wijken is hierin geen verschil.

Figuur 8.5. Werkenden naar arbeidsrelatie, voormalige gemeenten Purmerend en Beemster, %, 2022

arbeidsrelatie	Purmerend	Beemster
ik heb een vaste arbeidsrelatie (contract zonder einddatum)	78	75
ik heb een flexibele arbeidsrelatie (uitzend-, oproepkracht, invaller etc.)	2	3
ik heb een tijdelijke arbeidsrelatie (bijvoorbeeld een jaarcontract)	11	9
ik ben zelfstandige/ondernemer met personeel	3	6
ik ben zelfstandige zonder personeel (zzp'er/freelancer)	8	14
anders	2	4

Vet cursief = significant verschil

Ontwikkeling

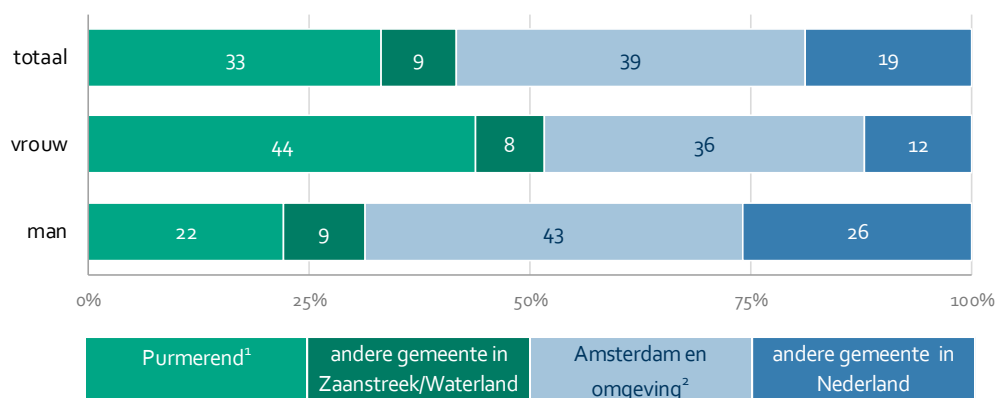
In 2022 is een nieuwe categorie toegevoegd bij de vraag over arbeidsrelaties: 'ik heb een tijdelijke arbeidsrelatie (bijvoorbeeld een jaarcontract)'. Hierdoor zijn de resultaten niet meer te vergelijken met 2021.

Waar werkt men?

Als werkgemeente Amsterdam en omgeving het belangrijkste: 39% werkt daar

Aan alle personen met betaald werk, ongeacht leeftijd of aantal werkzame uren, is gevraagd in welke gemeente zij werken. Een derde van de werkende inwoners werkt in Purmerend. Een groter deel werkt in Amsterdam en omgeving (39%). 9% werkt in de regio Zaanstreek-Waterland (buiten Purmerend) en 19% werkt in een andere gemeente.

Figuur 8.6. Werkgemeente van Purmerenders met betaald werk, totaal en naar geslacht, %, 2022

¹ inclusief voormalig gemeente Beemster

² Amsterdam, Amstelveen, Diemen, Ouder-Amstel, Schiphol, Haarlemmermeer, Aalsmeer, Uithoorn

Fulltimers werken vaker buiten Purmerend; parttimers werken vaker in Purmerend

Het aantal uren dat men werkt, houdt verband met de plaats waar men werkt en vice versa. In de volgende figuur is het verband tussen het aantal uren dat men werkt en de werklocatie op twee manieren weergegeven. In het bovenstaande deel van de tabel zien we dat van de fulltimers (32 uur en meer) 47% in Amsterdam en omgeving werkt, en ongeveer een kwart in Purmerend. Terwijl van de parttimers (12 tot 32 uur) 49% in Purmerend werkt en een kwart in Amsterdam en omgeving. Mensen die minder dan 12 uur werken, werken vrijwel alleen in Purmerend (81%).

In het onderste deel van de tabel zien we per werklocatie de verdeling naar werkuren. Van degenen die in Amsterdam en omgeving werken, werkt 80% fulltime. Van de mensen die in Purmerend werken, werkt 49% fulltime.

Figuur 8.7. A. Verband tussen werklocatie en aantal uren werk: % van aantal uren

werklocatie	minder dan 12 uur	12 tot 32 uur	32 uur en meer	totaal werkenden
Purmerend	81	49	24	33
andere gemeente in de regio ZaWa	2	10	8	8
Amsterdam en omgeving	10	26	47	40
andere gemeente	7	15	21	19
totaalpercentage	100	100	100	100

Figuur 8.8. B. Verband tussen werklocatie en aantal uren werk: % van werkgemeente

werklocatie	minder dan 12 uur	12 tot 32 uur	32 uur en meer	totaalpercentage
Purmerend	8	43	49	100
andere gemeente in de regio ZaWa	1	34	65	100
Amsterdam en omgeving	1	19	80	100
andere gemeente	1	23	76	100
totaal werkenden	3	29	68	100

Jonge parttimers werken vaker in Amsterdam en omgeving: 35% versus 26% van het totaal

Als we de samenhang tussen arbeidsuren en werklocatie uitsplitsen naar leeftijdsgroep, dan blijkt dat bij de parttimers het werken in Amsterdam afneemt met de leeftijd. Terwijl van alle werkende parttimers 26% in Amsterdam en omgeving werkt, is dit bij de parttime werkenden tot 30 jaar 35%. Boven de 50 jaar is dit circa 20%. Ook bij de fulltimers wijkt het patroon van de mensen tot 30 jaar iets af. De jongeren werken vaker in Purmerend (40%) en minder vaak in andere gemeenten in de regio Zaanstreek Waterland (3%).

Vrouwen: merendeel werkt in Purmerend (44%), deels omdat zij vaker parttime werken

Vrouwen werken twee keer zo vaak in Purmerend als mannen; zij werken vooral minder vaak buiten de regio Zaanstreek-Waterland. Dit komt deels doordat zij vaker parttime werken. Parttimers werken vaker dicht bij huis. Maar ook fulltime (32 uur of meer) werkende vrouwen werken minder vaak buiten de regio dan mannen. Van de fulltime werkende vrouwen werkt 33% in Purmerend; bij de mannen is dit 19%.

Figuur 8.9. Werkgemeente van Purmerenders met een fulltime baan naar geslacht, %, 2022

gemeente waar men werkt	man	vrouw	totaal
Purmerend ¹	19	33	24
andere gemeente in de regio Zaanstreek/Waterland	9	7	8
Amsterdam en omgeving ²	46	48	47
andere gemeente	27	11	21
totaal	100	100	100

¹inclusief voormalig gemeente Beemster

²Amsterdam, Amstelveen, Diemen, Ouder-Amstel, Schiphol, Haarlemmermeer, Aalsmeer, Uithoorn)

Ontwikkeling

De verdeling naar werklocatie is ten opzichte van de 2021 ongeveer gelijk gebleven, zowel totaal als naar geslacht en leeftijd.

9. Rondkomen en schulden

Samenvatting

Het merendeel van de inwoners (83%) kan (vrij) makkelijk rondkomen. 17% van de inwoners heeft (enigszins) moeite met rondkomen van het huishoudinkomen. Dit geldt veel sterker voor alleenstaande ouders (34%) en alleenwonenden (25%). Van de wijken valt Purmer-Noord op, waar 22% (enigszins) moeite heeft met rondkomen. In 2022 is de mate waarin men kan rondkomen iets minder goed dan in 2021.

Sinds 2021 is het percentage dat *als gevolg van de coronacrisis* moeilijker kan rondkomen, gestegen. 13% kan in 2022 minder goed rondkomen door de coronacrisis; in 2021 was dit 9%.

Bij mensen die niet (zo) makkelijk kunnen rondkomen is dit voor een ongeveer een derde verslechterd als gevolg van de coronacrisis.

9% van de inwoners kwam afgelopen jaar wel eens in financiële problemen waardoor hij/zij niet kon meedoen in de maatschappij. Er is hierin nauwelijks verschil met eerdere peiljaren.

0,3% maakt gebruik maken van instanties die helpen bij schulden. Het percentage dat hiervan gebruik maakt, is niet veranderd de afgelopen jaren. 1% gebruikt de hulp niet, maar vindt dit eigenlijk wel nodig. Van de mensen die moeilijk rond kunnen komen (3% van alle Purmerenders) gebruikt 9% hulp bij het oplossen van schulden.

Inleiding

In dit hoofdstuk komt aan de orde:

- of mensen kunnen rondkomen van het huishoudeninkomen en de invloed van de coronacrisis hierop
- of mensen door hun financiële situatie naar hun gevoel niet mee konden doen in de maatschappij
- of mensen hulp gehad hebben bij het aanpakken van schulden

De vragen over het inkomen zijn niet gesteld aan jongeren die nog thuis wonen. Zie ook hoofdstuk 9. Betaald werk.

Ontwikkeling

Waar vergeleken wordt met eerdere peiljaren betreft het gegevens van de voormalige gemeente Purmerend. Voor de voormalige gemeente Beemster zijn deze namelijk niet beschikbaar.

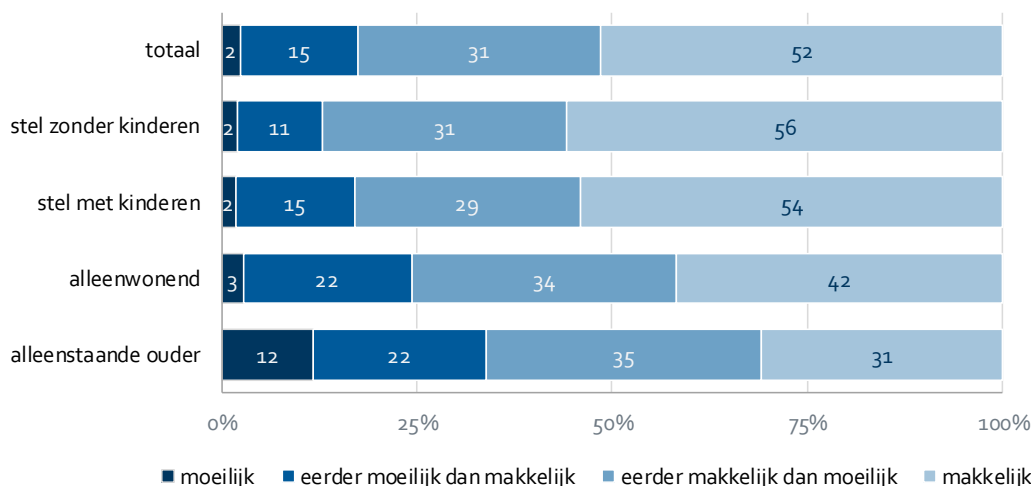
Rondkomen

Het merendeel van de inwoners kan (vrij) makkelijk rondkomen. 17% heeft (enigszins) moeite met rondkomen

Van de inwoners geeft 2% aan dat hun huishouden moeilijk kan rondkomen van het huishoudeninkomen. Daarnaast zegt 15% dat hun huishouden eerder moeilijk dan makkelijk kan rondkomen. Een ruime meerderheid kan makkelijk (52%), of eerder makkelijk dan moeilijk rondkomen (31%).

Alleenstaande ouders en in iets minder mate alleenwonenden, kunnen vaker moeilijk rondkomen: 12% van de alleenstaande ouders kan moeilijk rondkomen en 22% eerder moeilijk dan makkelijk. Bij de alleenwonenden is dit respectievelijk 3% en 22%. Zie Figuur 9.1.

Figuur 9.1. Hoe goed kunt u rondkomen met uw huishoudeninkomen? Totaal en naar huishoudensituatie, %, 2022
Exclusief thuiswonende kinderen

In Purmer-Noord kan 22% moeilijk of eerder moeilijk dan makkelijk rondkomen

In Purmer-Noord is het aandeel huishoudens dat moeilijk of eerder moeilijk dan makkelijk rond kan komen van het huishoudeninkomen hoger dan gemiddeld: 22% tegen 17% gemiddeld. Ook in Wheermolen ligt dit percentage iets hoger dan gemiddeld: 19%. In de overige wijken is er geen verschil met het gemeentelijk gemiddelde.

Ontwikkeling

Van 2013 tot 2020 was er een opgaande lijn in de financiële situatie van de huishoudens. Daarna is de opgaande trend verbroken. In 2022 is de mate waarin men kan rondkomen iets minder goed dan in 2021. Het percentage dat moeilijk kan rondkomen of eerder moeilijk dan makkelijk kan rondkomen is gestegen (respectievelijk van 1% naar 2% en van 12% naar 15%). Het percentage dat makkelijk van hun inkomen kan rondkomen, is gedaald van 56% naar 49%.

Figuur 9.2. Hoe goed kunt u rondkomen met uw huishoudeninkomen? Voormalige gemeente Purmerend, %, 2011-2022

rondkomen	2011	2013	2015	2018	2020 ¹	2021	2022
moeilijk	3	4	5	3	1	1	↑ 2
eerder moeilijk dan makkelijk	18	22	18	13	10	12	↑ 15
eerder makkelijk dan moeilijk	32	32	28	28	23	↑ 28	↑ 31
makkelijk	44	37	43	52	64	↓ 56	↓ 49
weet niet	3	5	6	5	2	3	↓ 2
totaal	100	100	100	100	100	100	100

¹ gaat over situatie voor aanvang van de coronacrisis

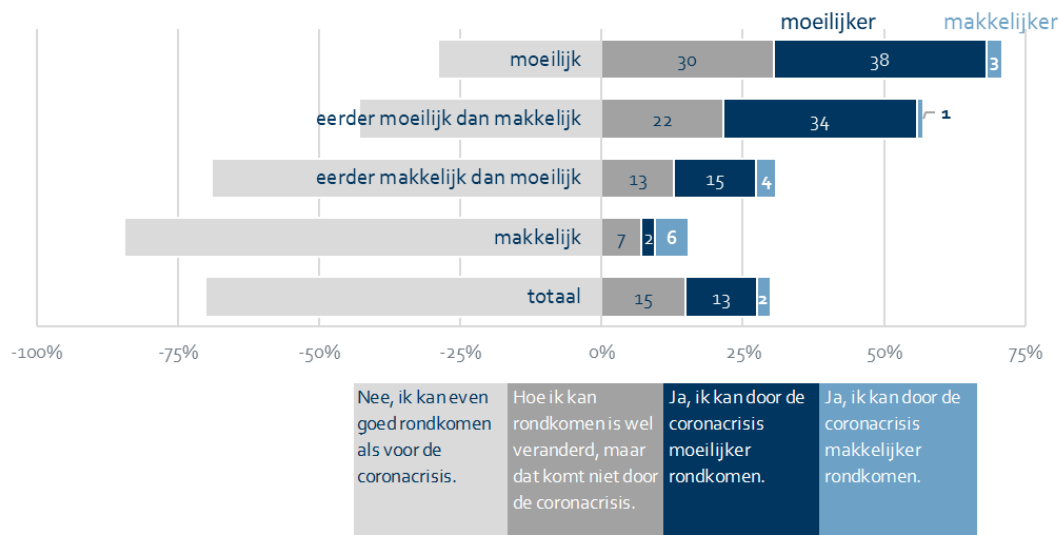
↑ gestegen t.o.v. voorgaande peiljaar; let op, dit betekent niet dat dit een positief gegevens

↓ gedaald t.o.v. voorgaande peiljaar

13% kan minder goed rondkomen door de coronacrisis

Op de vraag 'Is de mate waarin u kunt rondkomen met uw huishoudensinkomen veranderd als gevolg van de crisis rondom corona?' antwoordt 70% dat er sinds corona niets is veranderd. Bij 15% zijn er wel veranderingen in het inkomen geweest, maar die komen niet door de coronacrisis. Voor 13% is de mate waarin men kan rondkomen verslechterd door corona. 2% kan juist makkelijker rondkomen.

Figuur 9.3. Is de mate waarin u kunt rondkomen met uw huishoudensinkomen veranderd als gevolg van de crisis rondom corona? Naar mate waarin men kan rondkomen, %, 2022

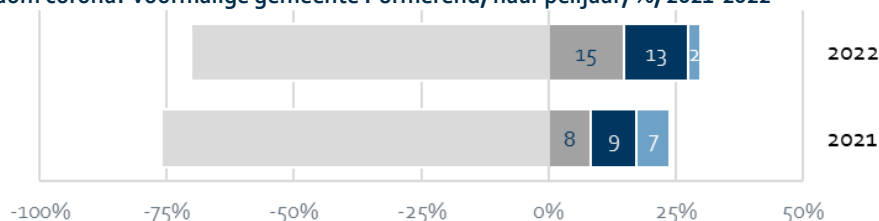
In deze figuur zijn de percentages waar het inkomen niet is veranderd, links van de as gezet waardoor ze als negatief worden weergegeven. Zo is in een oogopslag te zien dat bij degenen die moeilijk kunnen rondkomen bijna driekwart een verandering van inkomen heeft gehad, en dat deze in 38% van de gevallen door corona kwam.

Gemiddeld is bij 30% van de inwoners recentelijk iets veranderd in de mate waarin zij rond kunnen komen met hun huishoudeninkomen. Zie figuur 9.3. Bij de mensen die niet (zo) goed kunnen rondkomen ligt dit percentage flink hoger. Voor degenen die moeilijk kunnen rondkomen is bij 71% het inkomen veranderd. Voor degenen die eerder moeilijk dan makkelijk kunnen rondkomen is dit 57%. In beide laatstgenoemde groepen is de coronacrisis voor een groot deel de oorzaak: respectievelijk 34% en 38% zegt dat men nu minder goed kan rondkomen *door corona*.

Ontwikkeling

Sinds 2021 is het percentage dat door corona moeilijker kan rondkomen, gestegen van 9% naar 13%.

Figuur 9.4. Is de mate waarin u kunt rondkomen met uw huishoudensinkomen veranderd als gevolg van de crisis rondom corona? voormalige gemeente Purmerend, naar peiljaar, %, 2021-2022

Legenda zie Figuur 9.3

9% kwam afgelopen jaar wel eens in financiële problemen waardoor hij/zij niet kon meedoen in de maatschappij

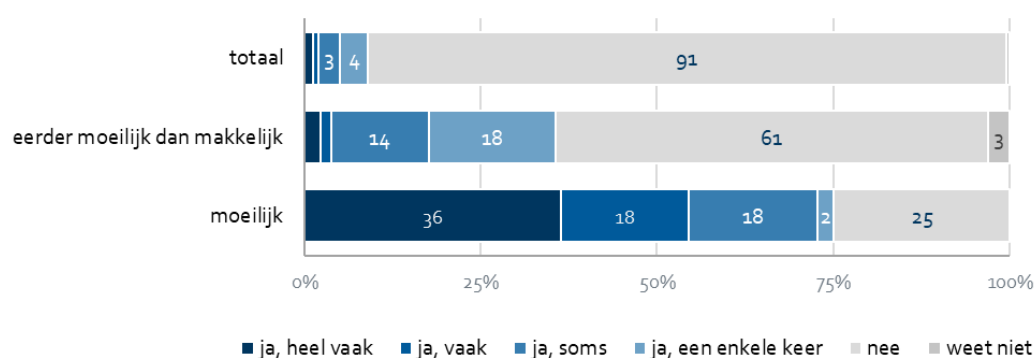
Vervolgens is de vraag gesteld: 'Bent u het afgelopen jaar wel eens in financiële problemen gekomen waardoor u voor uw gevoel niet kon meedoen in de maatschappij?' De toelichting bij deze vraag was: 'Doordat u geen geld had, konden bijvoorbeeld uw kinderen niet naar een sportclub of u kon geen verjaardag vieren.'

2% van de inwoners geeft aan dat dit (heel) vaak is voorgekomen, bij 7% kwam dit soms of een enkele keer voor. Voor de overgrote meerderheid (91%) was dit niet het geval.

Bij degenen die moeilijk of eerder moeilijk dan makkelijk kunnen rondkomen, geldt veel vaker dat men het gevoel had niet mee te kunnen doen in de maatschappij, voor respectievelijk 75% en 36% was dit het geval.

Figuur 9.5. Bent u het afgelopen jaar wel eens in financiële problemen gekomen waardoor u voor uw gevoel niet kon meedoen in de maatschappij? %, 2022

Totaal en voor degenen die moeilijk/eerder moeilijk dan makkelijk kunnen rondkomen¹

¹andere twee categorieën buitenbeschouwing gelaten

Ontwikkeling

De mate waarin mensen weleens in financiële problemen zijn gekomen waardoor ze voor hun gevoel niet konden meedoen in de maatschappij, is sinds 2021 licht gestegen: van 6,2% naar 9,4%. Het percentage is daarmee weer terug op het niveau van voor de coronacrisis. (In dit geval is bij uitzondering 1 decimaal in de percentages weergegeven, omdat anders het verschil in de categorie 'heel vaak' wegvalt.)

Figuur 9.6. Bent u het afgelopen jaar wel eens in financiële problemen gekomen waardoor u voor uw gevoel niet kon meedoen in de maatschappij? Voormalige gemeente Purmerend, naar peiljaar, %, 2018-2022

financiële problemen afgelopen jaar?	2018	2020 ¹	2021 ²	2022 ²
ja, heel vaak	1	1	0,5	↑ 1,4
ja, vaak	1	1	1,2	0,7
ja, soms	3	4	1,9	↑ 3,2
ja, enkele keer	4	3	2,5	↑ 4,2
subtotaal	9	9	6,2	↑ 9,4
nee	89	90	92,4	↓ 89,7
weet niet	2	1	1,4	0,8
totaal	100	100	100	100

¹ situatie aan begin coronacrisis tijdens 1e lockdown in mei 2020

² bij deze peiljaren is bij uitzondering 1 decimaal in de percentages weergegeven omdat anders het verschil in de categorie 'heel vaak' wegvalt

↑ significante stijging; ↓ significante daling

Schulden

0,3% gebruik van schuldhulpverlening

Minder dan een half procent van de inwoners heeft de afgelopen 12 maanden gebruik gemaakt van instanties die helpen bij het aanpakken van schulden. 1,0% heeft er geen gebruik van gemaakt, maar vindt dat het wel nodig is. De overige 98,7% (afgerond is dit 99%; zie voetnoot bij de tabel) heeft er geen gebruik van gemaakt en vindt het ook niet nodig.

Figuur 9.7. Heeft u de afgelopen 12 maanden gebruik gemaakt van instanties die u helpen bij het aanpakken van schulden, totaal en voor degenen die niet goed kunnen rondkomen van het huishoudinkomen, %, 2022

hulp bij schulden?	totaal ¹	moeilijk rondkomend	eerder moeilijk dan makkelijk rondkomend
ja	0,3	9	1
nee, maar het is wel nodig	1,0	9	4
nee, het is niet nodig	98,7	82	95
totaal	100,0	100	100
aantal respondenten	1788	44	266
% van totaal	100%	3%	15%

¹ In deze kolom is bij uitzondering 1 decimaal weergegeven in de percentages, omdat het anders lijkt of het antwoord ja niet is gegeven (0,3% wordt namelijk afgerond 0%)

Selecteren we alleen de groep mensen die aangeven *moeilijk* rond te komen van het huishoudeninkomen (3% van totaal) dan heeft 9% gebruik gemaakt van schuldhulpinstanties, 9% heeft hier geen gebruik van gemaakt, maar vindt dit wel nodig. De overige 82% vindt het niet nodig. De cijfers zijn indicatief vanwege het kleine aantal respondenten.

Van de mensen die eerder moeilijk dan makkelijk kunnen rondkomen van het huishoudinkomen (15% van totaal), heeft 1% (vóór afronding 0,8%) gebruik gemaakt van schuldhulpinstanties. 4% heeft dit niet gedaan, maar vindt dit wel nodig. Het merendeel (95%) heeft er geen gebruik van gemaakt en vindt dit ook niet nodig.

Ontwikkeling

Het percentage mensen dat gebruik maakt van instanties die helpen bij het aanpakken van schulden, of die dit niet doen maar wel willen, is ten opzichte van voorgaande jaren (2011-2021) niet veranderd.

10. Discriminatie

Samenvatting

Tien procent van de inwoners voelde zich het afgelopen jaar gediscrimineerd. Dit is gelijk aan 2015. Vrouwen voelden zich meer gediscrimineerd dan mannen (8 om 12%). Men voelde zich vooral gediscrimineerd vanwege huidskleur, etniciteit of afkomst (27%) en/of vanwege hun leeftijd (25%). 14% voelde zich gediscrimineerd op basis van geslacht (vooral vrouwen). Een groot aandeel noemde uit zichzelf een andere reden: deze was vooral corona-gerelateerd. Maar ook genoemd is het zich achtergesteld voelen bij het krijgen van (financiële) hulp. Opvallend is dat vooral 18 t/m 29 jarigen aangeven zich gediscrimineerd te voelen vanwege huidskleur, etniciteit of afkomst (60%) en/of geslacht (40%).

Degenen die zich gediscrimineerd voelden, voelden dit vooral 'door de politiek' (39%), gevolgd door 'op het werk' (30%), 'door media/op sociale media' (29%) en 'op straat in het openbaar' (28%). Op plek vier en vijf staan 'in een winkel' (20%) en door de gemeente (19%).

Inleiding

In het hoofdstuk komt het volgende aan de orde:

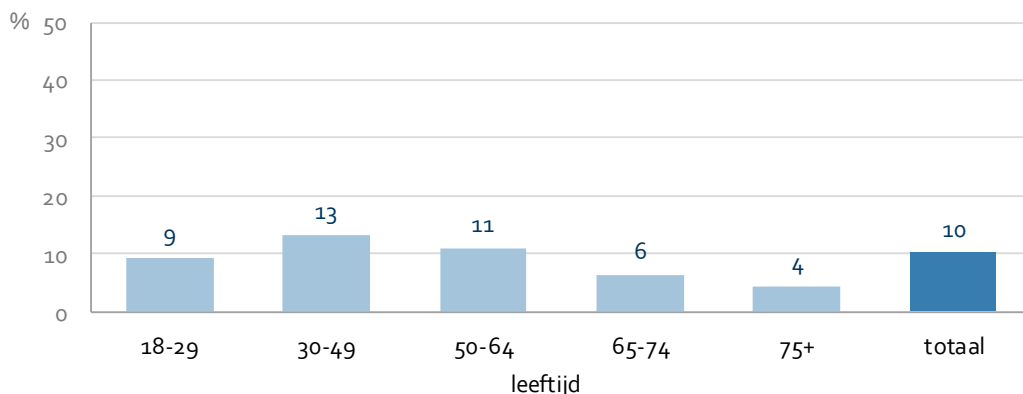
- of men zich de afgelopen twaalf maanden gediscrimineerd heeft gevoeld
- om welke reden men zich gediscrimineerd voelde
- door wie men zich gediscrimineerd voelde
- waar men zich gediscrimineerd voelde

Zich gediscrimineerd voelen

10% voelde zich het afgelopen jaar gediscrimineerd

Van de inwoners voelde een op de tien (10%) zich de afgelopen twaalf maanden gediscrimineerd. Vrouwen voelden zich vaker gediscrimineerd dan mannen: 12% om 8%. De leeftijdsgroep 30-49 jaar voelde zich het meest gediscrimineerd (13%); de 65-plussers het minst (6%).

Figuur 10.1. Inwoners die zich de afgelopen twaalf maanden gediscrimineerd voelden, naar leeftijd, %, 2022

Vooraf gediscrimineerd gevoeld vanwege huidskleur, etniciteit of afkomst en leeftijd

Inwoners voelden zich voornamelijk gediscrimineerd vanwege hun huidskleur, etniciteit of afkomst (27%) en hun leeftijd (25%). Daarnaast voelden inwoners zich gediscrimineerd vanwege hun geslacht (14%) of omdat zij een handicap hebben (10%). Van de genoemde redenen voelde men zich het minst gediscrimineerd vanwege het geloof (2%).

Een groot aandeel (40%) noemde andere redenen van discriminatie. Ruim een derde hiervan gaf redenen die te maken hadden met corona: gediscrimineerd voelen door het niet ingeënt zijn, alleen toegang met de QR-code, een afwijkende mening hebben. Een kwart had te maken met het niet krijgen van (financiële) hulp terwijl anderen dat wel krijgen. Specifiek werd hier het niet indexeren van de AOW genoemd. Daarnaast voelden inwoners zich gediscrimineerd omdat ze Nederlands zijn, blank zijn of een blanke man zijn (16% van de overig genoemde redenen). Andere redenen werden minder vaak genoemd.

Figuur 10.2. Redenen waarom men zich gediscrimineerd voelde, %, 2022

gaat om 10% van de inwoners

*neurodiversiteit: autisme, AD(H)D, dyslexie, hoogsensitiviteit of anders

Naar geslacht

Vrouwen geven vijf keer vaker aan dat zij zich gediscrimineerd voelen vanwege hun geslacht: vrouwen 21% en mannen 4%.

Naar leeftijd

Naar leeftijd is er verschil bij drie redenen van discriminatie, zie onderstaande tabel. Bij degenen die zich gediscrimineerd voelden, komt discriminatie vanwege huidskleur, etniciteit of afkomst meer voor bij 18 t/m 29 jarigen (60%) dan de oudere leeftijdsgroepen. Dit geldt ook voor discriminatie vanwege geslacht: 18 t/m 29 jarigen 40%. Discriminatie vanwege leeftijd ervaren vooral 65-plussers (54%); bij de 30 t/m 49 jarigen is dit het minst (4%). Vanwege het kleine aantal respondenten zijn de resultaten indicatief voor 18 t/m 29 jarigen en de 65-plussers.

Figuur 10.3. Redenen waarom men zich gediscrimineerd voelde naar leeftijd, %, 2022

gaat om 10% van de inwoners

redenen discriminatie	18-29 ¹	30-49	50-64	65+ ¹	totaal
vanwege mijn huidskleur, etniciteit of afkomst	60	37	17	6	27
vanwege mijn geslacht	40	17	9	7	14
vanwege mijn leeftijd	17	4	39	54	25

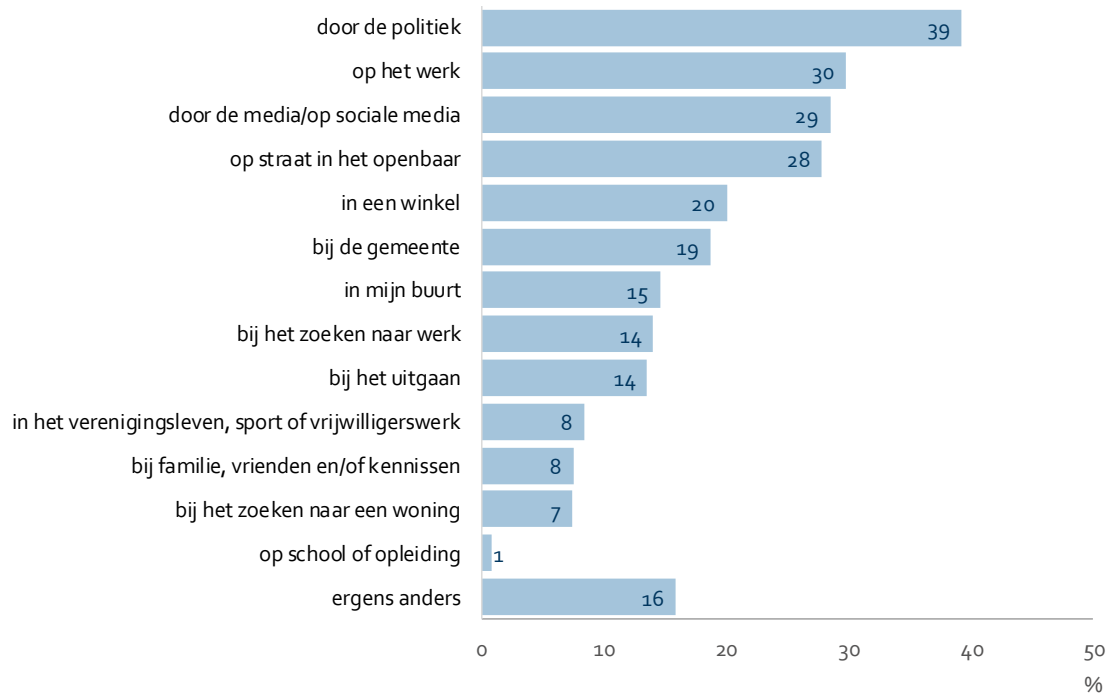
Blauw gearceerd: hoger dan gemiddeld

¹ indicatief vanwege kleine aantal respondenten

Vooral gediscrimineerd gevoeld door de politiek

Degenen die zich gediscrimineerd voelden, voelden dit vooral door de politiek (39%), gevolgd door op het werk (30%), door media/op sociale media (29%) en op straat in het openbaar (28%). Verder gebeurde het ook in een winkel (20%) en door de gemeente (19%). De overige redenen werden minder genoemd.

Figuur 10.4. Waar men zich gediscrimineerd voelde, %, 2022
gaat om 10% van de inwoners

Naar geslacht

Tussen mannen en vrouwen zijn er enkele verschillen. Vrouwen voelden zich relatief gezien meer gediscrimineerd in winkels: 25% bij vrouwen en 13% bij mannen. Mannen voelen zich relatief gezien meer gediscrimineerd door de media/op sociale media (54% man, 30% vrouw) en door de politiek (27% man, 12% vrouw).

Naar leeftijd

Naar leeftijd zijn er bij twee discriminatieredenen verschillen, die allebei te maken hebben met werk. De verschillen zijn indicatief in verband met het kleine aantal respondenten bij de 18 t/m 29 jarigen. Jongeren ervaren meer discriminatie 'op het werk' dan ouderen. Van de 18 t/m 29 die zich gediscrimineerd voelden, geeft 67% aan dat dit op het werk gebeurde; bij 30 t/m 49 jarigen is dit 41% en 50 t/m 64 jarigen 19%.

Ook bij 'het zoeken naar werk' zijn er verschillen naar leeftijd. Bij de 30-49 jarigen die zich gediscrimineerd voelen, is dit voor 7% een reden waarom zij zich gediscrimineerd voelden. Dit de 18 t/m 29 jarigen en 50 t/m 64 jarigen ligt dit percentage hoger: circa 25% noemt deze reden.

Ontwikkelingen

In 2015 zijn dezelfde vragen gesteld. Het percentage inwoners dat zich gediscrimineerd voelde is onveranderd: in 2015 voelde 9% zich gediscrimineerd tegen 10% in 2022. Ook de genoemde redenen van discriminatie zijn nagenoeg gelijk aan elkaar. Wel zijn er enkele verschillen in waar de discriminatie plaats vond. Het percentage inwoners dat discriminatie ervaarde op het werk is toegenomen van 11% in 2015 naar 28% in 2022. Het percentage inwoners dat discriminatie ervaarde

bij het uitgaan is toegenomen van 8% naar 14%. De resultaten hebben betrekking op de voormalige gemeente Purmerend.

11. Samenvattende tabel

Hoofdstukken	2015	2018	2020 ¹	2022
1. Vrijwilligerswerk				
% inwoners dat zich vrijwillig inzet voor de maatschappij	45	.	42	↓ 39
% inwoners dat nog geen vrijwilligerswerk doet, maar daartoe wel bereid is	22	.	24	26
% niet-vrijwilligers dat (mogelijk) met financiële prikkel vrijwilligers werk wil doen			28	↑ 33
2. Bewegen				
rapportcijfer belang hechten aan bewegen	.	7,9	8,1	↑ 8,2
% inwoners dat voldoet aan minimaal 2½ uur matig intensief bewegen per week	.	67	69	↓ 66
% inwoners dat bekend is met advies spier- en botversterkende activiteiten te doen	.	29	36	↑ 47
% inwoners dat voldoet aan advies om minstens 2x per week spier- en botversterkende activiteiten te doen	.	.	.	38
% inwoners dat vindt dat de openbare ruimte voldoende uitnodigend is om te bewegen	.	.	.	59
3. Sport				
% inwoners dat minstens 1x per week sport	.	59	62	↓ 56
% sporters dat individueel/niet georganiseerd sport	.	46	55	51
% sporters dat via lidmaatschap/abonnement van sportschool, tennis, e.d. sport	.	41	40	38
% sporters dat als lid van een sportvereniging	.	24	24	25
% sporters dat meestal alleen in Purmerend sport	.	70	72	↑ 78
4. Effect corona op bewegen en sport				
% inwoners waar de coronacrisis nu nog effect heeft op mate van bewegen en/of sporten	.	.	.	34

Een stip (.) betekent dat er geen vergelijkbare cijfers uit dat jaar zijn.

↑ = toename ten opzichte van 2020, ↓ = afname ten opzichte van 2020. Het gaat hier om ontwikkelingen van de voormalige gemeente Purmerend. Het bijbehorend percentage van voormalige gemeente Purmerend 2022 wordt niet weergegeven. De bij 2022 getoonde percentages en cijfers hebben betrekking op de nieuwe gemeente Purmerend, dus inclusief de Beemster.

¹ 2020 was een bijzonder jaar: de enquête is tijdens de eerste lockdown afgenomen. In de enquête is bij veel onderwerpen gevraagd de situatie vóór de lockdown in gedachten te nemen. In enkele gevallen gaat het om de periode zowel vóór als tijdens de lockdown. Zie rapportage voor de bevroegde periode.

Hoofdstukken	2015	2018	2020 ¹	2022
5. Contacten in de buurt				
index sociale cohesie buurt	5,8	5,9	6,2	↓ 6,1
% eens met uitspraak 'in deze buurt gaat men op een prettige manier met elkaar om'	66	67	71	71
% eens met uitspraak 'ik woon in een gezellige buurt, met veel saamhorigheid	32	34	39	↓ 36
% dat veel mensen in de buurt kent	.	37	37	37
% dat weinig of geen mensen in de buurt kent	.	6	6	6
% dat zich bij bijna iedereen in de buurt of bij de meesten betrokken voelt	.	27	30	31
% dat zich bij bijna niemand of bij de meesten niet betrokken voelt	.	21	18	18
6. Mantelzorg				
% inwoners dat 8 uur per week of meer mantelzorg geeft	7	5	5	6
% inwoners dat mantelzorg geeft (ongeacht aantal uren)	18	18	17	19
% van mantelzorgers dat het geven van mantelzorg een hoge belasting vindt	44	57	45	49
% van mantelzorgers dat door mantelzorg beperkt wordt in andere dingen die zij willen doen	.	56	41	47
% van mantelzorgers dat door mantelzorg leeft onder financiële druk	.	17	9	7
% dat geregistreerd staat als mantelzorger	.	16	22	19
% van mantelzorgers dat behoefte heeft aan (meer) ondersteuning bij inzet als mantelzorger	.	10	5	11
7. Gezondheid, geestelijk welbevinden en eenzaamheid				
rapportcijfer eigen gezondheid	7,6	7,6	7,7	↓ 7,4
rapportcijfer geestelijk welbevinden	.	.	8,0	↓ 7,6
% inwoners dat verwacht zeker niet of waarschijnlijk niet voldoende hulp te krijgen bij langdurige ziekte of hulpbehoefte	17	21	15	↑ 20
% inwoners dat woning geschikt acht in oud te worden	.	.	.	65
<i>Eenzaamheid 2020: vraagstelling is 'de laatste tijd' kan, vóór en/of tijdens lockdown zijn</i>				
% dat zich (zeer) ernstig eenzaam voelt	8	.	9	9
% dat zich matig eenzaam voelt	36	.	40	38
% sociaal eenzaam	.	.	45	↑ 50
% emotioneel eenzaam	.	.	40	↓ 31

↑ = toename ten opzichte van 2020, ↓ = afname ten opzichte van 2020. Het gaat hier om ontwikkelingen van de voormalige gemeente Purmerend. Het bijbehorend percentage van voormalige gemeente Purmerend 2022 wordt niet weergegeven. De bij 2022 getoonde percentages en cijfers hebben betrekking op de nieuwe gemeente Purmerend, dus inclusief de Beemster.

¹ 2020 was een bijzonder jaar: de enquête is tijdens de eerste lockdown afgenomen. In de enquête is bij veel onderwerpen gevraagd de situatie vóór de lockdown in gedachten te nemen. In enkele gevallen gaat het om de periode zowel vóór als tijdens de lockdown. Zie rapportage voor de bevroegde periode.

Hoofdstukken	2015	2018	2020 ¹	2022
8. Betaald werk				
% van 18 t/m 74 jaar dat betaald werk heeft van minimaal 12 uur per week	.	(2019) 69	68	↑ 70
% van mannen van 18 t/m 74 jaar dat minimaal 32 uur per week werkt	.	(2019) 63	64	↑ 67
% van vrouwen van 18 t/m 74 jaar dat minimaal 32 uur per week werkt	.	(2019) 35	33	34
% van werkenden dat Purmerend als werkgemeente heeft	(2017) 34	(2019) 32	32	33
9. Inkomen en schulden				
% dat moeilijk of eerder moeilijk dan makkelijk kan rondkomen	23	16	11	↑ 17
% dat door de coronacrisis moeilijker kunnen rondkomen	.	.	(2021) 9	↑ 13
% dat geen gebruik maakt van schuldhulpverlening maar het wel nodig vindt	1	1	1	1
% dat het gevoel had door financiën (heel) vaak niet mee te kunnen doen in de maatschappij	.	2	2	2
10. Discriminatie				
% inwoners dat zich de afgelopen 12 maanden gediscrimineerd voelde	9	.	.	10

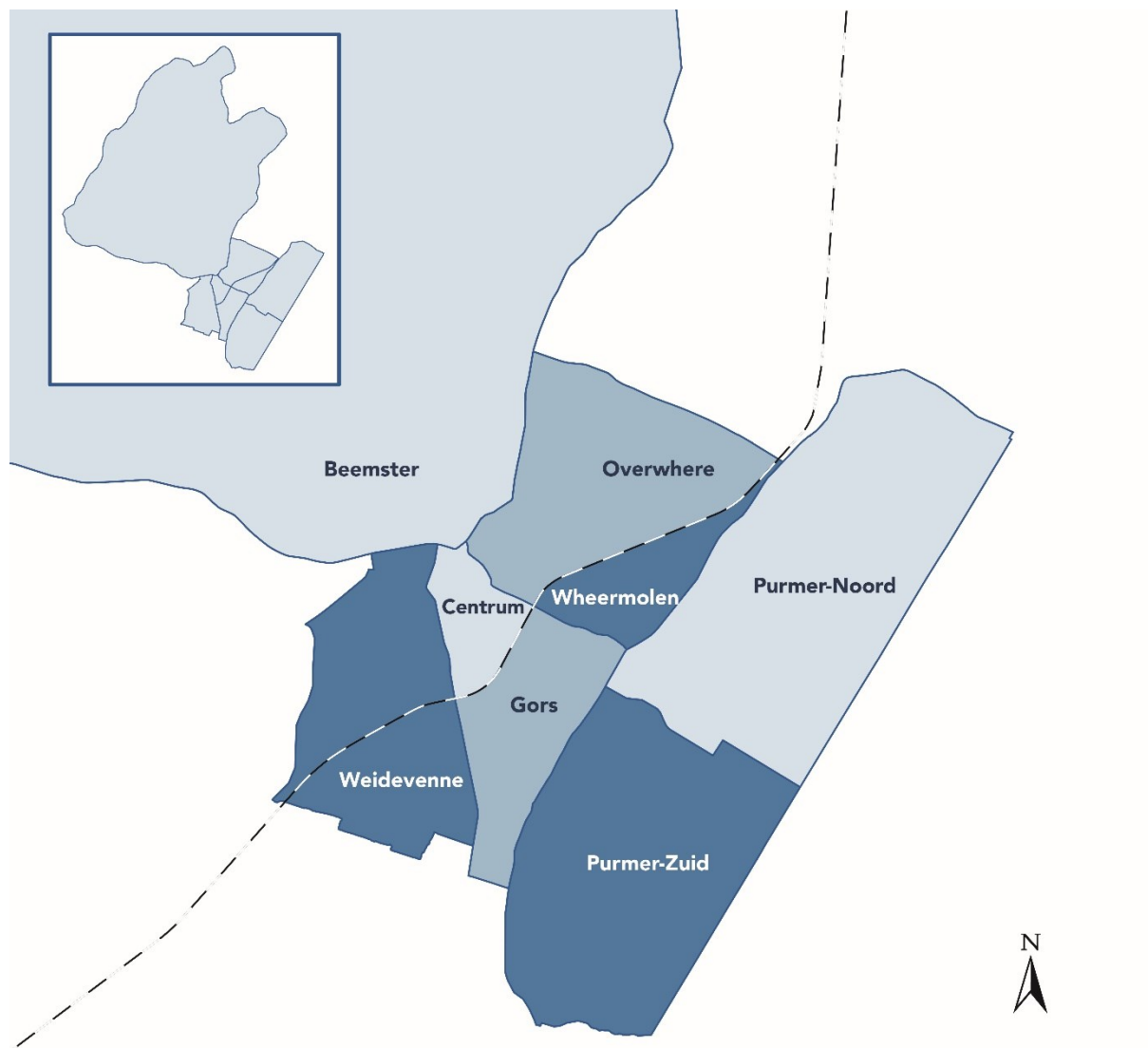
Een stip (.) betekent dat er geen vergelijkbare cijfers uit dat jaar zijn.

↑ = toename ten opzichte van 2020, ↓ = afname ten opzichte van 2020. Het gaat hier om ontwikkelingen van de voormalige gemeente Purmerend. Het bijbehorend percentage van voormalige gemeente Purmerend 2022 wordt niet weergegeven. De bij 2022 getoonde percentages en cijfers hebben betrekking op de nieuwe gemeente Purmerend, dus inclusief de Beemster.

¹ 2020 was een bijzonder jaar: de enquête is tijdens de eerste lockdown afgenomen. In de enquête is bij veel onderwerpen gevraagd de situatie vóór de lockdown in gedachten te nemen. In enkele gevallen gaat het om de periode zowel vóór als tijdens de lockdown. Zie rapportage voor de bevroegde periode.

Bijlage: Wijken/gebieden Purmerend

Purmerend, wijken/gebieden per 1-1-2022

Bezoekadres

Purmersteenweg 42
1441 DM Purmerend

Postadres

Postbus 15
1440 AA Purmerend

Telefoon & e-mail

(0299) 452 452
info@purmerend.nl

purmerend.nl